

הקדמה.

במחברת זאת, שאני נותן לפניכם, קוראים נכבדים, כונתי למלאות שתי מגמות, כלומר תאוות שינוי, המתרוצצות בחובי, אחת, המגמה הרגילה אצל כל המחברים, שמשתוקקים שיקראו וישמעו הגיוני רוחם בקהל, המגמה, המכונה בשפת המחברים, (נאשר הורגלו מעולם לנהוג סלסול בעצמם יותר מכל בעלי אומנויות ילכנית את מלאכתם בשם, מלאכת הקודש, אולי לפי שעצם מלאכת קריאת שמות יכניים, היא מלאכה המסורה למחברים—כי שאר האומנים הלא עושים ואינם מדברים...) בשם: דחיפה ממרום לגלות לפני העולם את האמת שהיתה עצורה בלבבם, ואשר בבחינה ידועה גם נכונים דבריהם תמיד, כי אם לא תמיד, היתה עצורה בלבבם האמת, על אודות העולם שיוכלו לגלותה, אולם האמת אודות המחברים עצמם, החולשה והתאוה שהיתה עצורה תחלה בלבבם להיות בחוברי חברים, בודאי תגלה ותתראה לפני הקהל על ידי הרפוס, בכל עת, מגמה זו כללית לכל המחברים, אף למחברים מכברי לרת, החפצים זה עתה פעם ראשונה להופיע על הבמה ולהתידע בקרב הקהל. והשנית, מגמה פרטית מיוחדת לכותב הטורים האלה, בתיר איש שכבר היה לו קצת, עניינים עם דעת הקהל, ובשעתו הכה גלים סואנים בתיך חלל מחנה הקוראים העברים באמרותיו הרועשות לשבת הציונות, ועוד יותר בהתעלמתי הפתאומית, כל אלה השאירוהו בזכרון הקהל בתור חידה בלתי נפתרה, וחשק ההופעה שנית לפני הקהל אשר יקנן בו, מגרה את רעיונותי לחשוב, כי הקהל בודאי משתוקק, שאבוא ואגמור עמהם את חשבונותינו. וגם במגמתי זאת בכמגמה הכללית דלעיל, אם אקלע יפה אל תוך רצון לבב הפר, יאם הקהל מוצא נחיצות גדולה כיכ בבירור החשבונות עמדי, לא אדע אל נכחתי אולם כי לי עצמי יש נחיצות גדולה בכרור ולבון הדברים, והו געלה מעל ספק. יען כי הניע לאוני בכל העת, מעת פרשתי עצמי מן הציונות, משפטי שונים שנחרצו עלי בספירות הציונים. אחדים נתנוני לאיש תהפוכות, אשר בשביל איזה נגיעה עצמית שהתנגשתי בה, החלפתי פתאום את דעתי כלבוש. ואחרים, בחפצם לחפות עלי מעט, שלא לתת אותי לבעל פניות גסות ודוניות, נתנו אותי לבטלן, ותלו את הקלקלה בכפת בטלנותי, כלומר בפניות פסיכולוגיות שנגיות: כי מפני חנוכי הבטלני, לא יכולתי להכיל את אור הבהיר של הציונות לימים רבים ולהתרומם עד מרום פסגת עוזה, ובהגיעי עד מדרת גובה ידועה שבה, נרתעתי לאחור; ואין, לפי דברת הסנגורים הללו, רק להתאונן על התרבות הבטלנית, עד כמה היא מקבדת את

בעליה, ועד כמה אינם יכולים להשתחרר מכבלי העופרת שלה גם אנשים אשר כנפי רוח להם.

לאשרי, כל יודעי ומכירי נמו יותר כלפי ההשערה האחרונה, כי לא מודון לב פשמתי את רגלי להציונות; אך הצד השווה שבהם, כי כולם הביטו עלי כעל איש מתמיה, וההבדל רק, כי הבלתי מכירים חרקו עלי בשיניהם, והמכירים נדו עלי בראשם, על רוח שניון אשר תקפני, ר"ל, לעשות מעשים מתמיהים, ולהיות זקוק אל מליצי רחמים, שירחמו עלו וימתיקו מעט את דיני.

ואני, מפני הצנוריה המבישה, אשר קבעו רדקטורינו העברים בתוך עתוניהם, הייתי מוכרח לשמוע בכל העת את חרפתי ולדום, כי כמה פעמים נסיתי לשלוח דברי אל מערכות עתונינו העברים, לברר קצת את מעמי ונמוקי פרישתי, ומצאתי הדלת סגורה בעדי. כי רדקטורינו העברים, לא יאבו ולא יחפצו לשמוע שום טעם על כפירה באילום, בשלמא הודאה לאילום, אפילו בלי טעם וריח, יבלעוה כבכורה, אבל כפירה באילום, ולוא גם מלאה טעם והגיון, מה תועלת יש בה בעד הכמרים המשמשים לפניו.

התנהגות הרדקציות הזאת חוללה אמנם טעם מספיק חדש לפרישתי מן הציונות, כי איבה אפשר לקחת חלק בתנועה, אשר סגניה ומשמשיה משתמשים באמצעים מכוערים כאלה. ובכן נתוסף לי חומר חדש להגדיל את מועקת לבבי ומגינת נפשי, אבל לברר דברי ולהצטרק בפני הקהל, מכל שכן שנשללה ממני אז היכולת, אחרי אשר נמלאתי שאט נפש נורא גם להרדקטורים עצמם. וכה חלפו עלי הרבה ירחי עמל, שעיני היו רואות וכלות למראה הקשר האמיץ, שהתקשרו יחדיו קהל תמימים גדול עם הרדקטורים המסיתים ההולכים לפניהם, וכולם יחדיו מקמרים ומזבחים לבעל בקול המון חוגג וצוחק צחוק פרוע, וכטוב לבם בצחקם הפרוע, פוערים פיהם וחורצים משפט על אנשים כמוני, הממאנים להמשך אחרי חגיגותיהם, ככל העולה על לבבם, בעת שאני שוכב למעצבה כאיש אשר אין בפיו תוכחות, נגזר מירי הרדקטורים הקשים אשר סתמו עלי הגולל, ובחילת נפשי לכל המערכה החוללה שלהם הולכת הלוך וגדול הלוך ובער כאש בעצמותי, סבלי אוכל להוציא הגה אחת החוצה וקול מלי נחנקו בתוך ה"סלים" הידועים.

אולם כנראה נגזרה גזרה, שאין לדכא את הרוח עד חרמה לעולם ועד באגרוף רשע. ואף הרדקטורים, בכל הגדרים אשר נדרו בעד אילום למנוע מעלוי דברי בקורת, וכל המועקות והלחיצות שנלחצתי מתגרת ידם הקשה, הועילו רק להעבירני על דעתי, שאהא נאלץ סוף סוף לבקש מוצא חדש לדעותי; להברר חוכרתי, ולטפל בעצמי במלאכת ההדפסה וההפצה בין הקהל, מלאכה המזורה לרוחי מאוד; כי אינו דומה מעשה כתיבת "מאמרי" בעד מערכת עתון, אשר בתקופת תאות הכתבנות

לבעל המאמר, הוא מוציא פעם אחת את תאווה, לוקח ומשחיר איוו גליונות ניר ומניחם בבית הדואר, וכבר גמר את תאוותו ואין לו עסק עמה עוד, מה שאין כן חובר חוברת: הוא מוכר עצמו לתאוותו כעבד נרצע, וכל הימים שישב בחדרו אצל שולחן עבודתו ומלא את תאוותו בסתר, בעדיכת כתביו, רק חומר של זולולים הכין בעדו בזה, להתבוית על תאוותו בפרהסיא, בהיותו זקוק אחיב לחזר עם פרי תאוותו על פתחי המדפיסים הפקחים, היודעים להשתמש היטב בחולשת המחברים, ואחר ההדפסה להתבוית ולהפיץ את פרי תאוותו בקרב הקהל, להשפיע עליהם טובה, בשעה שאולי מוחלים לו במחילה נמורה את טובתו, בשעה שהמחבר כבר הקיץ משכרונו, בראותו כי תאוותו הקודמת נהפכה לו לרועץ, ופרי תאוותו מלפפים אותו בכל זאת ולא ירפוהו בשום אופן, ובעל כרחו הוא נסחב אחריהם להתכוות כם בראש כל חוצות.

וכל האחריות הקשה הזאת, שבמלאכת, חובר הכרים, מורגשת היטב לנפשו, ובכל זה לא אוכל להתאפק ולמנוע עצמי מזה, מרוב שיחי וכעסי על תועבת הרדקטורים השוללים את חופש הדבור; ששלילת הדבור היא האכזריות הכי גדולה שבכל האכזריות. ולכן גם חרפתי זו, שהוכרחת להיות, מחברי, על ראש הרדקטורים תחול, שהביאוני לידי כך. עתה יראו הם, כי את הרברים שהשתדלו לחנקם במחשך ולהכחידם מקרב הקהל, פרצו להם בקול נפץ אדיר נתיבה אחרת לתוך בין הקהל ויובשו משברם. ועתה תחול גם מבוכת הציונים התמימים שהתלכמו אודותי בשביל פרישתי מן הציונות והתקלעתי אצלם בכל העת בכף הקלע בין, בנידהי, ובטלנות.

ואמנם יוכל היות כי למקטרגים שונים, עוד אועיל כספרי זה לשימני לבטלן וגם לבוגר יחד, אבל כמו כן קרוב מאוד לשער, כי רבים מן הישרים והנבונים יכירו ויזכחו מתוך ספרי זה לרעת, כי אין להסתכל בבטלן אלא במה שיש בו, וכי אם אמנם שאין לחדד את האמת המרה, כי מחבר הספר הנהו במלן, כי על כן כל הנוכו ומצבו לא חדלו מעולם מלהיות בבטלנות, אולם גם הבטלנות היא בת כמה פנים, יש בטלנות המבטלת ומוציאה את בעליה מן החיים, ויש בטלנות, שבעליה בטלים ומשוחררים על ידה מהדעות החלודות, שהעלו החיים במרוצתם במשך הזמן. ובטלנות ממין הזה תוכל להיות נר אף לרגלי, אירופאים, ממרגנה ראשונה המשוקעים, בחיים עד צוארם, ואשר בגלל השתקעותם התמידית בתוך החיים, הורגלו להיות כספוג הסופנים אל קרבם את החיים, גם עם כל הצפרדעים למיניהם, אשר יזרום לפעמים זרם החיים, בתיאבון גדול ובנחת רוח משונה, שנפל חלקם בנעימים כאלה.

עד כאן בארתי את הסכה שהמריצתני להיות חובר חבר, ועתה אתאר

עוד את תוכן הענינים של החיבור. עניני החוברת הזאת, אף שלא כולם המה יצירי העת האחרונה, ורובם כבר מונים שנים אחדות ליצירתן, אלא שבחוקת יד הרדקטורים הגסה לא יכלו לצאת לאויר העולם, ונשארו מונחים בקופסתי עד כה, בכ"ז לא נמנעתי מלקיבעם עתה בדפוס; יען התבוננתי בהם, אשר לא די שנמצאו בקרבם הרבה דברים שטרם עבר זמנם גם עתה, כי יש להם ערך קבוע וקים לדורות, ואשר את החלקים ההם—המה שבררתים ואספתים לפת אך גם הנם יפים ומועילים מאוד, בתור חומר לתולדות בקורת הציונות; כי על ידם אפשר לראות את מהלך התפתחות ההשקפות על הציונות של איש המתחקה אל צעדיה זה שנות מספר בעין פקוחה וחודרת, ושלשה חלקי כתבים יבואו בכאן, שנצברו אצלי במשך הזמן, לרגלי הופעות השונות שהופיעה הציונות לפני בשלשה זמנים זה אחר זה. כל הופעה והופעה חוללה אצלי בזמנה צרור כתבים שנחנק אח"כ בידי הרדקטורים. וזה סדרם: אחרי התלהבותי הידועה אל הציונות, מעשה ידירם של המשכילים, שהתעוררה בי לרגלי היותי מושפע עוד מילדותי מספורי הכלהות של האוטו-דא-פע הקדוש, שיוספרו בכל תפוצות ישראל, ואחר כן מהמסורה המקובלת בכל ספרי החדשה, כי ה"אינקוויזיציות" המה קנין המשמרים תמיד, כי כך טבעם של כל המשמרים מעולם, להעלות את החפשים על המוקד, ולכן כאשר פרץ הריב בין החרדים שלנו והחפשים בדבר הציונות, לא היה צל ספק לפני, כי הרודפים הנם בודאי החרדים, והנרדפים—המשכילים, כי הלא מקרא מלא הוא בכל הספרות. ובפרט שגם פקטים מפורשים. לקוחים מהמציאות, כביכול, תמכו בצדקת הציונים, הלא המה התחבולות הגדולות שחבלו, מנהיגי הציונות להשיב את ישראל אל אדמתם, אשר קראתי אודותם מפורש... מעל העתונים. ואם הללו נכונים להחיש גאולת ישראל והחרדים נצבים כער להם, היש להסתפק עוד בצדקת הציונים והשכלתם, ובבערותם ואכזריותם של החרדים, ובכך, מצוה להתערב בדבר, לעמוד לימין המושיעים הנרדפים, וליסר קשה את הרודפים והעוצרים בעד הישועה, התערבותי הזאת דחפתי לתוך זרם הציונות, והורם נשאתי והלך, עד אשר הביאתי אל הקונגרס הרביעי בלונדון בתור "דיליגנט", והקונגרס כמו שפך פתאום סילון של צוננין על מוחי המתלהב, כי שמה בעולם העליון, בעלמא דקשוט של הציונות, נהרסו פתאום כל מגדלי דמיונותי, ולא מצאתי שמה שום דבר נשגב שעל ידו תוכן כל ההתלהבות שהתלהבתי תחלה לשם הציונים, כחשבי אותם ל"מושיעים" וגם, נרדפים, כבואי אל הקונגרס לא נתחורר בעיני לא בחינת ה"מושיעים" שיחסתי בדמיוני אל המושכים ברסן הציונות לפני זה, אחרי כי נכזבו שם כל התקות הגדולות, שהרכו האינטורים להבטיח תחלה

לפני הקונגרס, כי תגלינה על הקונגרס. ומכיון שנפל בעיני מרת, מושיעוסי מטילא לא היה עוד ערך גדול כיכ בעיני גט לבחינת, נרדפותסי שיהסתי להם תחלה, מאת התנגדות החרדים אליהם; אחרי שראיתי כי לא רב הוא הפקוח נפש התלוי בהמצאת הציונות וסכנת הנפשות בהעדרה. ולא עוד אלא שממכול הפראוזה והפלפולים הרועשים עיד, אורגנוציה וקולטורה, אשר מלאו בהם את כל חלל הקונגרס במקום הישועות ונחמות, בא גם הרהור עצום בלבי, מי יודע אם השיות העלובות הללו אינם יותר רודפים ואורבים אל החרדים לכבשם תחת ידיהם משהמה, נרדפים, כי אם לא כן מה המה פירוש המלין, קולטורציה, אורגנוציה אשר ישוקו בהן כמשק גבים, אחרי שהתגלתה ריקניות התנועה מתוכנה הציוני, אולם כנגד ההרהור הזה, התקוממה המסורה המפרותית הניל שהיתה מושרשת בלבי מילדותי, כי, הדריות והגזירות מחויבות להיות נחלת המשמרים, וטענה: היתכן להרהר כואת על החפשים? והמסורה הניל מה תהא עליוה? ולא ידעתי איפוא לשית עצות בנפשי, אם להמיל דופו חלילה במסורה הניל, ולאמור כי האינקוויזיציה איננה קנין מפלגה זו או אחרת, אך היא קנין המנוולים השונים שבכל המפלגות, או להמיל דופי כי בעצמי, כי איזו רוח רעה תבעתני בהרהורי הניל, או אולי צדקנו שנינו, גם המסורה המפרותית הניל, הערכה לטוב בעד החפשים, וגם אני שבא הרהור בלבי עליהם, כי לפי שהתגלתה בעת הרקניות של הציונות, הרי החפשים המחזיקים בה הנם המשמרים הבלי שוא, שדוקא עליהם ראו שתאמר המסורה הניל, כי יהיו נכונים להעלות על המוקד, את כל מי שיחשד בעיניהם בקצת בינה אל עניניהם...

נבוך והלום מההרהורים השונים שהתחוללו בי, נדחפתי מלונדון את ביתי, ושכנתי למעצבה כמה ירחים מבלי פתוח פי, אולם אחיב הבלגתי קצת על מבוכתי, וקמתי וערכתי את מאמרי, אחרי הקונגרס ושלחתיו אל מערכת, המליץ, והמערכת אחרי שטחנתו ורסקתו והשחיתה ממנו כל חלקה טובה, הוציאתו לאור בקושי גדול וכהתנצלות רבה לפני הציונים על תהא למאמר, שאינו מזמר להם, מה יפתי בכל כחו, לבוא בקהל, וגם שינתה את שמו מ, אחרי הקונגרס ל, קונגרס הרביעי, ואת המאמר ההוא, אני חוזר ומדפיסו ככאן בסוף החוברת, בכדי להשיב את האברים המדולדלים, שנגזרו מתגרת יד המליץ, אל מקומם, וגם מפני שהרצאה קונגרסית בכלל, היא דבר בעתו תסיר, כי עומדים אנחנו על מפתן קונגרס העתיד להיות בקרוב, ואחרי קונגרס הזה, יהיו עוד קונגרסים רבים, ואעיפי שהרצאתי הבאה כזה, היא מקונגרס שכבר עבר עליו יותר מארבע שנים, אולם כמות אני, שכל הקונגרסים בעיקרם יש להם תכונה אחת, וכפתגם הורגוני, אותה היענטעי בעצמה אלא שמעולפת בצעיף חדש קצת.

ויען שכפי הירוע, הקונגרס הוא פרק מיוחד בתנועה הציונית, ע"כ ראוי לקבוע בעדו הגנה אורה מיוחדת.

והנה אם במאמרי ההוא, כפי שיראו הקוראים, טרם נעשיתי בו לכופר בעיקר הציונות, ומתיחס אל עסקניה כאל קוסמי קסמים, לפי שמרם התגלה לפני כל אפסותה של הציונות, שתוציא אותה בהחלט מחוקת תשועה בעד ישראל, ולא כל הדיספוטיות שבתכונת מנהליה, שתוציאם בהחלט מכלל, מושיעים נרדפים—חיות דמיוני הקודם—במופתים מוחשיים, אך החילותי להרהר ע"פי השערה בעלמא, מפני שלא מצאה חן בעיני התפארותם הנפרזה בשעה שמרם הראו מאומה בפועל, והריחותי בזה ריח, מתהלל במהת שקרי. וגם הפטפוטים, אורגנציה, אורגנציה" אשר פטמו אותנו בהן שמה עד כדי הקאה, שמתוך זה נולדו הרהורים בלבי על הציונות, אבל רק עד כדי לבקר אותה, ולדרוש בה תקונים. להשתחרר ממנה לגמרי, טרם מצאה ידי בזמן הקצר ההוא, שאך זה מקרוב התודעתי עמה פנים בפנים, לפי מיעוט המופתים על אפסותה שנקבץ תחת ידי לע"ע, ולפי מיעוט שנות הציונות בכלל, שהיתה עדנה או בבחינת עולל רק, אשר קשה להכיר בו בין כשבשבתא לכלבלבתא. וגם אודה ולא אבוש, לפי שעוד ילדות היתה בי בעצמי, וטרם הבנתי כראוי את התכל ורוכסי כתותיה, והייתי משועבד עוד במאוד, תחת השפעת הקריאה העתונית שלנו ומושגיהם הבנליים. אולם לאט לאט אחרי כן התבכרו הכרותי העצמיות, והציונות מצדה התעכתה והתכנרה גם כן יותר ויותר, והחלו להגלות תכונתה ואופיה האמיתים, או ראיתי ונוכחתי לדעת כי הכשבה התמימה הזאת, שחשבתיה כן בהיותה עולל רק, היתה אך כשבה מדומה... או באו מעשים רבים ומופתים מוחשיים כסדרן ואמתו את הרהורים, שהחילותי להרהר על מהלך התנועה, מעת הקונגרס ואילך, כגון רשת שלמה של מעשי אחיות עינים בדבר ה"ראיונות" והלקיקות ה"חצריות", שהחלו המנהיגים לרקם תיכף אחרי המגפה של גילוי ריקניותם אשר התנגפו בה על הקונגרס הרביעי. וכגון מעשה ההסתה העצומה, שנגששו או העסקנים אל העם להסיתם במאד, שימהרו לקנות מניות הבאנק ולהשלים עד הסכום, שני מיליון וחצי, הרוש להכשר פתיחתו, למען יוכל הבאנק להראות תיכף את פעולותיו הפוריות על שרמות יהודה, העומדות הכן לפי הבטחתם, ובסוף, הנה אך מלא הבאנק את כרסו במטבעות ובבור, שרקדו וחגגו בכל תפוצות הציונים את יום פתיחתו, כיום חג גדול, והשתובכו משובה נצחת, והנה לאחר כל ארוחותיו השמנות והחגיות, שהתעדן בו הבאנק מלוא כרסו, כבר שכח את כל ארוחותיו ועלה לו על יצועו לישן שנת נצה. ותחתיו הטיל ביצה, ועל הביצה ישב לו, הקונגרס החמישי ויהממנה ויבקענה ויוציא ממנה גזל חדש, המכונה בשם

נאציאנאלפאנדי בדמותו ובצלמו של מולידו ה, באנקי המנוח ככל פרטיו, אלא
שלוה עוד חרטום מבהיק מטל הילדות וכלי הבליעה שלן חדשים וממורמים למדי,
למוץ ולינוק את האגורות בכוסף חדש, עד אשר במשך הזמן ימלא כרסו ויאסף
גם הוא אל אבותיו, המעשים הללו, ועוד ועוד מעשים רבים שאין לפורטם, האירץ
עיני על אפסות הישועה של התנועה הציונית ועקרו מלבי בהחלט את בחינת
ה, מושיעים שיחסתי תחלה למנהיגי הציונות, וכמו בן באו מעשים רבים ושללו
מהם בעיני את תואר ה, גרדפים שהייתי מיחס להם תחלה, כגון מעשה הצנוורת
הועזמה שקבעה לה הספרות הציונית מעבוד דברי בקורת, וה, גרדפים העלובים
הללו משקיעים בחבל את לשון מבקריהם, כהדיספוטים המדיניים היותר גדולים,
וכגון מעשי החגיגות והמצהלות הפרועות, שהזכרתי לעיל, אשר חגגו בכל תפוצות
הציונים ביום שהוכשר הבאנק להפתח, כלומר ביום שאסף כסף באמתחתו די
מחסור; כי על עצם הפתיחה, לאחר כל ההסתות והפתים שהרבה מויל הצפירה
לחסית ולהלהיב את העם על חגיגת הפתיחה, יצא אחיכ בפלפולים ארוכים,
להתפלפל אם כבר יפתח הבאנק מעתה ויתעסק בעניני הישוב, או רק מוכשר
להפתח, וממש כמעשי מויל הצפירה האלו, יסופר הלצה אחת: מעשה בחסיד
אחד, שנכנס לתוך ה, שטיבילי, והודמן לו לשמוע מספרים שמועה רעה, כי רי
צדוקילי נפטר מעולמו, והתחיל להתגעש ולצעוק: וי וי, פלצות אוחות אותי,
הצילוני הצילוני, תנו לי כוס יין שרף-ולאחר שהפך את הכוס על פניו לתוך
גרונו, מחה את פיו ושאל את המספרים, ומי הוא היר, צדוקילי הנפטר?
מה מעשהו, ואיה היה מקום מגורו?—כמעשה הזה עשה מויל הצפירה, שלאחר
שהתעולל היטב בעם, והסיתם להשתובב ולחוג, חג הפתיחה במשובה נצחת,
התחיל להתפלפל אחיכ, אם כבר יפתח הבאנק או לא, בידוע, התחולל החג
הזה עפיי ציווי מגבוה, ולא עוד אלא שעפיי ציווי מגבוה שלחו ה, מורשים לכל
האגודות מופסי ברכות על ראש המנהיגים, ערוכים על גליונות מוכנים, שלא חסר
רק למלאותם בחתימות ולהריצם אל המנהיגים ביום שמחת לבבם, ועובדא הזאת,
לתבוע כבוד בפה ולצוות על העם לשמוח ולרקוד לכבוד המנהיגים על ענין
שלע"ע לקח לקחו בו מאת העם הרבה, ונתן לא נתנו לו מאומה, מלבד שהיא
חסרה לגמרי נקיות הדעת של מרת, יהללך זר ולא פיך, עוד היא גם רמיסה כרגל
גסה על ראש העם, ובה מתגלה חפץ אדיר מצד המנהיגים, לגסוך רוח שכרון בעם
ולטפש את לבותם, שיהיו מוכנים בכל עת לרקוד ולצהול אפילו על דברים
שכפי האמת ראוי להם להאנח ולקונן, והיא מוכיחה למדי, לאן פני מנהיגינו
הצנועים מועדות, וכי רחוקה מהם תכלית ריחוק בחינת, גרדפים שיחסתי להם
הדמיוני תחלה.

העובדות הראשיות הנזכרות, בצירוף שלשלת ארוכה של עוד הרבה עובדות בלתי נקיות, פרטיות, שהלכה הציונות והתגלתה לפני, במשך הזמן שאחרי הקונגרס הרביעי, הכינו את לבבי בכחילה כה גדולה אל הציונות ומנהיגיה, עד כי בחורף תרס"ג, בתור מענה על קריאת, המורחית אותי לבוא לאספתם, ערכתי אליהם מכתב לבאר לפניהם בפרוטרוט, את אפין של כל הכתות השונות אשר בציונות, ואת המעשים אשר על קהל עמנו לעשות, לפי דעתי, לנוכח הכתות כולן, שהצד השיה שבהן, שכולם משתדכים אל העם, לפרוש כנפיהם עליהם. והמכתב ההוא בתור אבן פנה בבקרתי הכללית להציונות קבעתיו בתחלת מחברתי הנוכחית, וכפי שיראו הקוראים, כבר התיחסתי במכתב ההוא ברוח כפירה גמורה אל הציונות ההרצלית ובנקיעת נפש להעומדים בראשה, אחרי שכאמור למעלה, כבר התלקטו תחת ידי בעת ההיא מופתים מוחשיים רבים שהוכיחו לפני את אפסותה.

אולם, אם בשעה שכתבתי מכתבי ל, המורחית, עם כל כפירתי בתנועה הציונות שבעת ההיא, לא הייתי עדיין בכיו רק כופר בפני עצמי, ולהיות מלא רוח אומץ ונבורה במשפטי על הציונות, עד כדי להכריע את אחרים ולחשוב לשונה או למשנה את כל אשר לבכו שלם עם התנועה הציונות, טרם מלאתי אז—הנה באו אחיכ מעשים מבהילים לגמרי ואשרו בלבבי, את רגש בטולי אל הדעה הציונות בכלל ואי אמונתי לעסקניה בפרט אשר מוחלט שלא הניח עוד צל ספק בעולם. כמו המעשה המבהילה של הבגידה הפתאומית של המנהיגים, להחליף ציון באונגרה, אשר התפרצה ובאה על הקונגרס השישי, והתגלות אוצר הקסמים והכובים שרקמו והלכו המנהיגים מכפנים לקלעיהם שש שנים רצופות, אשר התגלה כאן פתאום, והוברר למדי מה ערך היה לכל הרקמות שרקם והלך המנהיג למען ציון ב, ראינותיו, ובקירוי, כפי התפארותו והתפארות סוכניו בכל העת, עד כי כי תוצאותם היתה, שנצרך לעשות פתאום פליטה לאפריקה. כאן על הקונגרס הזה הוברר למדי גם ערך ראינותיו, כלומר לקיקותיו מצד עצמן, עד שאת הוחילה שלו, אשר זחל ובא לפני שר אחד, שעליו יצא קול, אם בשקר ואם באמת, כי הוא היה היוצר, ועכ"פ הגורם, של הטבח הידוע, ושטוח לפניו על גחוונו, וזה להתכבד ממנו ברקיקה מכובדת על פניו, ולקבל ממנו הבטחה נעימה, כי הוא נכון לתמוך על ידי כסף היהודים בכל תנועה, שמטרתה, גש הלאה, בעד היהודים—ומשוח ברוק המתוק הזה, נחל ושב אחיכ אל ביתו שמח וטוב לב, ומלא אהבה בלי מצרים לשר ההוא, שעמד לו בשעת דחקו, ויש לו מעתה בסום נכון, לערוך עליו את הקונגרס החדש, שכפי הרגלו בכל הקונגרסים, בלי עריכתו מראש סנסציה חדשה

אחת מדבר פרשת גדולתו וצעדיו הדפלומטיים, להתפאר בה על הקונגרס, לא יוכל לנשט אל מעשה הקונגרס. ואת הקונגרס הששי, לא נמנע מלתמכו, בספרו על הקונגרס את נצחוננו האחרון שבזחילתו ההיא, אשר במקרה היא קרובה לנו ונדע את ערכה, וממנה תקיש על כל המופתים הרחוקים הראשונים, שלו. גילוי הריקות שמצד המנהיגים על הקונגרס, היה רק כעין מפתח לגילוי הריקות גם של כל החברה הציונית, וביחוד חלק העסקני שבה, אשר התגלה והלך לאחר הקונגרס, עד כמה כבר הספיקו הקוסמים הראשים בשנותיהם האחרות להריק מתוך לבות, נתיניהם הנאמנים, כל שמץ רצינות, והרגילום אל התנועות של קלות ראש, להיותם רוקדים וצוהלים כל ימיהם על החתונות נבובות, מבלי לשאול חשבון את נפשם לעולם: מה? ולמה? ומה בצע בכל אלה? עד כי גם נפץ כדור משחקם, כדור התהו = ובהו, שהתפוצץ וקרקע על הקונגרס האחרון, לא הועיל להקיצם מהוללותם, שהשתקעו בה עד כה, להטיב דרכם מעתה, ולרכוש להם מגמות יותר רציניות ויותר ממשיות, כי אם הועיל להומם ולבלבלם בדרכי קלות ראשם, ולהפך עוד את הוללותם ההוללות ממורפת ומפורת על שבעה ימים אחדים, יצאו לשוט אחר כדור תוהו חדש, כמו ה"טיריטורים"; ואחדים, התאמצו לתפור את כדור התהו הישן שנקרע, כמו בעלי האספה החרקובית; ואחדים, מהיותם משוקעים כיכ כהשתוללותם, עד שכבדה עליהם מנשוא הפסקת רגע אחת הדרושה לתיקון הכדור של משחק שנקרע, דרשו במפניע, שלא לחדול מלרקוד ולסוב במחולות על קרעי כדור התוהו, כמו שהוא בקריעתו, כגון, מגיני ההסתדרות. ולהשלים את הרמונית התסיסה ההוללית, שהחלו כל מיני הוללות שבציונות לתסוס יחד, קפץ מתוכה משתולל שבמשתולל אחר, להראות בה עוד חרוד נפלא, כמעשה האופן בתוך האופן, שמתוך הוללות הציונות עצמה לקח והתיך לו צעצוע של רצינות קצונית למראית עין, שהיא היא ההוללות היותר גדולה מכל מעשי התהוללות הציונות, לפי האמת, כגון, המשתולל הידוע, שהתחפש עצמו לדציני כיכ, שמבין כל ערת המרקדים בתוך התסיסה ההוללית הנה והנה, קפץ הוא לעשות, התנקשות בנפש הר"ר נרדוי.

שטף המעשים המבהילים ומשתוללים הללו, שפרצו ויאתיו בתוך התנועה הציונית מעת הקונגרס האחרון ואילך, שטפו ועקרו מתוך לבי את נדנוד ספק האחרון בצדקת משפטי על עסקני הציונות ועל כל אופני התנועה בהוה. והמעשים המבהילים, צאצאי תכסים הפוליטיקות המדיניות, שפרצו כשנה האחרונה במורח הרחוק, השלימו עוד את סאת כחילתי לשיטת הציונות הפוליטית המדינית בכלל, אף אם יתקנו דרכי התנועה בעתיד ויחדלו ממנה הפוליטיקות וההטעאות הפנימיות כלפי עמנו עצמו שבהוה. כי מכיון שפרצו כעת אל הפועל, כל

התועבות הנוראות הצפונות בחיק תכסים, המדיניות – שהייתי הונה על אודותם תמיד בתוך רעיוני – אשר התגלו כעת משני צדדי הלוחמים, בהוציאם רבבות רבבות נפשות כשרות ונקיות למות במיתות משונות ונוראות, וכמו כן הפסלות הטמאה של יתר הממשלות העומדות. מנגד לנגעי שני עמים, המתגוללים ביסורי מות – באמתלא של המלה הטמאה, נייטרליות, שהמציא ספר המלין של, המדיניות, ומה נורא השקר שבמלה המנומסה הזאת! אנשים פרטיים תושבי מקום אחר, ואפילו שלויים ושקטים, שבשביל פניותיהם העצמיות לא יגעו לרעה, בזבוב על הקיר, כפתגם העולם, בכ"ז אם יתהלכו ברחוב, ופרצה קטמה לעיניהם, ששני אנשים מניחים איש על רעהו בקרדומות לנפץ את קרקדו, היתכן כי יעברו להם לתומם בדרכם הלאה, ויתנו להנתפשים במצודת הרוח הרעה לבצע את מעשי רציחתם, בהתברכם בלבכם: אנחנו נייטרליים, מנומסים, ואינו מתערבים בריב זרים, והממשלות המערביות, אשר צדקתו וענותותו לכלי לנגוע בנכול אדם הפרטי ידועות לכל – הנה בעד אשכר אחד שתחבו, או מצפות שיתחבו, לתוך גרונו מאת חתונת הדמים שתפרץ בין שתי ממשלות אחרות – תתנמסנה פתאים בנימוס עצום ובכסלול נורא כ"כ, שמסלמות אשה את רעותה, עד שלא ימצאו לנכון להביע מלה אחת לטובת האומללים הרבים, צאן אדם, צאן ההרגה, שבשני צדדי הלוחמים, המוטלים עקודים לפני מלך בלהות ומתפלצים בתוך השבץ של פחד המות, ההולך וקרב לעיניהם ואין לאל ידם להושיע את עצמם, בעת שאילו היה יראת ה' בלבב הממשלות הנשארות, ולא היתה להן הכרה מיוחדת במינה על אודות ערך דם האדם – אך במלה אחת משותפת, שהיו גוזרות על מלאך המשחית: הרף יריך, מיד היה בא קץ לכל המשחק האשמדאי הזה, ולא די שלא תתעוררנה מעצמן לקראת הדם השפוך, אך גם בנסות נלכבים אחדים במדינות שונות, מקרב התושבים הפשוטים, אשר לא ידעו גבולות בין דם לדם ומוחם אינו יכול לעכל את הגיון הרפלומטיא המחוכם, שהכניס את הדם בתוך מספר הקנינים הפרטיים, שהרשות ביד בעליהם לעשות בהם כחפצם ואין מוחה בהם, כשנסו הנלכבים ההם, להביע את צערם האנוש באוני ממשלותיהם, על שולחן הפרלמנט, – השתיקום האחרונות בכח הנמוס הנייטרלי, שהיא כאילו כל אחת מהממשלות הנייטרליות מנחמת את בניה על כאבם האנושי בזה"ל: השקטו, השקטו בני מחמד, שאי בשרכם בשניכם ודומו לעת כזאת; וזכות זה, כאשר אוכה גם אנכי אייה להוביל אתכם אל החופה השחורה – לא יפריע או איש גם את שמחתכם אתם, ואחרי ההופעות האיומות הללו מצד המטרונותיות, המדיניות, כבר נקל להבין את הכבוד והתן שאפשר

ללבב כל אניני הדעת—ובתוכם גם כותבי הטורים האלה—לרחש מעתה ל, ציונות המדינית, אשר חמדה את יפין של המטרוניות ההן בלבבה ונגשה אך זה עתה מחדש, להסתגל אל מלאכתן, מלאכת השוי"ב ואל כל הסלסול המתוח על פני המלאכה החביבה הזאת: החלה להיות, חוגרת חגורה ומגדלת ומסלסלת, זוג פאות הגנות, ו, בירמולקא צונחת על ערפה מתחת המצנפת עם, תיק החלפים תחת זרועה. היא סיבבת והולכת על פתחי המטרוניות המדיניות להשיג מהן, קבלה על, שחיטה...

ולכן, בעת שנגשתי לסדר את כתבי לדפוס בקיץ העבר, אחרי המאירעות המכהילות שבציונות ושבתכל, ואשר מצאתי לנחוץ להוסיף עליהם השקפותי האחרונות שהזמן גרמא בדמות, הערות על הדברים הקודמים, הנה כאשר יראו הקוראים התחרד כי יחסי השלילי אל הציונות הפוליטית ועסקניה בתוך ה, הערות ההן, עד כי היתי כם כמו פוסק ומכריע, המרהיב לאמור לאחרים קבלו דעתי, אחי, בעודני עומד באמצע סדור כתבי לדפוס, בא מקרה פמירת הר"ר תיאודור הירצל, אך בכ"ז לא חזרתי ממחשבתי בדבר הרפסת מחברתי, יען כי מלבד אשר הרעיונות הבאים במחברתי ואת המה רעיונות כוללים בתכל וביהדות, והציונות היא רק כעין מפתח להם, אך הן גם הציונות עצמה לא פסקה כמות המנהיג, ואדרבה עוד הרבה הרבה חומר בעד המבקרים נתוסף מעת מיתתי, כמו ההספדים המעושים ומנוזמים בגיומאות שלא ישוער, אשר הרבו סרסורי המנוח לעורר בפה ובדפוס, ובאהבתם המעושה אל אדוניהם לא חסו מלתת כפרו את כל כבוד האומה, לא רק של דור ההוה, אך גם של כל הדורות מעולם ועד עולם, לאמור, כי לא היה ולא הוה ולא יהיה בישראל איש כהמנוח; כי כמה נחשבו כל כוכבי המוסר והמדעים שהוציאה אומתנו כפעם בפעם, מול לחיצת יר' אחת מאת נסיך אחד; ואחרי שהאיש הזה חלף מהם, לא נשארו רק קוצים כסוחים שאין להם תקנה אלא להחבא בקבר יחד עם המנוח, וכמעט שלא עברנו כולנו לרשות יורש העצר, האנסי או לאשת המנוח מרת תיאודרוונא, כפי בשורת סופרים אחרים אשר בשרו לנו, כי בשוחה שהיתה להם עם אשת המנוח הואילה לרמו ברבריה שלא היתה משיבה פני המבקשים אותה בזה. כמו כן יש לדבר הרבה על מעשי התעתועים שעשו ציוני מקומות שונים בשעת ההספדים, כי ערכו דמונסטרציות של אבל על ארונות מעוטפים שחורים בדמות ארונות מתים שהובילו בסך ברחובות עיר, להורות כי כמו שהיו מכבדים את המנוח בחייו, כהבריקם את עיני הקהל במחוות של חיים ותקוות מדומות, שהיו מציגים בשמן, כן יכבדוהו כמותו, כמחבם על פני חוצות ארונות של מתים מדומים, לאות אבלו.

אולם את חלק הבקורת הזה אניח לאחרים, ואני לא אחפוץ למשמש הרבה בפרטי האסון. כי סוף סוף מקרה המות של איש חרוץ ורענן בדמי ימיו והשאירו לאנחות אשה וילדים רכים כשהוא לעצמו, הלם ומחץ גם את לכבי אני.

בסיום הקדמתי, אמצא לנחוץ להשיב קצת על טענות ה„נימוס“, אשר בלי תפונה יטענו עלי כל אותם מדברי מחברתי לא יהיו להם לרצון, באשר כבר הגיע לי לשמוע טענות אלו מפי ציונים אדוקים שראו את דברי בעידם בכתובים, וע”ז הנני להשיב כמה תירוצים: (א) כי כך נתפשט המנהג היום, כלומר שנתפשט המנהג אצל כל האדוקים באיזו דעה או חסרון דעה, לכמל את דברי מבקריהם בטענת ה„נימוס“, ונמצאו משתמשים בכח הנימוס – הדורש שבמלחמת הרעות, בעת ההשתערות על הדעה, יוהרו שלא לפגוע לדעה באישיותם של נושאי הדעה – לדעתי של הנימוס עצמו; שפוטרים עצמם מדברי הבקורת בתחבולה קלה, שמושיבים את המבקרים על ספסל ה„אשמים“, במתחם עליהם אשמה: אתם חרפתם, אתם גרפתם את אישיותנו, ודים. התחבולה הזאת היא אמנם טובה ונפלאה, אבל לא חרשה, כי כבר נמצא דוגמתה במלחמות החרב של העמים המנומסים, אשר מערימים לפעמים בכח הזכות של „הצלב האדום“ להעביר בו בשלום מסע של „זנים“ ו„רמונים“ וכל שאר מיני כלי משחית. (ב) אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואם ימצאו הקוראים בסיום קשים באיזו מקומות ממחברתי, ידעו נא כי אין זה אלא פרי הלחץ שנלחצתי וזמן רב מאת הצנזורה המבישה של האירגונים העברים שלנו בעד הציונות. ישמרכם ה, קוראים נכבדים, מהיסורים ורקב עצמות של איש אשר מצצו וינקו את תנובתו ולשדו כמה זמנים ולאחר שלא מצאו בו עוד חפצם ותאיתם די ספקם נתנו בעפר פיהו וסתמו עליו את הגולל. ואדמה כי אפילו המנומסים היותר גדולים, לא היו טובים ממני לוא עמדו במקומי. (ג) וגם אין אני מחויב להתנהג עם הציונים בנימוסים יותר טובים משהמה מתנהנים עם אחרים, או אפילו זה עם זה: וכמה בטוים דוקרים שימצאו בדברי עוד לא יגיעו לקרסולי ההתנפלות של „מגיני ההסתדרות“ עם מקהלת „משורריהם“ ה„מוחים“ מערי השדה על המורשים וציוני-ציון; ומכל שכן וכל שכן שאין בהם אף אחת מאלף מההתנפלות המחוצפת ומלאה ערמת זדון, כאיש המתנקש בנפש רעהו להנותו מן המסילה, אשר התנפל בה ה נארדו על אישיותו של ראש הסופרים העברים, אחד חעמי. ואולי ישיבו לי: שאני נארדו, דאדם גדול הוא; אולם, ראשית אני כופר בהנחה הזאת, ואינני מודה בשום אופן, כי מה שאסור לקטנים יהא מותר לגדולים, ושנית אם תימצא לומר, כי אדם גדול רשאי להטיח בדבורים כמתלהמים, –

שמע מינה, כי יש שייכות בין הדברים העוים לבין הגדלות, ומי יודע איפוא אם לא אוכה גם אנכי להעשות בעיני הבריות גדול בשביל כך... והשנית, אני מודה ומתודה כי גם אני מתאוה לצאת ידי כל הרעות... ולשמור את חוקי הנימוס על צד היותר נעלה. אבל כאשר מן הנמנע ליהודים בארצות שונות לצאת נקים, מפני ספר החוקים העב המוטל על צוארם ביחוד ושולל מהם כל יכולת לבלי התפסם כעברנים, כך אין מבקר יכול לעמוד כיום בפני ספר הנימוס, שמטילים עליהם אדוקי השיטות האחרונים, ובעיני לא אוכל למצא בשים אופן את גבולי האסור והמותר למבקר לפי הנימוסים האחרונים, כי הנה שמעתי אומרים: הרשות לבקר את השטח ולא את האישיות הפרטית של נושאה. ובטח תדמה, מבקר, מעתה שכבר התוון לפניך את הדרך תלך בו, אולם נסה נא לפצות פיך כנגד איזו שיטה, אוי תראה כי תהיה תבוסתך שלמה עוד יותר משאלו פגעת באישיות פרטית של מי שהוא, שבאופן האחרון לא תגרה בכך אלא חמת איש אחד או אנשים אחדים; אבל גע נא בשיטה עצמה — מיד ירעישו עליך משמשי השטח שמים וארץ. צעקה גדולה ומרה תקוף אותך מכל העברים: הוי שערוריה! מי הוא זה אשר מלאו לבו להטיל דפי בשיטה אשר בצלה יחסיון אלפי אדם ובהם נאונים, רבנים, צדיקים, קדושים וכו', או חכמים, פרופיסורים, אינוניורים, עורכי דין וכו'. ואתה תעמוד מבוהל ומשתומם על המצודה שנלכדת בה שלא מדעת, הן אתה לא נתכוננת לפגוע לרעה בשום נפש חיה, והרשית לעצמך לדבר רק על דבר שאינו גוף ולא דמות הגוף, על השטח הנאצלת; ומי פלל, שתגרום בזה צער גדול וכאב מרובה כל כך לנפשות רבות מאוד, קהל גדול... והרי, לכאורה, איזו שייכות יש בין השיטה לבין קהל אלה הנפגעים... בקורת השיטה הרי היא חקירה עיונית נוגעת לכל הנאשים בשוה... ואעפ"כ להכחיש את השייכות ג"כ אי אפשר, שאם לא כן—למה הרימו קול וזעות כ"כ.

אחרים אומרים עוד: כי רשות לבקר חלקים מן השיטה ולא את עיקר השיטה. וכפי שהתבאר לעיל—מתוך הצעקה שהתפרצה מתוך ה"אישים", שהיו טמונים בתוך כתנות השיטה, כשנסו להעביר מכבש הבקורת על פני כתנות השיטה—כי שיטה מפשמת בהאי עלמא ליכא, ו"שיטה" פירושה, אנשים המתחככים בה, לפי זה גם הרשיון החלקי הנתון לך בזה, לבקר חלקים מן השיטה, בע"כ פירושו לבקר חלק אנשים. כגון בציונות—הרשות נתונה לך מאת המנהיגים הראשים לבקר את פעולת המורשים, למשל, כי אינם זרזירים למלא פקודות אדונייהם כראוי. אם תעשה כן, יהיו המנהיגים על צדק, והמורשים יתנו לך רשות לבקר את המנהיגים, כי עושים הם על דעת עצמם יותר מדאי. אם כן תעשה,

יהיו המורשים על צדך. אבל, שואל אנכי, מה יעשה המבקר האומלל שעלו
הרהורים מטורפים בלבו על עיקר הציונות כולו, על המנהיגים והמורשים
והמשמשים כולם. או יותר נכון שהוא פוסק כדברי הכל: כדברי המנהיגים על
המורשים והמורשים על המנהיגים, ואת כולם יחדיו לא יוכל להבין, מה הם
חפצים מאתנו ?

אחרים מגיחים כך: רשות לבקר את הכל, אך בלשון נקיה ומסולסלת—
אבל גם דרישה זו אין לה רגלים, מה היא דורשת מאת המבקר? אם שיסלם
את לשונו לכנות מפני הכבוד: את נגיבת ממון, למשל, יכנה בשם, מס
האידיאה, מס הלאומי; נגבת נפשות— בשם, אורגניזציה; נגבת
הדעת— בשם, הטפה לאומית. אולם הן זוהי שפת האדוקים, וכמה יודע בין
המבקרים לבינם? ואם יסלם המבקר כך: לכנות את הראשונה בשם, מסחר
ותגרנות של אידיאות, ואת השניה בשם, אהבת השררות, והשלישית בשם
הסתה— הרי ממי, כל זמן ששפת המבקרים המסולסלת מרס מודעת בקרב
הקהל, ובמלות, מסחר ותגרנות לא יובן גולת ממון, במלת, הסתה—נגבת דעת,
במלת, תנועה אנטישמית—נשיכת נחשים, הרי לא הביע המבקר את רגשותיו
כראוי; ולאחר שכבר יתפרסם המובן דאמיתי שבמלות המסולסלות, הרי ישוּבו
להיות דוקרים כמו המליץ הפשוטים של ההמון, ולא יוקל עוד להמבוקרים
ממכאובי הבקורת מאומה. מי שמנקרים את עיניו במחטין של זהב גם כן
לא יתענג על רוב טובה.

סוף דבר, כל הכרכורים שמכרכרים ארוקי השיטות להמיל תנאים אלו
או אלו על המבקרים—הוא פשוט התנכלות לסתום את פיהם לגמרי, וממשמשת
לבוא בתוך העולם תכונה כזאת, שכל אלילות אשר ידבק בה האדם, יהיה
הם כל בשר מפניה, ואסור למלל מלה נגדה. אכן גם את גזר הדין הקשה
של השתיקה המוחלטת אפשר היה לקבל; כי באמת, מי מושך את לשונו,
מבקר, לבקר ולגנות את אלילותו, כלומר טפשותו, של פלוני? אם אלילותו
לא מוצאת חן בעיניך— מנע רגליך מלכת אל בית מסגדה, ולמה אתה
מתאמץ לזכות את פלוני בחכמתך בעל כרחו? אולם אותה השאלה בעצמה,
וביותר תוקף, יש להפך כמו כן על עובר האליל: אם, החולדהי שלך
מוצאת חן בעיניך כיכ, וחכך מרגיש בה כל הטעמים— רוץ והשתטח
לפניה בתוך בית מסגדה; אבל למה אתה טובב ומכריו עליה בשוקים
וברחובות, ומורח להעמים את כבודה על אחרים? ובטעות הוה טועים
יבים, כי על אנשים, הנכבשים מאת איוו שיטה שתהיה, ונמשכים עם זרם
האורגניזציה שלה ועמלים לטיבתה, יביטו עליהם בעל אנשים צנועים ושקטים.

טובים ומתוקים, שהרי הם עוסקים בעבודות של בנין, ועל הַפְּנוּיִים הממאנים לנלח שעדותיכם הטבעיות ולכסות את ראשם בכפת האורגנוזציה, ועוד ישליכו את הכפה ארצה כשאת נפש, כגון המבקרים—יביטו עליהם כעל מוזיקים שפגיעתן דעה, אולם שוכחים הם בעלי המבט הזה, כי גם העסקנים לטיבת איזו אורגנוזציה וחתאגדות—כל שההתאגדות איננה על מנת להלחם יחדיו עם הטבע ולכבשה, כי אם לכבוש איזו מעמד חזק בפוליטיקה החברה האנושית— גם כן אינם כבשים תמימים, והבנין שהמה עוסקים בה, היא בנין עימ להרום את אחרים ולהכניעם תחת ידם: רק אשרי להם שכחרו למשוך ולתפוס את הבריות ברשתות של דבש וחמאה, בסכנם בחוצות לספר בשבחי אלילותם ולהעריץ ולהקדיש את כמריהם, ולכן הנם לברכה בפי קצרי ראות; ואוי להם למבקרים, המורים בחצים, אפילו אם לא עימ להכריע בהם את אחרים, אך לקרוע את המצודה שפרשו בעלי הרבש וחמאה תחת רגליהם המה, אשר בכיז הנם לקללה בפי בעלי מכט זכובי, אלם הצופה החודר, הוא רואה בהסוכבים ומספרים בשבח חכרם אותו הכעור שבאישי המספר בנגותו של חברו, כי כשם שהמספר בנגות רוצה לפום רהיטא להבנות מחורבנו של חברו, כך המטציא עצמו לספר בשבחי חברו, מתכוין להוציא מזה תועלת של „שמור לי ואשמור לך“; כי אם לא כן למה הוא מטציא עצמו להכריז בשבחי חברו טרם שואלים אותו על זה, ואין בין המחלל למהלל, אלא שהמחלל קולע אל טרפו ישר, אל האיש המחולל בפיו, והמהלל קולע אל טרפו בדרך עקלתון, על ידי פרסמו את המהולל שלו, שעשה עמו „גומלין“ למען יוכלו אחרים להתפס במצודתי.

מכל הדברים האמורים בזה, אני בא לידי החלטה כי צריך לזרות הלאה כל הגדרים והנימוסים שמתנכלים אחרים להטיל על המבקרים. כי כל זמן שיש מהללים בלי גבול בעניני האידויאות ואורגנוזציות למטרת כבושים פוליטיים ולא כבוש הטבע, אסור להציג גבולות גם למחללים, וכשמעריצי אלילות אחת יוצאים לרחוב לספר ולהכריז את מעלת כתתם: מה נשגבה היא אידויאתנו, מה מהוללים, משובחים ומפוארים כהנינו, רשות להעומד מחוץ למחנם, להפך את כל פזמונם על פניהם ולאמור: מה שפלה היא אלילותכם, מה מגונים, מכוערים ומוזיפים כמריכם; כי אלא במאי יגינו על עצמם העומדים מן הצד, מהמצודה שפורשים הכמרים להגליהם בהליכתם בסך ברחובות בזמירותיהם והלוליהם? אולי יבראו להם גם הם אלילות אחרת כפנו עצמם ובתור השנה על אלילותם של אלה, יוציאו הם את יראתם מתוך חיקם וינשקוה לעיניהם; אך כמדומני כי מתוך נשיקות שלשת מיני „פרוציסיזות“ כאלה, כשיפגשו

ברחוב אחד, יבואו לידי הכאות ומהלומות, יותר מעל ידי בטוי שפתים של בקורת המבקרים.

וזהו דעתי כי בשם שהורו חכמי אמנות היפה. כי אין ה"גילוי" מכווער באמנות המקולפטורה, כך אין ה"גילוי" מכווער באמנות הבקורת, ורשות להמבקר להביע כל רגשותיו כמו שמרגישם בלבבו, וזאת אם יבוא להגשימם במעשים, לשלוח ידו במבוקריו, אוי יבא על עגשו גם על שיחותיו, כי אוי הוכיח סופו על תחלתו, כי גם בבקרתו לא היתה אמנות, רק חמסנות ופסלנות, כי לא המדרש עיקר אלא המעשה—כלל גדול הוא בכל העולם.

ב"ה בחודש סכת תרס"ה.

אחד הרבנים המרגישים.

מכתב שערכתיו אל אספה, המורחים" הלידאית, שהיתה בחורף
תרס"ג, בתור מענה על הזמנתם אותי אל האספה התיא.
החילוית לכתבו לפני האספה, וגמרתיו לאחר שכבר התפרסמו.
הוצאות האספה בקרב הקהל.

לאן אתם הולכים ?

אספה נכבדה! חפץ אנכי לדבר כאזניכם דברים אחרים או, יותר נכון,
לשאול אתכם שאלה אחת-שאלת, "לאן?" הנצבת בראש הגליון. אך בטרם אפתח
פי לשאול אתכם, את שאלתי: היודעים אתם, לאן אתם הולכים?—ראוי אמנם לי
בעצמי לדעת תחילה, לפני מי אני עתיד לשאת את משאי הנוכחי, האם יש
תקוה שיתנו לדברי לבוא בקהל אספתכם, ואם יתנו—האם יתקבלו על לב השומעים?
או אם תהיה לפחות יציאתי כביאתי ולא יומתח עלי דין קשה בעבור הרהיבי
לדבר כדברים האלה.

והידיעה הזאת, ידיעת, לפני מי אני עתיד וכו', אשר עלי לדעת, ושגם
אדענה באמת, מעברת אמנם רטט בעצמותי. יודע אנכי כי באתי לכאן
להכניס ראשי בקרב אספת אנשים שהמה עבדים נאמנים לאורגנוציה הציונית,
כלומר הרצלית, וגם האספה הנוכחית מוקדשת כלה לתכלית הטבת אורגנוציה
זאת, ואורגנוציה זו חרתה, כידוע, על דגלה, "כבוש" ושלטון, וכל האספות
הקונגרסים אשר תקריא ההנהגה העליונה הווינאית בחסד אלהים, אך מסות
תנוכיות הנה, להנך את נתיניהם בדרכי המשמעת וההכנעה, אם כן, דבר
המובן מאליו הוא, כי הנתינים הנאמנים הללו, המכניסים צואריהם באהבה בתוך
עול ההנהגה הראשית, שמדי ישרוק להם החליל העליון לבוא להתפקד במחנה
הקונגרסים ולהקשיב לקח בתורת הדסצפלינה, — שכל מהלך הקונגרס אך לקח
ארוך בתורת הדיסציפלינה הנהו — ימהרו ויבואו לשבת לפני השולחן הגבוה
בקידה, בהשתחויה ובאזנים עשויות כאפרכסת, להקשיב ולשמור עקבות כל
אתנחתא וכל סוף פסוק שבנאומי הנואמים במועדו, שלא לעזבוהו בלי לזיז
מחיות כפים ארוכה. וכדבר המובן הוא, כי שקידתם הנאמנה של הנתינים
הללו—אשר רובם ככולם לא הצטיינו תחלה כיב במדת, ואנכי עפר ועפרי—

על דלתי ביהמ"ד לתורת ההכנעה, איננה כדי ללמוד בלבד, אך היא ללמוד ע"מ ללמד, כלומר בכיוון המה מקבלים על עצמם באהבה מרותה של ההרצליזמוס, בכדי שיקבלו אחרים מרותם הם; נזקקים בחשק לכל חומרי דקדוקן הצירמוניות והפטישים והפעמונים ואל כל התכססים הקנצלריים אשר בהקונגרסים של הגבוהים עליהם— בכדי שיוכלו המה בעצמם לערוך אח"כ צירימוניות אדמיניסטרטיביות וקנצלריות באספותיהם הפרובינציליות שיעשו המה אח"כ במקומות תחום המושב, בתוך גבול ממשלתם הם.

ובכן בטוח אנכי כי באספתכם הנוכחית, כמו בכל האספות והקונגרסים של הגבוהים עליכם העוסקים במלאכת ה"כבוש", לא יהיה חלילה עולם של הפקר לעוזב את הדבור הפשי, יהיו מי שיהיו המדברים— בני ברית הציונות, או יהודים סתם, ויהיו מה שיהיו הדבורים; אך כל האספה עם כל עניניה כולם יהיו מקופלים ומהודקים היטב בשלפוחית האדמיניסטרציה ההרצלית, וברית תהא כרותה לשפתים, שלא יהין איש לדבר בלתי אם יביא תחלה תעודה מאושרת כחוק, המעידה על זכויות האיש הדובר, שהוא בא כח איוו אגודת בני ברית ההרצלית, ואשר גם הוא בעצמו בן ברית, והדברים שידבר ג"כ מחויבים להיות דברים כשרים וטהורים, דברי הרצליסט מאמין בכל חוס נפשו הגדולה... שכל דבריו יסובו על קוטב הדת ההרצלית, ולא ברוח חפשי חלילה.

והנה בניגע לתנאי הראשון, היינו לזכויות האיש הדובר, אעפ"י שאינני בא כח של בני ברית, וגם אין אני עצמי בן ברית כיום, בכ"ז אדמה, כי מכתב הזמנה אל האספה שקבלתי מאת לשכת המזרחי יוכל לשמש בעבורי בתור תעודה בשעת הדחק; כי סוף סוף עפ"י כתב הזמנה הוא, אי אפשר לחשבני עוד כאורח בלתי קרוא וכנדרש ללא שאלוהו, אולם בנוגע לתנאי השני, היינו: לכשרותם של הדברים, שאני חפץ לדבר, — נאלץ אנכי אמנם להודות מראש, כי יהו רחוקים תכלית רחוק ממדרגת הכשרות, כי חפץ אנכי לדבר הפעם דברים חפשים, דברי אפקורסות ממש, אשר כ"ש שלומי אמוני ההרצליזמוס אולי חייבים לקרוע עליהם. אך בכ"ז אחשוב כי יש לי הצדקה לדרוש מכם, אחים נכבדים, — שתניחו לדברי לבוא בקהל אספתכם הנכבדה, אחרי שזולת הברית ההרצלית, שהבאתם את נפשכם בה, תמים דעים אני עמכם, המזרחים, — לפי המושג שבורא לי דמיוני אודותכם — בהשקפתנו על התורה ועל החיים ועל מצב ישראל בגלות, ואם אתם אחים ברעות תסגרו הדלת בעדי ולא תתנוני להביע באזנכם את רחשי לבבי, אנה אני בא? ואל מי מקדושים אפנה לשפוך לפניהם את מערכי לבבי? אולי אל מפלגת העסקנים הידועים בעלי "הפלס" ומחויקי

הדת, אשר טרם השיגה ידי להתאזר במדת הסבלנות הדרושה, לסבול את דרכיהם ועלילותיהם בקודש עד היום הזה. אף שכבר נקעה נפשי גם מאידך גיסא, סאת הציונות הקולנית והשחצנית, לא פחות, ואולי עוד יותר, מהנקיעה אשר תקע נפשי מבעלי „מחויקי הדת“; כי אלו נוהמים לפחות מתוך קופה של בשר, מתוך ההתימרות בשם התורה הקדושה, ה„פירמה“ העתיקה, אשר כבר הראתה חסנה ותפארתה על נצחיות קיום אימתנו זה אלפים בשנים, והללו ההרצליסטים נוהמים מתוך קופה של תבן, קופצים ופוסעים על ראש עם קודש בשם ה„לאומיות“, התורה הכרויה והשרופה אשר בין לילה היתה ובין לילה תאבד, מלכים אביונים, אביונים בדעה וברוח, אשר אין לכם בעולמכם אלא קומץ פראאות מצלצלות בצרוף תוף ומחול וכום ממסך בין פראזה לפראזה, כמה תתנאו על עם ה'? אך אם שנאו ומתועב הדל הנאה, אבל גם עשיר עז נפש, הדומם ברגל גאיה על ציארי הכריות, הוא ג"כ דבר שאיננו מעלה חן ביותר; וע"כ בסוד עסקני „מחויקי הדת“, אלה קוזקי דשמיא, לא תבא נפשי עד היום, ולפני מי איפוא אשפוך שיחי אם לא לפניכם, אחים מורחים, אשר אחים היינו—כפי שתאר לי דמיוני אידותכם—בדעה וברגש. ואם גם כעת הרחקתם גוד ממני, ותבואו לשכון בגבול אורגנוציה וזה לרוחי, ובני לא יוכל לדרת עמכם שמה, בכ"ז דעתי עליכם ולא זותי מלחבכ את הרכה מבני אגודתכם אף רגע; וע"כ יש לי, עפ"י הכלל „כמים הפנים לפנים“, הצדקה לקוות, כי גם אתם לא תשליכו שקוצים כי ובהגיוני לבני, ותמו אונכם לפחות לשמוע את קול מלי, אם גם הסכם לא תסכימו להם. ובפרט כי לדעתי עוד לא קרה שום פעם, שהציונות תשים פרוד בין הדבקים, שהיו דבוקים בתחלה ובק אמת, במרם לדת הציונות, והציונות לא חוללה פרוד לבבות רק בין אלה, אשר פרודם והתנכרותם איש לרעהו קדמה הרבה לתנועת הציונות, ושאררבה, מל ציונות או התנגדותו של כל אחד מהצדדים היא תוצאת הפרוד ההוא. זה החויק בהציונות, כלומר בההרצליזמוס, על אף איש ריבו המתנגד לה, וזה צורר את הציונות. על אף איש חרמו העונג עליה, אבל אין ביכולתי של הקשר ההרצליי, המלאכותי, שאך תמול נולד, לעקור את האחזה והקירוב, בן כמה דורות, שהסתגל בהסתגלות נפש עמוקה בקרב אנשים שלמים ושונים בדעתם וברוחם, אשר מסבה לא נדע שחרה התפלנו: אלו נכנסו לתוך מחנה ההרצליזמוס ואלו נשארו על מקומם.

אי לואת, כאשר תרים אם רחמניה את קולה לפני פקיד ערכאת הצבא, אשר לקחו והסגירו את הצעירים תיכף אחרי המסרם לצבא בבית הקסרקטין, מבלי להניחם לשוב לביתם על זמן קצר להכין עצמם לדרך, כנהוג בכל שנה, — כצעקת

האם הרחמניה באותה שעה לפני הפקידים; בשם ר', תנו נא לי לפחות לנשק את בני מחמלי ולדבר עמו בדברים אחדים כטרם יפרד וילך ממני—כך אני מרים את קולי על האדמיניסטרציה ההרצלית, אשר פרשה עליכם, אחי המורחים, את כנפיה, להברילכם ולסמנכם מתוך כל קהל הגולה בתור כתה מיוחדת: הווי חטפנית, הווי חטפנית, תני נא לי, להתראות פנים עם אחי בדעה, אשר קרעת אותם בעצמת כשפיך מבין זרועותי. תני נא לי לדבר עמהם דברים אחדים מבעד לשכבת מסגרות חלונות בית הקסרקטין שאספת אותם שמה, הלא היא בית אספת המורחים שהנם מתאספים בו כעת, אשר ירך אנת, הרצליזמים המלכה, היא שקבצתם יחד, למען לתת גודל לשמך ולתנות כמה רברבין עוברך ותקיפין, להנמיך רומיא ולחוקף כפיפין, וגם לחפש תחבולות איך להוסיף ולחוק ולהרים קרן ממשלתך יותר ויותר, שכלפי העקרים הללו מכוונת כל אספתם שהתאספו כעת, ככתוב הדר, שחור על גבי לבן, על עתון הצפירה סרסורך הוטיק, אשר יצא לקדם פני אספת המורחי, בנומר 30 בהצפירה לשנת 1903, ולהורות לפני החברים המתאספים את הדרך אשר עליהם ללכת בה ואת המעשה אשר עליהם לעשות במשך האספה, בכדי למצא את החן המקוה בעיני פמליא של מעלה הווינאית, אדוניהם ובעליהם.

אחרי סיום הקדמתי זאת, פונה אני אליכם, אחים המורחים, להחל לדבר עמכם מבעד לשכבת מסגרות בית כלאכם שהושבתם בו ולבאר את שאלתי הקצרה, שאלת, לאן?, הנצבת למעלה בראש המכתב.

אחים נכבדים! זה יותר משנה, שומע אני את קולכם מרחוק, איך אתם מרעישים עולם במין נוסחה חדשה אשר המצאתם בציונות, ולשם הנוסחה היא כבר התאספתם לאספות כמה פעמים, וגם יסרתם אנורות והפקרתם פקידים וחלקתם חלוקות, הכבודים, ואף הקמותם שאין גדול בתוך חלל העתונים העברים, אשר כל אלה יתנו איותם, כי אינכם סכת העצלנים ב"ה, והנכם מתעסקים בגידול הילד החדש שהולדתם בחשק עצום. ואני בעניי אחרי כל, עבודתכם הפוריה של שנה תמימה, אשר אתם עומרים ומתפארים מעל עמודי העתונים, כי כזאת וכזאת עשיתם, כך וכך נפשות בראתם, כך וכך שקלים קבצתם, טרם זכיתי בעניי, עם כל משך הזמן הזה, להבין את עצם העבודה הזאת מה היא לכם? כי מכיון שטרחתם להמציא נוסח חדש בציונית, הוכחתם בזה, כי הנוסח הישן לא ישר בעיניכם. ומעתה מתקשה אני להבין בשתיים: מה פגם מצאתם, לפי דעתכם, בציונות הקודמת? ובמה מלאתם את הפגם ההוא בציונותכם החדשה שהמצאתם עתה. בשלמא כותב הטורים האלו, אשר כידוע לכם היה ג"כ מעריץ בתחלה את הציונות, ולאחרונה חלק לבו ממנה, הוא מפני מגרעות שונות שיבוארו להלן אשר מצא בה:

(א) מפני שלמראה ההתפארות והגוזמאות, הקולות והלפידים המבריקים, אשר יתאמן הדייר הירצל, עושי רצונו להרעיש בהם את העם כפעם בפעם, והתוצאות הנבובות אשר יצאו לאחרונה מכל סצינה וסצינה, העכברים הגדולים, אשר יולדו למיזם אחר כל געש וגעש של ההרים, אודות בקוריו ורואיונותיו עם המלכים שלו, — כל אלה החלישי בלבבי, את, אמונת הירצל, והדלתי להאמין בהישועות והנחמות, שאפשר להגיע לעם ישראל ע"י עלילות בעל הפלאות הנה, שיעולל בחצר הסולטן, לפי דברת מעריציו.

אמנם גם אינני מכחיש בהחלט את השמועות שישמיעו המעריצים, כי יש לו איזו מיזם עם הסולטן, אך לא מפני כי טרם תמה ונכרתה מלכבי האמונה במפלאות הדייר הירציל מכל וכל, כי אם יען אשר להכחיש דבר בהחלט, גיב אמונה היא, אמינה בצד ההפך; ויען אשר אין חלקי בין המאמינים, ע"כ לא אוכל גם להכחיש בהחלט; אבל כל שכן וכל שכן שטחור ונקי אנכי מכל שמץ אמונה בצד החיוב של ספורי המעריצים אודותיו. * זולתי בדבר אחד אני מאמין דוקא, אני מאמין, שבאם יקרה גם רחוק, שעלילות והתנגלות הדייר הירצל עם דודנו הסולטן, ידיר היהודים, אשר הדייר הירצל מבשר לנו כפעם בפעם ע"י מעריציו, יביאו סוף סוף איזו תועלת בפועל, בכל אופן תהא התועלת, — תועלת רק להסולטן, למלא מכמניו זהב, בעד איזו כברת מרשין מסוגלה מאוד לקברות מתים, שיקציע הסולטן בעד נפוחי כפן מבני עמנו, במחיר אלפי אלפים דינרי זהב, אשר בין שני ידידים כמוהו והדייר הירצל מה הם, ותועלת גם בעד מנהיגי הציונות, אשר עושי רצונם והמצלצלים בפעמוניהם יפרסמום או לנואלי ישראל מוחלטים; אבל להעם הנרדף והנענה, לא יביאו נפלאותיו שום הצלה ליסורי דעבונם.

ועוד יותר ממה שרפתה אמונתי בעלילות איש הפלאות דנן, בחצר הסולטן — הגה אין אני רואה יתרון, ולהפך אני רואה מחסור גדול, בכרכורי המדיניות אשר ישתרל בעל הפלאות דנן — גיב לפי אגדת מעריציו — לתקוע עצמו לתוך הדפלומטים המדיניים ולסחוב את עמנו לתוך שוק המשחקים הפוליטיים, זה השוק אשר כבוד ובצע מעשקות המה נקודת מטרותו. כי מה היא הדפלומטיה כרוב ארצות המערב? הן היא סך-הכל של כל חלקי תאות הכצע והשררות הנמצא בלבב כל איש ואיש מאישי האומה מצד החיה שבאדם, ואשר גדולי האומות האחרונים, — הגדלים על מימי הפרוד הלאומי — תחת להשתדל להגביר בעולם את יצר הטוב על יצר הרע ולהחליש את מרירות החיה מלב בני דורם, מוצאים לנכון יותר לפניהם לבלי השחית לריק כח יקר כזה, כח החיה שבאדם; כי אם, אררבה, להמותו לחפצם,

(* עיין הקרה א' בסוף הספר.

ולהוציא ממנו תועלת הנרצה בעד המנהיגים, כפלסם נתיבה לחיה ההמונית ובהטותם את זרם שנאתה כלפי החוץ, כלפי בני הנכר, בכדי שתתנבר עי זה ההתרכזות הפנימית, ומצב העתודים יהיה איתן, כל הנטיות השפלות שבלבית כל היחידים מבני האומה נקיים ומתאספים איפוא למקום אחד, והיו לנחל שוטף של ענאיוס עממי, המתגשם ברמות שרים פלמטריים יושבים ורוקמים תחבולות מדיניות בשם טובת כלל אומתם, שפרושו האמיתי: בשם מדת, אני ואפסי עודי.

הנה כי כן בצע ושררות היא נקודת המטרה והתכלית של הרפלומטיה ברוב ארצות אירופא, ושקר ומרמה, הן הנה האמצעים הידועים, שבהם נקנית התכלית הרפלומטית. ולא עוד אלא שכיב התגבר השקר הרפלומטי ומרמת כל אחד כל כך רבתה מרעהו, עד כי גם כבר פקע כחו ואולת ידו של השקר להנחיל בלבדו נצחון לבעליו, מגודל ההתחרות, שכבר הרבה כל אחד להתחרד למכביר, ושכבר נכנסה הפקחות הרפלומטית, לרחוב הרצעים—כפתגם העולם—ומגודל התחרות הפקחות תשש כחה של הפקחות בלבדה להושיע לבעליה, זולתי בלוית האגרופים הגדולים ובתי אסמות מלאים אבק שרפה, ההולכים ליד ימינה של כל מטרוניתה ומטרוניתה ממטרוניות הרפלומטיה. ומעתה נקל להבין, מה דמות יערך לישראל הקטן והדל, אם יבוא גם הוא לתקוע חוטמו בשוק הרפלומטיה, להתחרות במוסתו הדלה והשחופה את הסוסים המיוזנים הכבירים, המגמאים ארץ בשעטות פרסותיהם.

בעל פלאותנו דגן משתדל אמנם לפתותינו בדונמאותיו אשר יציג לפנינו מתחית העמים הקטנים, ה"יונים", ה"רומינים" וכיו; אולם דבר אחד יתירשל מנהיגנו בעל הפלאות מלהודיענו לעי, כי העמים החכיבים הם—אם גם נחשוב את תחיתם לתחיה שאליה צריך היהודי לשאת את נפשו — גיב לא השיגו את חרותם בעזרת פטפוטי מליו; תחיה, לאומיות, עמדה מדינית וכדומה מהמלין בלבד, לולא ראו בענותנתם להכין גם מעט דינמיט ואבק שרפה במרתפותיהם, להיות לסניף להפוליטיקה הנוצרית של הממשלות האדירות בני אמינתם, אשר מצאו אז, כי טוב לצורך אנטרסיהם, להוציא את העמים הנוצרים הקטנים מתחת ידי האימלם, ואשר נסיון כזה, גם מצד מי שיש להם קרובים וגוואלים אדירים כמוהם, הוא כמו להטיל את החיים בשחוק ההגרלה, להרוג או ליהרג, ולעם בודד כמונו, הוא נגף ואבדון מוחלט.

נניח אמנם, כי מושיענו הדיר לא יחלום עדיין אודות אמצעים בוערים כאלה, כי יודע הוא אשר טרם הסתגל עמנו למדרגה הזאת, ויאמר להסתפק לעי, במועט, בכרכורים מדיניים בלבד, כלומר, שיכניס את עמנו לתוך בירות הרפלומטיה פנימה, להיותם עומדים ומסתכלים על איתני המדינות, בשעה שהם יושבים ובוחשים את קלחת הפוליטיקה, ולפעמים יפליטו מפייהם גם הם איוו מלה פיליטית בקרב הקרואים,

למען יתראה, כאילו גם הם עומדים על המקח, אף שלבם יודע מרת נפשם, כי ידים, ידי עשו, תחסרנה להם, ואם בהגיע המשא ומתן לידי קצו, לתקופת פרעון דמים... דם ממש—יאוּלְצו לשוב אחור ריקם—אין כל רע בזה; שהרי כמו כן נכנסים לפעמים אנשים ערטילאים בעלי תחבולות לתוך בתי הביזואות להתחפש ולהתראות כעומדים על המקח אולי מתוך זה תפול לידם איוו אנורות, דמי סלוקי או, שכר סרסרות, ובכניסה כזאת לתיך בירות הפוליטיקה בפה מפטפט בלבד, בלי לזית הדינמיט על צדו, הלא אין צפון—כה יאמרו ההרציליסטים—כל סכנה.

אולם מי לא ידע, כי ממה נפשך, אם אין סכנת הרג ואבדון בפוליטיקה של פטפוטים בלבד, בלי לזית חרב וחנית, הלא כמו כן, אי אפשר לרכוש שום תועלת ממשי בפוליטיקה ערטילאית של פטפוטי דברים בלבד, וכלפי קצת התועלת, שאולי שאפשר לה לצמוח בעניני כבוד והתנשאות—לפי מושגם הגם של מנהיגי הציונות, שאין להם לב להבין מהו כבודו של ישראל האמיתי—כי יהיה לנו, תפארת מן הגוים שיראו עלינו באצבע: ראו נא ראו, את יעקב הקטן והדל, אשר אנחנו חשבנוהו תמיד לנבזה והדל אישים, איך למד לשונו היטב לפטפט ולדבר כן בשפת הפוליטיקה כאחד הפוליטיקנים הגדולים—הנה כלפי קצת ההנאה של הכבוד המרומה הזה, עומדת כנגדה גם סכנה דוגמת ההנאה הזאת, אם לא סכנת הרג הרגום, על שדה קטל ממש, יש סכנת התנכרות אש השנאה והקנאה כלכות משמינינו, כי יחר אפם על חוצפת יעקב הקטן, אשר החל גם הוא להתהלך בגדולות לשחוק בשחוק הפוליטיקה, זה השחוק המיוחד לשרים ורוזנים, שלוי ושבעי ארץ. מי לא ידע את ההתנפלות הנוראה, שנגלתה בעת האחרונה, בעתונות הפולנית לרגלי הציונות הסואנת, אשר "עורך הצפירה" מביא כפעם בפעם את דברי שטנותם על עמודי עתונו, והוא כאדון בתוך ביתו סוטר על פיהם כרבעי ומבטל את כל דבריהם כעפרא דארעא, ובשעת מעשה הוא מביט אלינו, אל הקוראים, בקורת רוח משונה, בחשבו להפגש עם מבט-הכרת-טובה מצדנו.

ובכן עלינו לדעת, כי הנסיון להכניס את יעקב הקטן לתוך שוק הפוליטיקה המדינית, הוא כמו להכנין את ישראל למלחמה וללמד לבני יהודה קשת. כי מלחמה צפונה בתוך הכרכורים הפוליטיים בכל אופן, או מלחמה כפשוטה, דם ואש ויריות כדורים ממשיים—לוא היתה האפשרות שתולד חלילה בלבנו מחשבה זרה לרכוש לנו איוו נחלה בכת האנרף—או, לפחות, מלחמת הלשון ויריות של קנאה ומשטמת מפלגות, אם נאמר אפילו להתערב בעניני פוליטיקה רק כביטויי שפתים בלבד, בכדי להרים מעט עיי זה את כבוד ישראל בעמים, אשר בין כך ובין כך נהיה אנחנו המנוצחים. באופן הראשון—תהל תבוסתנו שלמה; באופן השני—נחל משנה קלון תחת כבוד, ותחת רחשי אהבה מצד העמים—

עוד תתנבר עלינו הנאצה והמשטמה על החוצפה של יעקב הקטן והדל, המתאוה לעמוד במקום גדולים ולהתיפות ולשחוק בשחוק הפוליטיקה כמוהם, זה השחוק המיוחד לשרים ורוזנים שלוי ושבעי הארץ.

ובוא נא וראה את תהפוכות חלק מהאנטלגנציה שלנו, אשר אדיך כל הפעם היום הוא לזכות ולראות את עם ישראל יוצא במחול הפוליטיקה, ולא ישימו ללבכם כי השחוק הזה עתיד שיעלה לנו בדמים מרובים, מקל וחומר של שחוק אחר, קל הערך מאוד כלפי השחוק הזה. כונתי בזה אל לוקסוס התלבושת והחפץ הנטוע בקרב בני עמנו להתנאות בבגדים נאים—לרגלי רגש האסמטי המפותח אצלם במדה מרובה, ביד הקולטורה הרוממה הטובה עליהם, קולטורת התורה, אם כל הרגשות העדינות, הרועה אותם זה אלפים בשנים. ענין זה, הלוקסוס, היה לשיחה בפי כל בעת האחרונה וכולם, כחרדים כנאירים, נוהגים להתוודות עליו ולתלות בו את קולר כל התלאות, הבאות עלינו מידי שכנינו, לאמר: צרה עינם בשמלת בת יעקב. ובענין זה גדלה עוד יללת החפשים על הלוקסוס משל החרדים, כי החרדים אין להם מצח כיכ להעמיד קול זועות על לוקסוס, המין, (שהרי כל המתאבל על הלוקסוס כונתו על הלוקסוס של אחרים, של ההמון), כי כלבכם פנימה, יפעם המשפט הנאור והמפואר שחרצו חז"ל, כל ישראל בני מלכים הם, ואין רשות ביד מי שיהיה להכריח אפילו את בני או בנות דלת העם להתנוול וללבוש בלויי סחבות. לא כן האנטלגנטים שלנו, אשר נפשם מלאה מתכונת העמים המשחתה, שעשיריהם הם מכיטים על דלת העם כעל טיט חוצות, — המה ירעימו בקולי קולות על הלוקסוס, כלומר על הלוקסוס של דלת העם, ומדי יעלה, מטיף מנודל שער על הבמה לפני ארון הקודש להוכיח עלי פשע, אזי תדע מראש, כי חומר לדרשתו יהי הלוקסוס, וכי תיכף בפערו פיו ירעם בקולו נפלאות אל מול פני עזרת הנשים על תלבושת בנות ישראל, המשימתנו לשמצה בגוים. ואם מובן כיכ, אפילו להאנטלגנציה שלנו, כי שמלה נאה אחת כשמלת אחד משלוי הגוים, אשר קנה יעקב בחנות הבגדים הפתוחה לכל אדם, ולבשה על גופו ובשרו שלו, והלך בה ברחוב שהיא גיב מקום הילוך לכל אדם, העלתה עלינו קנאת שכנינו, כמה וכמה תבער עוד חמתם עד להשחית אם ידחק יעקב דגן בענותנותו גם לתוך ארמוני הפוליטיקה לנסות לטייל עמהם קצת בעניני פוליטיקה להתרמות אליהם אף בפרק הלוקסוס שבולוקסוס הזה המיוחד לשרים ורוזנים שלוי עולם.

ואל יתפתו קלי הרעת לקול דברי רצון אל התנועה הציונית, אשר יתמלמו לפעמים מפי איוה נוצרי, מיוחס, להאמין כי כל השרים עומדים

באמת, ומכרכים, שהחינוי בשם ומלכות, על אשר זכו לקבל אורח הגון בישראל מיודעם בארמון הפוליטיקה. אל נשכח נא כי דעת גוצרים יחידים אינם עוד מופת על דעת קהל הפוליטיקנים כולם. ובשגם עוד לא הטתה איש את אונו לשמוע היטב את הד קולם הפנימי אפילו של היחידים מנידו תהלתנו הללו, אם לא יוציאו מקרבם גם אנחה, או יותר נכון בוז ושאת נפש מסותר על התנשאות והתנפחות ישראל, בה ברנע אשר מפני סבות שונות ימצאו לנכון לפניהם להשמיע תהלת התנועה הציונית ברבים. מי לא ידע כי על „יוחד“ הפשוט שבפה, יש גם „יוחד“ על פי מדרשו, שבלב, שבשרו נעשה חרודין חרודין, ולעת מצוא מוכנת האנחה הפנימית, אפילו של היחידים הללו, להתערב עם ה„העפז“, „העפז“ של להקת היחפים כולה. הן גם על השמלה היפה שיצתה בה בת ישראל ברחובות העיר נמצאו מליצי יושר מבין הגוים אשר גמרו עליה את ההלל ואמרו כמה נאים פסיעותיה של ריבה זו, ובכזי ההועילו המלצותיהם לעצור אחיב בעד סופת הנוציות* בימי עברת זדים שהשתובבו, לדברי המתודים הניל, בשביל השמלה היפה.

נשובה לענינינו: הציונות הפוליטית היא התיצבות על דרך חדש, להוציא את עמנו מתוך מחסה סיכותו—שהיא אמנם דלה ועניה אבל גם שלוה ובטוחה— של טוב ויחיל ודומם לתשועת ה" ולדחפהו אל תוך הוירה של חיות, כלומר אל תוך עולם הפוליטיקה הנאווה ומעונגה, המלאה קנאה ושנאה ותחרות של עם בעם ומפלגה במפלגה, להתאבק ולהלחם שמה, עם הזאבים הטורפים ועם השועלים הערומים, ולתלות את חייו על סמך הציד והשלל כונב הלטאה, אשר יעוף אולי בדרך גם לתוך פיו מבין גלגולי התחבולות והקננויות, ואשר כטבע כל מלחמה, צריך הלוחם להשליך נפשו מנגד ולהטיל חייו בתוך הגורל, להרוג או ליהרג; או לצאת מתוך משחק הפוליטיקה בוז נצחון על הראש; יראו נא השונאים אשר גם ר' יעקב מתחכך בקרב קהל הפוליטיקה ותפקע מרתם, או לצאת בראש מכוסה נוציות...

הדיר הירצל הוא אירופי גמור לפי חנוכו. החנוך האירופאי פושט מעל חיי האדם את אדרת הקדושה, ומשתדל כל היום להשריש בלב האדם שיהא החיים והמות משחק בידו, שתכלית החיים תהיה התאוה, ובעבורה יהא נכון לטרוף את החיים, חיי זולתו או חיי עצמו—כי ברכת דודנו עשו, ועל חרכך תחיה היא היסוד בקולטורה האירופאית—. לפי החינוך הזה, שהתחנך בו מושיענו דגן, (ואשר ברוח הזה, הוא מצייר לו, גם את התחיה העברית העתידה,

(* עיין הערה ב' בסוף הספר.

במחברתו, הניטו החדש, אשר אדיר כל חפצו במחברתו הנזל הוא, לראות איש עברי יוצא למלחמת השנים, בעבור קנאת אלילותי, הלאומית העברית, לא יפלא איפוא עליו אם עסק, הפוליטיקה ינעם לו והוא חפץ להאציל מברכתו גם לעמו אשר אהב סלה—כי מה איכפת ליה, אם יביא עליהם בזה ברכה או קללה, ששון או אסון, הרי גם, מות גבורים, שאלופי הפוליטיקות מוכים בה את צאן מרעותם בארצות אירופא, נחשב בעיניו לאידיאל מאין כמוהו. אבל מה מאוד תחשב לאולת ולכלמה מצדנו אנחנו, אם נואל ונכסל ללכת בארחותיו, לשים את משחק הפוליטיקה לאידיאל חיינו, להשליך את גורל חיי ישראל על הכרכורים המגונים והמסוכנים הללו. אנחנו הגוי הגדול הנבון והחכם, אשר מעת יצאנו בגולה בססנו את חיינו על בסיס היותר נאמן והיותר חזק שבעולם, על בסיס, הנעה בראש לכל גל וגל, "דום להי והתחולל לו, ואשר הבסיס הזה, כבר הראה עלינו הדר פעולתו בכמות החיים, באלפי שנות חיים שכבר נתן לנו עד היום, וגם עתיד עיד בלי תפונה להוסיף ולהראות ידו גם באיכות החיים שלנו, לקיים בנו, את החזיונות הנאדרים, אשר חזו לנו נביאינו הקדושים, להוציאנו מאפלה לאורה ולהושיבנו ברומו של עולם, בהפקח סוף סוף עיני עמי הארץ להתבונן אל גוי הפלאות הזה אשר כבוד די זורח עליו תמיד, עם נגש ונענה על לא דבר; והיתכן, שנעקר רגלנו מעל פני הבסיס הטהור והנאמן הזה ונתלה את גורל חיינו על כרכורי הפוליטיקה, זאת החיה הטמאה והמתועבת והמלאה גם חתחתים ומוקשי מות, אשר יציע לפנינו, הדר המושיע, הריקן מרוח ישראל ומסוד קיומו עלי אדמות.

ואולי יאמר מושיענו דנן, כי גם כניסתו הוא לתוך בית משחק הפוליטיקה היא לא עיד לכרכר כרכורים ולפתל נפתולים כיתר המשחקים שם, כי אם לעשות שמה פרסום בעד יעודי הנביאים, להגיש שמה קיבלנא על הרדיפות שמרדפים את עם ישראל חנם ולעורר אצלם את מדת הרחמים והצדק, למען החיש את האידיאל של, והלכו אליך שחוח בני מענך. לתורה ולתעודה; כי הדבר הזה אין לו שחר. לא באופן כזה, שההתעוררות תבא מצדנו, מצד המוכה, שהמוכה עצמו יתפרץ למקום גדולים בתוך היכלי ארמונותיהם, בשעה שהם יושבים על האבנים ומתעסקים בענינים מדיניים, להפריעם מעסקיהם בצעקת גיוואלדי, צדיקים אנחנו ולא חטאנו, ולמה זה אנחנו מוכים כל היום בחנם—לא בגילוי פנים כזה נהיה אילת אהבים נושאת חן בעיני כל רואיה, ולא מרגזיה של עניה סוערה ומפיחה, קולנית וצווחנית כזאת עלולה לעורר רחמי הבריות. חנו של ישראל על יושבי תבל יעלה רק בהיות ישראל בכחית, כל כבודה בת מלך פנימה, יושבים ומבלים חיים מהורים, חיי צניעות תום ועונה בתוך

סיבתם הדלה, ובגוים לא יתחשב, בחוץ לא ירונן לא יריע; רק חיים כאלה
 עתידים להעלות חן על התבל, ודומיה חרישית, דממת קודש של מעונה אציל
 ונכבד, צנוע ומעלי, בשעה שיציקיהו מעניו, עתיד באמת לשנות סוף סוף את
 השקפות העולם לטובתו, בעזרה סוף סוף מוסר כליות נורא בקרב הגוים
 העומדים כעת מנגד לנגעו, ורוח רחמים יעבור על הארץ וישוכו המים הודונים.
 במלה אחת, מטעי הרחמים וצדק העולמי, אשר יעדו הנביאים הקדושים,
 עתידים לצמוח מאליהם, בתוך חלל העולם, תחת שמי התכלת-הטהורים,
 המתוחים על פני מהלך החיים של יושבי תבל הפשוטים, אשר אצלם פועל עוד
 הרגש את פעולתו, ובהפגש והתידע סוף סוף שני מיני החיים פנים אל פנים,
 החיים המנושמים של הגוים המענים, עם החיים העדינים והצנועים בענות חן
 של ישראל המעונה, בעל כרחו ובהל הראשון משאתו של האחרון וירף ידו ממנו.
 אבל לא מתוך החונם הדפלומטיים המערביים, מקום אשר יביטו על המין
 האנושי כעל מקנה בקר, שלא נבראו רק בשביל טובת המנהיגים ושלטון, הרגש
 קבור שמה קבורת התהים, תחת ערמות כדורים ורחמים, מקום אשר עשן אבק שרפה
 וריח פגר ממלאים את אוירו תמיד ושמים מחנק לרגשות העדינות, רגשי הצדק
 וְהַחֲמִלָה אשר נטע האל הטוב בנפש האדם, לא ממקומות כאלו יש תקוה לזכויות
 אנוש כי תבאנה. לא מתוך בתי הפלמטריה האירופאית, בתים המקדשים לשמו
 של שר הכליון, לא מתוך האדמה הטמאה הזאת, יתכן לקוות שתצמחנה ותפרחנה
 מקרבה החוויות הקדושים והטהורים של הנביאים הקדושים מאורי העולם, וגם
 לא האומר כי כניסתו הוא לתוך הבתים האלו, הוא לשם שמים, להשתדל
 להקים גיר לממשלת הרחמים והצדק, אפשר להאמין בקילו שכדבריו כן הוא. כי
 אדרבה, האיש הזה הוא חנף ורמאי עוד יותר מכל באי הבית. הללו מודים
 לפחות כי כל אחד מהם אך לטובת עמו וארצו, כלומר המיוחסים שבארצו,
 הוא שוקד על דלתי בית הכנסת הפוליטי הקדוש הזה, ולטובת אחרים לא איכפת
 ליה כלל, וזה עוד יתחסד לאמור, כי הלך שמה לקרוא בשם הצדק והמוסר.
 ואם אולי אפשר עדין להתאפק שלא לפקוד עליו חמאת עלילותיו וכרבריו
 הפוליטיים, — שהוא מכרכר על חשבון עם ישראל — כלפי חוץ, שהרי יש מקום
 לבעל דין לכפור בעקר ולאמר: להדים; וגם כמה ראיות לדבר שכך הוא, שהרי
 כמה פעמים נתפרסמו בענין זה ידיעות שזוהפן מוכרע מתוכן: פעם פרסמו כי
 מתנהג משא ומתן חוק בין הסולטן ובין מושיענו הדיך בדבר הציונות, וכיכ חביב
 המזים הזה על הסולטן, עד שכבוא מושיענו לקוסטינטינופול, הוא קרוא אל
 שולחן הסולטן ניוצא מעל פניו במשאות גדולות, ומאידך גיסא פרסמו, כי

הוא גם משתדל, להסב לב ממשלות אירופא אל פוליטיקתו הציונית, וכבר צעד צעדים גדולים במקצוע הזה. מצד אחד – השתדלות לערבב את אירופה בעניניה הפנימים של תוגרמה, ומצד השני – סבר פנים יפות וחבה מצד מושל תוגרמה כלפי אותו שתדלן – כיצד ותקומו שני כתיבים הללו? ...

ובכן, הרשית להטיל ספק בכל הנפלאות של הפוליטיקא החיצונית וממילא אין גם מקום לתרעומות ואין צורך להתרנו על חנם.

אבל על כרכורו פוליטיקתו הפנימית, בלומר בקרב מחנה ישראל, שהוא חותר בכל מאמצי כחו, לכבוש תחת ידו את הנהגת האימה, שכל עסקי חיינו הפנימים, יהו נחתבין על פיו – על פוליטיקתו הזאת, אי אפשר לסלוח לו בשום אופן. כי פוליטיקתו הפנימית הזאת, היא ממש הפכה של הראשונה. על מציאות הראשונה, ירכו אוהביו וסרסוריו להריע ולהקיע בלי הרף, כי היא ישנה במציאות וכי היא הולכת וכובשת לה מקום בעולם המדיניות מיום ליום, ולמרות כל הכרזותיהם, באים בכל פעם איתות ומופתים, חדשים לבקרים, המטפחים על פניהם ומביחים לדעת כי, כזיב"ה הוא עיר המטרופולין של פוליטיקת מושיענו. ואילו הפוליטיקה הפנימית, להפך: אוהביו וסרסוריו עומדים ומכחישים כל היום את מציאותה, כי אין שום מחשבת כבוש ושלטון בלבבו, והם וחלילה לחשוד כלל נפש נקי וטהור כמיהו במחשבת פיגול כזאת, ובשגם כי – לפי דבריהם – הנבאות והאופטרופסית על איזו קומץ יהודים מרוטים וחשיכים לא לכביד יחשב כלל לאיש שבע כבוד ותהלה כמיהו, ולמרות הכחשותיהם והסברותיהם אלו, בכין באים מעשים בכל יום, ומעידים על הפוליטיקה הזאת, כי היא חיה וקיימת, והאלוף המרומם והנשא הזה, במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא גם ענותנותו, ולא יתבייש כ"כ בנו, אחיו הקטנים, ולהפך, במקום שאתה מוצא קטנותו שם אתה מוצא גאותו לקפוץ ולהשתרר על עם ה'.

אך אם כה ואם כה, העובדה היא חיה וקיימת, כי מושיענו דגן מתאמץ בכל מאמצי כחו, לכבוש תחת ידו את חיי האומה הישראלית. כי מה היא ה, אורגנוציה הנשאת כל היום על שפת ולשין כל הציונים, וכל הקונגרסים והאספות שוקקים כמשק גבים מן המלות. הסתדרות, משמעת, כי זה תוכן כל הענינים באספות הציוניות. ומי חכם ויביני דעה, מה ענין האורגנוציה ולציונות. אף לפי דעת המאמינים בנפלאותיו של הר"ר המושיע, כי יש לו איזו מוי"מ עם הסולטן, בדבר קניית קרקעות בא"י, הן זה לא פחות ולא יותר מדברים שבסמון, וא"כ איפוא ידבר נא אל העם מלה ברורה אחת, ע"ד הכסף הכסף והכסף, ולמה זה הוא דורש מאת העם לתת לו גם את הנפש אנכ הכסף, שכל המרים תרומת ידו לציון, יבוא ויעמוד דוקא בקשר אורגנוציותו, ויחתום תחלה את בשרו

באות ברית ההרצליזמוס, למה הוא מתאמץ להקים לו גרודים גרודים החונים על
דגלו? כלום יאמר להוציאם אל שדה המערכה, להתנפל על השולמן, "ידדו",
ולקחת את ציון מידו בזרוע, אשר לצירך זה הוא זקוק לאפסם תחלה במחנה
ולהכין יריהם לקרב. הן כל כלי נשקנו הוא המטבע והמטבע, וכתכסיס
הזה כבר מלמד עם ישראל די צרכו. מי לא ידע תכונת, נותנים וחוזרים
ונותנים המיוחסת לאישים הישראלים, ולא להם איפוא להקשיב לקח במקצוע
הזה מפי הירצל וסיעתו, המקבלים וחוזרים ומקבלים. ובפרט כי כל היודע את
פנימיות תהלוכות האירגנוציה, היא יודע כי לא באה על עסקי ממון בלבד, אך
היא מתאמצת לבלוע אל קרבה את חיי העם הישראלי. ומי חכם ויבינו איפוא
דעה, בליעת נפשית זו והכנעתם תחת יד האורגנוציה ההרצלית—מה לה ולהציונות?
בהגיעי פה למקום הזה, חש אנכי אמנם את ההתנפלות הגדולה הנכונה
עלי מצד הציונים האדוקים, אשר מלאו כרסם מעדני הפראות היפות, כמו
"תחיה לאומית", "תנועה עממית", "הסתדרות", "התרכוזת" ועוד ועוד, אשר הלעיטו
אותם הסופרים והמטיפים, "העסקנים", והם קבלו את כל הפראות האלה לאמת
מוחלטת כתורת המחמד, שאין להרהר אחריהם; וחש אנכי את רעם הלעג
וצחוק אדיר, אשר יתפרץ מפי עדת המאמינים האלה למשמע דברי האחרונים.
עתה, בשאלתי שאלת הם, מה ענין הסתדרות ולקבוץ המטבע?— הוצאתים
כולם למרחב ונתתי להם מקום לגבות את חובם בעד כל העת, שלקול דברי
על הפוליטיקה, שנתחתיה וגליתי את תורפה, הוכרחו לשאת בשרם בשיניהם ולרנן.
סבול של לעג ומתהללות יחל לרדת על ראשי מעתה: ראו נא ראו את הבטלן
הזה, אשר הרהיב תחלה בנפשו לשפוט ברמה את פוליטיקת הציונות, ואנחנו
הנחנוהו לדבר, כי חשבנו שיש לו קצת הבנה בענין שהוא דיבר, כי מי בא בסוד
הפוליטיקה שיוכל להבחישו, ובסיף השיאו לבבו לנגיע גם בענין הפשוט ומוכן
לכל של ההסתדרות, והוכיח על עצמו, כי הבטלן הזה פרם למד לדעת אף
האלפא-ביתא של התנועה הציונית, עד כי בא לשאול שאלות נבערות כאלה:
מה ענין אירגנוציה ולציונות?, הבי לא יתכן לקבץ כסף הדרוש למען ציון בלעדיו
האורגנוציה? וסחי עינו הבטלן הזה—לריב השתקעיתו בפלפולים אודות הפוליטיקה
מראות את הנעשה והנשמע בעולם הגדול, את רוח, הלאומיות" שצדד בכנפיו
את כל יושבי הבל, שכל עם ועם מתנער מתרדמתו ומשתדל לחזק ולחדש את
קניניו ודרכיו המובדלים, בכדי לסמן את פרצופו הלאומי ולהבליט היטב את אפיו
הגזעני. בעקבות הרוח הזה כבר קמו ויעמדו על רגליהם רבים מישיני עפר שמכין
העמים הקטנים והחלשים, ואותו הרוח בעצמו חדר ובא גם לתוך מחנה ישראל,
הודות לאחינו האירופאים, ציפינו הגדולים, העומדים על המצפה יומם ולילה,

להשגיח מה יעשו, הם" בכרי לדעת מה יעשה ישראל, וכראותם בעינם החודרת את כל הנעשה סביבותם, את התנועות העממיות ואת הרחישות, הלאומיות, הממלאים את החלל אשר מחוצה להם, לא יכלו לסבול את עלבון אומתם, אשר נפקד בקרבם מקומם של התנועות הללו, ויקימו ויאורו כגבר חלציהם, וייסרו אף הם אורגנוציה הנקובה בשם, "ציונות" בקרב העם העברי, למען אשר כל אותם מאחינו שהרוח יצדרם בכנפיו, ויחפצו להתנועע גם הם, תנועה לאומית" יבואו ויחננו מסביב לדגל אורגנוציותם.

והאורגנוציה אף היא כבר הראתה נפלאות בימי מספר שלה, כי כבר הצליח בידה לחלק את כל הארץ ל"גלילות", ל"פלכים", ל"לאגודות", ל"קרושוקעס" ו"קרושוקי" קרושוקעס, איש על דגלו ואיש על פקידו העומד בראשו, ועל הפקידים מורשים, ועל המורשים נבוהים, ועל הנבוהים נבוהו נבוהים, עד המנהיגים הראשים שבח"ל, אשר הוקמו על להשגיח ולפקד את המחנה כולה כיד מומחיותם ובקיאיותם בעסקי "תנועות", איך וכיצד נוהגין להתנועע אצל הכריות הטובה עליהם. כי למה יגרע מכל הגוים בית ישראל, ולמה נחשה אנחנו, לבלי התנועע בעת חיה כזאת, שהכל מלאים, תנועה".

זהו הביאור הפשוט של האורגנוציה הציונית, הירוע לכל תינוק, והבטלן הזה עומד ומתקשה—מה צורך יש בה בענין המטבע הדרוש למען ציון? כאילו רק על השגת המטבע ושעל עפר שיקנו במחירה כל עולם הציוני עומד.

אכן לאט לכם, ירדיו המהתלים, את כל התולכים הקשכתי במנוחה ובשוויון נפש, כי את קול משק כנפי התרנגול הלאומי האדום כדם, העומד כיום על טבור אירופא, על גדות הרהיון, ומטפח בכנפיו ומרים את ראשי למעלה, וקורא בקול: קו-קו-רע-קא, אני ואפסי עוד, שזהו הצלצול הפנימי שבבל תנועה לאומית—שמעתי גם אנכי, קול מכות לחי ומרימת זקן של וואלף או קלאפאטש" בפרלמנט האוסטרי, על דבר אתא קלילא—תנועה אחת מ"תנועות הלאומיות" שבא תוכיחוני על פני-הניע גם לאוני אני, ואשר ע"כ באורכם הנוכחי, שנתתם לי על האורגנוציה הציונית, לא נעלם גם ממני וזה גופא היתה כונתי בשאלתי הנ"ל, להביאכם לידי כך שתוציאו מפיכם את הבאור הזה, בכרי שגשגתחרר תחלה מהצנורה הרובצת על פיות סבקריתכם ע"י תחבולתכם הנפלאה, לאחיו בקרנות המזכה ולהתכנות בשם, "ציונים" ולקרא את שם "ציון" על כל תנועה ותנועה שלכם וכל המרהיב לבקר את תנועתכם במאומה, יתנהו תיכף לשונא ציון וישימיהו לשמצה ולדראון עולם

ומי יוכל עוד לסכן עצמו ולגשת אליכם. עכשיו שזכינו לשמוע הודאת פיהם בעצמכם כי האורגנוציה ההרצלית באמת אין לה נגיעה ישרה אל הציונות, ובפרט לפי מצב הציונות כעת, שמכל החלומות והדמיונות אודות, מדינת 'יהודים', אשר הופיע בהם הר"ר המושיע בתחלה אל העם והתנשא עליהם עד לשחקים, הוכרח באחרונה לרדת בענותנותו ממרום הכרזותיו והתפארותיו, ולהתיצב על המדרגה התחתונה והנמוכה של קניית קרקעות בא"י בחשאי, (ה'קופה הלאומית' נוסדה, כידוע, על מנת לחטוף ולקנות קרקעות בא"י, שלא יקדמוה אחרים במרם בוא המשרטור) זו המדרגה, אשר כבר עמדו עליה החוי"צ הקודמים—אלו שלגלג בהם הירצל תחלה על, השנותיהם הקטנות, וכמעט שלא הרס את מיסדותיהם לגמרי—עוד לפני עשרים שנה, בלי שום יתרון עליהם, וולתי אשר החוי"צ אמרו מעט, ונם אספו סכום כסף מעט, ועשו מעשים הרבה בישוב א"י לפי ערך יכולתם, ורוכב שחקים זה אימר הרבה וצובר כסף הרבה ועשה לא יעשה מאומה; הואיל וכך—הלא בודאי לא נחוצה האורגנוציה, ואין צורך בשבועות אמונים אל הר"ר המושיע ולהשתעבד אליו בשעבוד הגוף, כל עיקרה של האורגנוציה היא אפוא רק לצורך עסקי, התנועות הלאומיות אשר התקנא מושיענו בקלאפאטש הטשעכי ורוצה לעשות כמוהו, ולזכות את ישראל, שיהיו ככל הגוים בעלי, תנועות" ושאר מיני שעשועים של צבור, שפונים אליהם בשעות הפנויות לשם בלוי זמן.

עכ"פ, כיון שזכיתי בשאלתי האחרונה לנתק ידכם מקרנות המזבח ולהוציא הודאה מפיכם, כי האורגנוציה איננה בשביל ציון, כי אם בשביל האורגנוציה בעצמה, תחת שחשבתם לצאת אתם למרחב הוצאתם אותי למרחב; כי מעתה ארהיב בנפשי להניד לכם גלוי, כי אורגנוציתכם והתאגדותכם, שהתאגדתם והייתם למין כחה חדשה בישראל, איננה מוצאת שום חן בעיני, כי אין אני רואה בזה תועלת בעד כלל ישראל, לא לגוף ולא לנשמה. ואני רואה בה אך חקוי קופי אל הקלאפאטשים הטשעכים מצד המנהיגים המערבים, ונגלגל מתכונת, חייטיני ו, סנרלריני בערי הבצה, האוהבים להתפרר, לחברות ומנינים, מצד התמימים שבקרב ציוני ארצנו המינהגים, שהתנגלה בהם תכונת התפוררות, הקליוולית של אביהם וקניהם בתבנית גדולה, ועיכ המה מתפתים כיכ על נקלה להספח אל אנודות הציונות. אני מטבעי איני אוהב שום, חברה" או, כתה", המתאמצת להבליט את הצמינותה מתוך הכלל כולו, לוא יהי גם תוכנה יפה והעומדים בראשה יפים, אבל ההתפלגות לאנודה נפרדת והבלמת ההתאגדות לא יפה הוא, ומתנגד נגוד נמור לרוח התורה, המובע בדרשת חו"ל המפוארה, לא תתגודדו—לא תעשו אנודות אנודות", ובפרט,

האורגנזציה ההרצלית אשר תוכנה, תוכן שאיננו הגון, הלא הוא אליל, הלאומיות המזוהה והמלוכלך בדם וזכים, זכחי ריב עם בעם ומשפחה במשפחה, שהקימו להם שרלטני אירופא בדורות האחרונים, תחת האמונה באלהי השמים, אלהי התניץ, האלהים אשר ברא את הכל ורחמיו על הכל, שהשרלטנים האחרונים חותרים בכל מיני זיופים לעקרה מלב הבריות. הנה תוכנה של האורגנזציה הציונית איננו הגון, הוא אליל הלאומיות המזוהה והזועם, והעומדים בראשה אנשים בלתי הגונים. לפי טעם הישראלי, ריקים ונבוכים מתורת ישראל ומרוח ישראל. ולמרות, או הודות, לריקניות תוכן האגנדה וריקניות מנהיגיה, הנה הרעש והקולות שלה, והבלטתה את התפרדותה והתפלגותה מעל כלל ישראל, היא במדה כה עצימה, אשר לא היה דוגמתה מיום התפלגו פלגות בישראל, ויהירות ועוות כזאת, במחילה, לא מצינו רק בקרב הכתות ומפלגות המדיניות בארצות הכלקן המפוארות, אשר ברכת דודנו עשו, ועל חרבך תחיה היא רוח החיה בכל תנועותיהם ורמישותיהם, ואת תנועותיהם החמדות הללו, המה שחקו להם, חקינו הקופים ויכניסום לתוך גבול מחנינו, בקראם עליהם שם יפה בישראל: אורגנזציה ציונית!

נשובה לעניינינו: הנה כותב הטורים הללו, בגלל כל המגרעות המפורטות למעלה, אשר מצא במהלך, הציונות, המציא לו נוסח חדש בציונות, והוא: לנער כפיו לגמרי מאת התנועה הציונית, כלומר ההרצלית, ולשוב אל המצב אשר עמדו עליו טובי עמנו לפני לדת התנועה הציונית, היינו, אם הדעת ניתנת— ובודאי ניתנת ונתנת— כי טוב לישראל שימצא ישוב עברי על אדמת אבותיה, הלא אין טוב לצורך הזה, מאשר למלא ולחזק את ידי הועד המאושר מטעיהם, אשר נוסד בארצנו מכבר, ואשר יתרונו ותועלתו בעד כל צדדי עבודת הישוב הם כנגד בית החרושת לפטופטים הרצליים כיתרון האור מן החושך. המה בני הועד שבארצנו, ידועים לנו, ואנחנו ידועים להם, כי בקרבנו הם יושבים. המה מומחים עתיקים בעבודת הישוב, שכבר עוסקים בו עשרות בשנים, שאפילו הדיוטי הדיוטים לא יתכן שלא דבק בהם נסיון מאים במשך הזמן הארוך הזה, ואף כבר התמחתה והתבררה מומחיותם עכ"פ באיזו מדרגות עפ"י עדים חיים וקיימים של כמה קולוניות עבריות המתנוססות ביפן על הרי יהודה, ואשר קרוב לשער, כי אילו הגדלנו אוצר הכנסתם, ולפחות לולא שולח רזין גם בהכנסתם הדלה שבתחלה, היתה עבודתם הפוריה על שדמות הישוב מתרחבת והולכת מי יודע עד כמה. והללו, האדונים שבחול, חדשים מקרוב באו, לא נדעם ולא ידעו אותנו, לא חשבו מעולם אודות ישוב עברי, ואף אודות העם העברי, ולא הישוב חשב אודותם. ומעת שדחפום אלינו הזאבים שבחוץ ותודעו אלינו זה

שנות מספר, אך קול דברים אנו שומעים מהם, ומטר סוחף של התפארות גדולות והבטחות נפוחות יסכה עלינו ושום תמינת דבר ממשי, וזלתי חריצותם הממשית לצבור כסף העם כאפר, לא ראינו מהם. הראשונים, הנם אנשים פשוטים, אשר לא למדו את מלאכת הלהטים של „עסקני“ הכתות המדיניות באירופא, לבוא על העם בערפלי המליצית והרמיונות ולהציג את עצמם, „העסקנים“, בתור עיריין קדישין משמיא קא נחתי לזכות את, העם החשיך, ואת „תעמולתם“—לתכלית נשגב בפני עצמו, אף זולת המטרה שאליה כוננו; כי מטרתם של הראשונים היא גלויה ומוכנת לכל יהודי פשוט; לקנות אדמה בארץ קדשנו ולהתישב עליה, והנם אחראים איפוא על עבודתם לפני העם, כי עבודתם זאת יכולה לעלות בכל רגע על שולחן הבקורת, ולראות אם פעלו או פועלים דבר מה או לא. והאחרונים סבו בענן להם מעבוד בקורת, ערבבו וטרפו את מיחות העם בקסמיהם ובערפלי מליציותם, ובעזרת הרדקטורים העברים, סרסוריהם הותיקים, עד כי לא יוכל איש למצא בשום אופן את הדרך והמבוא להתחקות אל שרשי הענין ולעשות איוו סך הכל ממעשיהם; כי המכונה ערוכה בתחבולה נפלאה כזאת, שאפילו אם יעברו שנים כשנות מתושלת, יהיו כל הידים והרגלים עסוקים רק במחיאיות וברקידות כלפי אור פני המנהיגים, מבלי שיפנה איש את לבו לבטלה כזאת של ידיעת חשבון מה ממעשיהם לעולם.

וכנגד כולם, היא היתרון הזה, אשר הראשונים אין לפניהם רק עבודתם עבודת הישוב, ויש להם עסק רק עם הפרוטות הדרושיות לזה ולא עם הנפשיות; הם לא ידרשו מאת העם להשתעבד אליהם שעבוד הגוף אנב המטבע, כי לא עשו את דבר הישוב לאמצעי „לכבוש“ על ידו את חיי העם תחת רשותם, ואשר בגלל כן, איך שיהיו חפשים בעניני רת בינם לבין עצמם, לא יוכל להתעורר עליהם קטרוג גדול מצד רוב החרדים—זולת אולי מהקנאים הקיצונים—כי הנם רק כמו ממונים על מיסוד של צדקה אחת, ולוא גם מיסוד כללי בעד כל עם ישראל, ואין להם שום שליטה על חיי העם. והאחרונים, „הזיונאים“, מסתערים בכל מאמצי כחם, להעשות אפוטרופסים על העם, ומבכרים כל מיני כרכורים לפתות את העם שישתעבדו אליהם בשעבוד הגוף, ואשר בגלל כן העלו על עצמם קטרוג נורא בקרב רוב החרדים, מצד הסכנה הנשקפת להיהדות בעקבות אפוטרופסים כאלו, וגם קטרוג נורא בקרב נקיי הרעת סתם, מצד בחילתם ושאט נפשם לרדיפה אחרי השררות, המבצבצת מתוך כל מעשיהם, באופן מנונה מאוד. וקטרוג הזה עתיד עוד להתנבר מיום אל יום, ככל אשר יוסיפו המעריצים המשמשים בהיכל ההרצליומים הקדוש—בתקותם תחלה להסתייע-בוה. להעשות אדונים על העם—לבוא גם הם לירי הכרה,

כי הנם רק קונים ארון לעצמם, ואינם תופסים בכל החזיון הזה רק בחינת סוסים למרכבת שכירתו של הדיד המושיע כביכול, וזה כל עדים ותפארתם, תפארת סוס ופרד אין הבין, להחזיק היטב הדק את רסנו וכפלו של המושיע בפייהם, לצהול ולרקוד לכל אשר יעלה רוח המושל, ואם ינסו להגות איזה הגה עצמי יושלכו תיכף כנצר נתעב.

בקצרה, יתרון חויצ הישנים על הועהיפ הווינאי בכל הוא, אלתו באחת יוכלו אמנם האחרונים להתפאר על פני הראשונים, והיא, בהצלחתם לאסוף כסף חמרים חמרים, תחת שהראשונים היתה הכנסתה מעטה ודלה, אולם מי אשם בזה, אם לא תכונות התבטלותנו הניטית, לזלול בכל אשר לנו ולהעריץ כל אשר לזרים, אותה תכונה שהציונית מתפארת כלוחמת כביכול נגדה, ומצלצלת כל היום במלות, הכרת עצמותי, ובסוף מראה הנסיון, כי כל דרכי הציונות בעצמה סוככים הולכים כולם על אופני התכונה הזאת, עד כי יש להחליט, וכצדק שאפילו מלת, הכרת עצמותי בעצמה, לא נעשתה שנורה על שפתי הציונים, רק בשביל שהטשעכים מרבים גיב לצלצל, באלו המלות בדורות האחרונים, ולדונמא על תכונת ההתבטלות שבהציונות, תוכל לשמש זו העיבדא גופה: ההתפעלות של עגל, אשר תקפה את כל יהודי המורת, כשהואילו דריים ופילומיניסטים אחדים מיהודי המערב, יהודים ששייכותם אל העולמות הזרים היא במדה מרובה, לנסות דבר אליהם אדות שקלים, מיד פתחו כיסם והחלו להמטיר גשמי נדבות בחשק משונה, וחויצ הישנים, לפי שבקרבו הם יושבים, ושייכותם אלינו יותר קרובה, נחר גרונם לדבר טרם עלה בידם לאסוף אף את הסכום הקטן שהיו מאספים, אבל נתפרק נא לרנע אחת מתכונת התבטלותנו הזאת, ונקיים נא פעם אחת בפועל את המלה, הכרה עצמית שהציונות טפמפטת תמיד ואינה מקיימת, ונטה כעת את זרם הכיס, אשר נפתח אצלנו בעטים אל ה, ווינאים, כלפי ה, חויצי שבארצנו, אזי אולי יראה פעלים והדרם על חרבות יהודה בקרוב.

אם יש צורך—ובודאי יש ויש—לתקן תקנות שהומן דורשת בדרכי החינוך, אך למותר הוא ליסד בשביל זה סגל חבורת אריסטוקרטיה גבוהה, הרואים את עצמם מרום ועליון על פני כל העם, אשר אך עליהם הוטלה התעודה הגבוהה, לרדת אל העם החשוך—כלשונם הזהב היום—להורותו חכמה ודעת, אך למותר הוא ליסד בשביל זה אירגנוציה ואדמיניסטרציה של אפוטרופסים ופרנסים, אשר לקחו את עבודת התקונים במינופולין, לפקוד ולצוות על העם, כזאת וכזאת עשו, ואשר קודם כל דבר, כבר עשו חלוקה בכדור הארץ ויחלקוה לגלילות ולמחוזות, והעלו אבק עד לשמים בשריהם ופקיריהם ופקירי פקיריהם

אשר הקימו על העם, להדריך אותו.

אך למותר הוא גם המון אנשי חיל הפשוטים אשר הכניסו ואשר משתדלים עוד להכניס בברית אורגנוציותם ולהטביע אותם בחותמם המיוחד, חותם ברית ההרצליזמים, ולהציגם בתור כחה חדשה וחטיבה מובדלת מן העם, המקודשים ומוזמנים תמיד לעבודת בוראם, ה"הרצליזם"; כי עבודת התקונים יכולים וגם מחויבים להעשות בהתפתחות הפשית, עפ"י השפעת אנשים נבונים וישרים, אשר יראה כל אחד מהם לקשט תחלה את עצמו ואת הקרובים אליו, ומהם יראו וכן יעשו אחרים, ולא עפ"י קפיצת אנשי שחץ לקשט תחלה את אחרים ולרכוב על ראשם כמורים ומדריכים להם.

ומכ"ש וכ"ש, שאך למותר הוא לעבודת הקולטורה הפטפטנות הלאומיות, אשר הקימו להם את דבר ה"לאומיות" לאלהי מסכה, וישתחוו לו, ויזבחו לו, ויקראו לפניו, אלה אלהיך ישראל, ותקנו לשמו את כל עבודות החנוך; כי די התעוררות ודי חשק לפעולות ולמעשים, יש לעורר ולהקיץ בשם תורתנו הקדושה שהיא תורת חיים, ובשם חיי ישראל המהורים שהם ג"כ תורה, ואך חרפה היא לנו עם הנבחר, כי אליל ה"לאומיות" הבל הגוים יהא רוח החיה באופני כל עבודותינו.

זו היא נקודת השקפתי כיום בנוגע להמעשים והפעולות אשר ראוי לישראל לפעול כעת לרוחתו לישועתו: היינו לחדש ולעורר את פעולת חיצי הישנים לשכלל הישוב העברי בארץ אבות ויועיל לחווק נפש נכאים באידיאה טובה וגם לחפש עצות, איך לתקן תקנת טובות להטבת מעמד החמרי (* פה על מקומנו, אשר סוף סוף, לאחר כל האמגרציות וכל התקנות של עשית פליטה המתחוללים ברנעי הבהלה, עלינו להיות זהירים שלא לשכוח את הכלל: איזהו חכם המכיר את מקומו שהוא יושב בו, וצריכים אנחנו לחתור בכל השתדלות הישרים והרצוים להיטיב ולהחזיק את מעמדנו במקומנו ולראות את עצמנו כתישבים לפחות בעיני עצמנו. ואם אמנם שונאינו, שונאי הבריות, יחשבונו לזרים, אבל אל לנו להוכיח באפיסותנו והתבטלותנו בעצמנו, שכדבריהם כן הוא, יסיפו להם הזדים הגאיונים, את התורה המזויפת, כי הארץ נתנה לגזע זה או אחר, כנפשם שבעם, כל זמן שלא נחתום אנחנו את ידנו על תורתם הטמאה הזאת, ולא נחתוך בעצמנו את גזר דיננו, כל זמן שאנחנו נדגול בשם הרעה הבוססה והאמיתית של והארץ נתן לבני אדם כולם, לכל אשר נשמת אלהים באפו, ולא רק ל"מגדריך זה או אחר, אוי כל דברי הויפנים ישא רוח, יקח הבל, וזהו, ההכרה העצמית הגדולה שבכל החכרות אשר ראוי לנו ללמוד. אבל אם נתחיל להודות על פנה זו או אחרת -

(* עיין הערה ד' בסוף הספר.

שעצמות אבותנו ואבות אבותנו ינחו כה בשלום או שלא בשלום מאות בשנים
— כי לא לנו היא, ונשים אל העקירה פנינו, או מפנה לפנה וממדינה למדינה —
ואין לזכר סוף, והרינו כאילו סלקנו ירינו, מכל כדור הארץ, ואין לנו תקנה בלתי
אם לעלות תיכף אל השמים לחסות בצל כנפי השכינה.
ולדעתי, אפילו האנשים התמימים, שעוד לא התגנבה בלבכם מחשבת
אפקורסות כלפי אמונת הציונות, ולא יראו און בפטפמות ה"לאומיות",
ובאורגנוציות ואדמיניסטרציות שירקמו לשמה—בכ"ז, אם אין תמימותם מנעת עד
מדרגת פתיות, צריכים להודות עכ"פ, כי ה"ארגנוציה הציונית" איננה הלכה
למשה מסני, ואין הדבר מוכרח כלל, כי הטבת מצב ישראל צריך לבוא דוקא
מאת התבנית היחידה ומיוחדת אשר יצרו להם ראשי הציונות. כלל גדול היא במראות
ובתבניות, כי אין יחידיות בעולם, כלומר אין לך דבר בעולם שיהא תבנית אחת
מוחלטת ומדויקת לכל אישי המין והדבר ההוא. כבר העירו חז"ל על שנוי
הפרצופים בבני אדם, שנוי המורגש לעין על נקלה; ובכלל אין לך שני בעלי
חיים, שני עצים, שתי אבנים, בעולם, שיהיו שוים במראותם ובתבניתם שווי מוחלט
מכל צד. כלל זה נאמר גם במחזות החיים ובדרכי התרבות; גם בהם אין יחידיות
לאמור, שרק על פי תבנית ידועה אחת אפשר להיטיב את דרכי החיים, ומבלעדיה
אין עור; וע"כ פתיית גדולה היא, אפילו מצד התמימים עם הציונות, שאינם רואים
בה כל און, אם יתפתו להאמין כי היא ואפסה עור, כי אין כל תקנה לעם
הישראלי, בלתי אם יאחו בתבנית אשר יצרו להם מנהיגי הציונות. כי ראוי
לדעת אשר אין "יחידות" בעולם, ואם התגלה אופן אחד בדמות האורגנוציה
הציונית, אשר לפי דעת מאמיניה תקוה טובה נשקפת ממנה להרמת קרן ישראל,
מסתמא יש במציאות עור כמה וכמה אופני הצלה וישועה. אכן כשם שאם נשוב
ונהפך בהכלל שהצבנו לעיל, ש"אין יחידות בעולם", יצא לנו, שהוא דוקא בפרטי
התבנית, שאין תבנית יחידית ומיוחדת לכל אישי המין בכל פרטי שרפוטיה
וקויה, אבל בכללות התבנית יש יחידיות, שהרי בע"כ כל אישי המין חושים זה
לזה בתארם הכללי המיוחד להם, כי אילולא שוויים הכללי לא היו נחשבים
כלל לבני מין אחד, ולא היה חידוש להעיר על דבר חלוקם בהפרטיות—כך בהנמשל
לענין הטבת מצב עמנו, אשר החלטנו לעיל שגם כן אין יחידות בו, להגיד בהחלט,
שרק הציונות בצביונה ההרצלי תוכל להקים הרוחה לישראל, יש להפך כמו כן
ולאמור, דאין שניות בו בתוכן הנ"ל, היינו: בכלליות התיכון שהציגו הציונים
להיטיב בו את מצב ישראל, שהוא התיסדות קלוניות על אדמת אבותנו, להשיב
שמה אנשים מאחינו המסוגלים לעבודת האדמה למען חוק את נפשיתנו הנכבאות
באיראה טובה, וגם להשתרל להיטיב את דרכי הכלכלה והחנוך פה על מקומנו

בארצות הגולה, אין שניות בו, כלומר גם אנחנו עומדים עמם בהסכמה וברעה. אחת כי רק בדרכים אלו * יוטב מצב ישראל, וראיה גדולה על הסכמת כלל יהודי ארצנו על הדבר הזה, שהרי הם היו גם המתחילים להתעסק בדבר ישוב א"י, וכת ההרצליסטים אך מימיהם הם שיתים, וכפרטיות התבנית שהציגו מנהיגי הציונות החדשה, היינו האורגנוציות והדמיניסטרציות ופמפוטי, הלאומיות, אין, יחידיות; אין אנחנו מסכימים שהתוכן הזה הוא התוכן היחיד שיש להוציא על ידו לאור את התקנות הנ"ל; אלא יש כמה וכמה דרכים אחרים שמטרת הציונות נקטת בהם. ועל כן אין ראוי להתעקש אפילו להתמימים באמונתם אל המנהיגים — אם אין תמימותם מגעת עד כדי מדרגת פתיות — מלזו זיו כל שהוא מצביונם המקובל בידם מאת המנהיגים ולהקפא תמיד על נקודה אחת. הן גם, ללעום לביבות בלי הרף תהיה לזרא" יאמר המשל, ואיככה זה לא יקוצו הציונים ללעום בלי הרף את המלה, "ציוניזם", "ציוניזם" ולקשקש בלי הפסק; אורגנוציה! אורגנוציה! וחייך מכל האמור לעיל, גם סכנה היא להשקיע כל הרעיון בתוך נקודה אחת, פן יביא פתאים קרץ על הנקודה ההיא ויהיו אוכדי דרך. חז"ל הורונו עצה טובה: לעולם ישליש אדם מעותיו שליש בקרקע, שליש בפרקמטיא, שליש בכספים; וכמו כן להשגת איוו אידיאל אין ראוי להשקיע כל הרעיון באמצעי אחד. מה תעשה הציונות אם ימות הדייר הירצל? כבר ישאלו רבים, והן ראוי גם לשאול, מה יעשו הציונים כשתחדל הציונות כולה?

עד כאן פרטי הקטגוריה על הציונות של כותב הטורים הללו, אשר היה תחלה ממעריציה ונהפך אח"כ למתנגד לה. אולם אתם אדוני, המורחים — שכנראה לא מצאתם גם אתם קורת רוח במהלך התנועה הקודם, עד שקמתם לתקן בה דרכים חדשים — פליאה דעת ממני, מה מום מצאתם במהלך הקודם, אשר במהלכם החדש תאמרו לרפא את מימו? כי הנה מים לא יתכן רק בשני פנים: או מים של חסר, ורפואתו תלויה בהוספה להשלים את החסר, או מים של יתר, ורפואתו תלויה בנרעין, להסיר את העודף. ומהו איפוא המום אשר מצאתם בציונות? אולי מצאתם מום של יתר, כי מרבה העם להתלהב ולרקוד יותר מדאי לפני ה"ציונות", ולשים בה כל מעויו ומבטחו, כי מרבים העניים והאביונים לקמץ מפתם יותר מדאי ולהריץ בפוזיות נפרזה את דמי השקלים דם תמציתם, בעת שלפי דעתכם אתם, אין עצם האידיאה של הציונות הפוליטית ברורה כיכ בעיניכם לתלות בה את כל תקות ישראל, וגם האנשים העומדים בראשה, שאליהם ימשך דם השקלים והמניות, אולי אינם ברורים כיכ בעיניכם, אם כדאי להמטיר ולהמטיר

* עיין הערה ה' בסוף הספר.

עליהם גשם נדבות בלי שום דעת וחשבון; כי למראה הכטחיותיהם הנפרות של המנהיגים ונושאי כליהם מצד אחד, ודחיותיהם בכל יום למחר ומחר למחרתו שמצד השני, רפתה אולי אמונתכם באידיאות הציונות הפוליטית בכלל ובעסקניה בפרט, ולתכלית זאת יסרתם אולי את המורחי, להסיר את סרח העידף מעל פני התנועה, לקרר מעט את דמיון המון הלוהט, שלא ישליכו כל יהבם על תקות הציונות, אשר אחרית תוחלת מבוהלת כזאת עלול להיות מפח נפש נורא, וכמו כן לעשות סדר קצת בעניני התרומות, שלא ירבו הנוכחים לנגוש כיכ כבני דלת העם, שהפרוטה היא אצלם דם הנפש, כי למטרה רחוקה כציונות הפוליטית די אם הבינונים שבבני עמנו ישאו בלבדם את העול, אולם הן כל הקורא את צרקוליאריכם ומכתביכם הרבים, אשר הפיצותם במשך ימיכם המעטים, הוא רואה. כי רחוק מאד מכלייתכם להביא קצת מתינות בלבב העם, כי אדרבה, יצאתם להסית את העם ולהוסיף להטיו על להטים בזריות גדולה ובהתלהבות כה עצומה, עד שהנכם קתולים יותר מהאפיפיור בעצמו, כי תחת שהריר הירציל בעצמו, כבר כשל כחו בעת האחרונה לכלוא בקרבו את הסוד... שהיה גלוי עד כה לו לבדו, אודות ערפלי חידותיו ופליאותיו המדיניות, שהיה מפליא בהם תחלה את הבריות, ויחל לגלות את המסך ולהוריד את השער לאט לאט, וזה יותר משלש שנים, שהוא מוזיל והולך את השער מ"מדינת יהודים" ל"משארטר", ומטשארטר ל"היתר כניסה", ולאחרונה, ב"קונגרס-קטן", שהיה בווען בחורף תרס"ב, הפליג להזיז עוד, עד שכמעט הודה גלוי, כי אין לקוות ממנו שום תקוה* בעתיד הקרוב בעניני חמרויות, כלומר בעניני הישוב, ועיקר העזרה שיוכל להבטיח לעת עתה לעמנו הוא, בעבודת הרמת הרוח שהוא מיעצם נאמנה להתעסק עתה ביתר שאת, ושהוא מבטיחם לעזור להם, בלי-גדר, להרים את רוחם (עיין בעתונים שבעת ההיא בעת הקונגרס הווינאי הקטן, בשנה שאחר הקונגרס הבולאי החמישי). והמורחים, אך זה עתה החלו מחדש לחצצר בחוצרות ולהרעיש עולם ב"ציונות המדינית", ציונות המדינית המזרחית, ומשתדלים להסב נירוי נורא בלב העם, שיתלו על הציונות את שארית כל תקותם, ושלא ינחו ולא ישקמו, עד אם ירצו את הפרוטה האחרונה, שיש להם ושאינ להם, לידי עסקני הציונות, ואף את צרכי שבת המלכה, גברת ישראל הוקנה, הפקירו ב"ד המזרחי"*) לצורך זה, וכל כך גדלה הסתת חמורחים, כיכ גדלה החרדה והבהלה, שהמה משרישים בקרב העם לקראת הציונות, בתור בחינה האחרונה, אשר בה יוטל גורל ישראל, אם לחיים או למות ר"ל, עד כי להרבה אנשים באודיסה תקפתם רוח

* עיין הערה ו' בסוף הספר.

** עיין הערה ז' בסוף הספר.

אבלות ר"ל, מרוב החרדה שהטיל עליהם, המורחי", ויקומו וייסדו אגודת, אבל ציון, לובשים שחורים ומתעטפים שחורים, ומגדלים שערותיהם וצפרניהם (ככה יצייר לי הרמיון, עפ"י הכינוי האיום, אבל ציון שקראו לעצמם) ויושבים ומסרטים את כשרם יומם ולילה, מרוב התמרמרות על חורבן ביהמ"ק ומרוב רגזם על כל העולם, על אשר השמן לבכם מהתבונן כ"כ אל חורבן ביהמ"ק כמוהם, ואזנם הכבד משמוע בעצת האדונים, המנהיגים, המכטיחים לכנותו במהרה, ואנשי האגודה הגיל קבלו על עצמם לעשות ארבע שבתות בשנה, שבת אחת לתקופה, חול, לאות אבל ויגון, ואל יפלא מדוע קבעו ה"אבלים" הללו את אבלותם דוקא בשבת ולא בחול, הפך מדין אבלות הנהוג, — מפני שביחוד הנכבד, מרה = שחורתם" ביום השבת, כטבע כל מרי נפש, אשר לא יוכלו לסבול כאשר יראו פנים שוחקות; כך המה בכל ערב שבת סמיך לחשכה מדי ידליקו נרות של שבת בכל בתי בני ישראל ורוח גיל וצהלה של קדושת השבת ינסך על פני כל איש יהודי — אז יגיה ענן קירר על, אבל ציון, ומרה שחורתם מתנברת באותה שעה עד כדי מירוף ר"ל. ואזי יהמו יתגעשו יחרקי שן, יטפחו על פני, שבת", הדודה הוקנה, את נתח הבשר עם כוס היין, אשר היא חפצה להושיט להם, כי המתכם בוערת עד להשחית על אשר תרהיב זקנה בלה (כי שבת קדמה לישראל, כדרשת חז"ל) לזו למחות במטפחתה הכלואה בעיניהם את דמעותיהם החמות של, קאוואלירים" העננים, היושבים ומבכים את, ציון" אהובתם.

והנה אם אמנם יש אימרים — אחד מיש אימרים גלה את הסוד על אספת המורחי בלידא — כי עיקר אבלותם של, אבל ציון" האודיסאים עפ"י הודאת ב"ד המורחי נוהגת רק בפרהסיא על הניר, ולא כצינעא בתוך ביתם — הנה די לנו די התוראה הנפלאה הזאת מצד עצמה; כי תחת אשר חז"ל קבעו להלכה, כי אפילו בשבת שחל להיות בערב ת"ב מעלה אדם על שולחנו, אפילו בסעודה שלישית שהוא מפסיק בה סמיך לערב, בשר ויין כסעודת שלמה בשעתו, ברמזם בזה רמז נפלא, כי אין לבוא אל שערי שבת המלכה בלבוש שק, כי אם ישמרו בני ישראל את השבת כראוי, תעז להם קדושת השבת יותר מאלפי מדינות בצורות, וכל כלי יוצר שבעולם עליהם לא יצלחו; ולכן ליד פתחי ארמון מבטחנו של שבת מלכתנו, עטרת תפארת אימתנו, תנפצנה כל מערכות האבלות שעל חורבן הארץ, כי אין עניות ועצבות במקום עשירות שנשגבה של השבת הרוממה הדר זיו העולם, וב"ד המורחי הורה להלכה, כי אפילו את שבתות הנחמה, צריך לעשותם חיל מפני האבל המדיני הלאומי, לקמן אוכל מפי השבת ולהלעיט את רעיתה הטובה ממנה, הלא היא, הקיפה הלאומית, אשר בה תלו המורחים כיום את תקות כל ישראל, ובלעדיה אבדנו כולנו אבדנו.

הנה כי כן נראה בעליל, כי להסיר את סרה העודף שבדמיון ההמון בדבר
הציונות, בודאי אין זה מתעודת המורחי, וצריך לפי זה לומר להפך, כי העודת
המורחי היא באמת להוסיף ולא לגרוע, להגביר את שאון התנועה ולא להשקטו.
כי כנראה ורזוים וממלחים הם המורחים עוד יותר מהציונים הקודמים, והמה מוצאים
את מדת השאון שהקימו הציונים עד כה לבלתי מספיק עדיין, שאמצעי הסתותיהם
של הציונים הקודמים את העם על השקלים לא רבים הם במספרם, וגביוי התרומות
אינו עולה יפה. וכנגד כולם, דוה נפש המורחים על היותורים שהציונים הולכים
ומוותרים ל„המנהיגים“, מ„מדינת היהודים“ ל„משארטר“, וממשארטר להיתר
בניסה, ומהיתר בניסה לקנות קרקעות בסתר, פשוט על הדרך שקנה „שמעריל“
ו„טודרוס“ לפני לרת התנועה ההרצלית. ולא יכלו המורחים להתאפק עוד,
לקראת השקיעה שהציונות יורדת ושוקעת מטה מטה, ויתעוררו לשים קץ
בפעם אחת לכל היותורים ולהחזיר עטרה ליושנה, אל עיקרי הציונות הראשונים.
ויקומו ויפנו אל „המנהיג“ בזריות גדולה לאמר: כסף נתן לך אדונינו „המנהיג“
ככל אשר תשאל נפשך, כי ב"ה חרוצים גדולים אנחנו במלאכת קבוץ האגרות.
אנחנו נופיע על העם בכח „הדת“ המסור לידנו בחסד עליון, ונמטיר עליהם
מבול של „ילקוטים“ ו„מדרשים“, ותיכף מיד יעץ אליכם כסף תועפות מכל
עברים. במלה אחת, תכן נתן לאדונינו עד בלי די, ואתה אדונינו את תוכן
הלבנים תתן, כי לא נגרע מעבודתך דבר, ולא ניותר לך אף על חוט השערה
מהבטחת „מדינת היהודים“ שהבטחתנו בתחלה. ואף אם תשבע לפנינו שביעי
שביעות, כי קצרה ידך למלאית ההבטחה ההיא, וכי פחות היתה כך עוד מתחלה
תחלתך, להבטיח דבר שהוא למעלה מגבול יכולתך, — לא נאמין לך, כי אחת
שמענו מפי חז"ל: „כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד“, ודבריהם נר לרגלנו. ובכך
סימו המורחים לפני פרידתם מעל פני „המנהיג“, ידוע הדע אדונינו, כי נוסעים
אנחנו לבתינו, עימ' לשוב ולהחיות בקרב העם את „ציונות המדינית“, ציונות
המדינית הטהורה, ומפעולתך וממצבך שמה... אם תחיה הציונות המדינית
גם בחצר הסולטן, לא נאכה ולא נחפז לדעת. כי אנו אין לנו עסק עם סולטנים.
אנחנו רק אותך אדונינו „המנהיג“ ידענו, אשר נתת לנו פעם אחת הבטחתך.
והבטחתך קידש אצלנו, מידך נדרשנה תמיד.

אולם אם כההנחה הזאת, שהמורחים יצאו לחוק ולהגביר עוד את
התנועה הציונית, יקשה איפוא מדוע רואים אנחנו לאורך ניסא גם פעולות
מהרסות במעשי המורחים, כי הרסו את בנין האורגנוציה הכללי, ויבנו להם
מדור בפני עצמם, מדור „המורחי“? ואם יחפצו לאמור כי לפי דעתם, אין
הריסת האורגנוציה שום הריסה ל„ציונות המדינית הטהורה“, אשר לזאת

האחרונה אין עסק רק עם המטבע הטהורה של העם, והאורגנוציה, שפירושה האמיתי היא קבלת מרות מאת „המנהיג” וההשתעבדות אל תחת ידו בכל ארצות חיינו, אין ל„ציונות המדינית הטהורה”, הפרוגרמה שהציג המורחי, צורך בה כלל;—אולם אם כן ימשכו ידיהם לגמרי מאת האורגנוציה הכללית ולמה זה הציגו עצמם „המורחים” רק בתור אבטונומיה, בתור שלטון בית, תחת האורגנוציה האנטלגנטית החופפת עליהם, ולוקחים חלק בכל הקונגרסים, ובכל האספות הכלליות, וכורעים ווהלים וצהולים ומריעים שמה לכבוד „המנהיגים” העליונים ככל הציונים המתהללים באילולם, ואף באסיפותיהם המיוחדות להמורחים בעצמם יזהרו להבליט בכל מיני הבלטות את חותם עבודתם והכנעתם תחת האורגנוציה ההרצלית, ותיכן כל אסיפותיהם מתחלה ועד סוף הוא רק כעין „מי שברך” ארוך להורצל וכת דלילה, למה להם כל זאת ? יכבדו נא וישבו בביתם, ויתעסקו במלאכתם מלאסת קיבוץ מטבעות, לצרכי „הציונות המדינית הטהורה” אשר קבלו על עצמם להוציאה לפעולות, ובסוף כל שנה ישלחו את הכסף, שקבצו במשך השנה, ליד „המנהיגים”, בצירוף מכתב קטן, בו יזהירו את המנהיגים אוהרה קצרה, כי את כספם הם ימסרו ישר ליד השולטן על „הציונות המדינית הטהורה” ולא לשום צורך אחר. „המנהיגים” הידועים לאוהבי ישראל, בטח גם היו נאותים לקבל מנחתם מידם, ולא היו שיפכים להם הקיתון על פניהם, בעין השתמטותם מקחת חלק בקונגרסים ובמצהלות הציונים. תבא מנחת כפים ותכפר את חטאת העדר מחיאת כפים...

ואולי יוסיפו המורחים לבאר עוד, כי לפרוש מן האורגנוציה לגמרי לא יתכן, כי האורגנוציה נחוצה ל„ציונות המדינית הטהורה”, או נחיצות ישרה, כי עסק קיבוץ הכסף לא ילך כשורה בלעדי האורגנוציה, או נחיצות מן הצד: אחרי ש„המנהיגים”, רוצים דוקא שיתמכר אליהם העם תחלה בשיעבוד הגוף, בעד הבטחתם שהמה מבטיחים לעשות לו טיבת, הלא מוכרחים אנו למלאות את חפצם; אך מדאגתנו, מעבר השני, גם דאגת הגנש, שלא נטבע בורם החפשיות, בהיותנו עם החפשים בכנופיא חדא, עיכ ראינו להתאנד יחד לאגודה אחת חרדית, להגן על נפשו מאת הדעות החפשיות המסתערות לבוא עלינו, בהיותנו תקועים בתוך האורגנוציה הציונות החפשית. אולם לפי זה נבוא נא בחשבון, מה פעלי המורחים בהתאגדותם המיוחדת, במקצוע היהדות. את החפשים לא נצחו גם עתה, וכשם שהיו תחילה קרקפתות דלא מנחי תפילין, כך הנם גם היום, והחרדים שמבין הציונים לא עמדו בסכנה להשליך את תפיליהם אף בלי האגודות המיוחדות של המורחים, ה„קולטוריה”; המפלטת שבפיות המורחים, לא הוסרה מעל הפרק, ועל אספת מינסק במעמד המורחי,

התאשרה על חשבון הציונות קולטורת ה"פרוגריסיבים", קולטורה הפשית מכל מסורת ישראל, באפן רשמי. וגם בכלל רואה אנכי, את כל המלחמה, שהמורחים עושים עצמם כלוחמים נגד הקולטורה שבהציונות, לקטנית המית, לוא גם יצלחי הלוחמים להסירה כלה מעל שולחן הקונגרס; כי ברגע ההוא אין צפוי גזירת שמד וכליון פתאומי למסורת ישראל, אם גם תתאשר הקולטורה החפשית על שולחן הקונגרס ויטילוה לחוב על כל העם; כי כמה כחם יפה להכריח את העם לקבל קולטורתם? אך את עצמם ישימו כוה לבו ותו לא, ומקלקול חראני, המוצץ והולך את לשד תורתנו הקדושה במשך דורות, הנשקף מאת הרמת דגל ההלולא-וחנגאים וההצגה אותם בשורה הראשונה בחיי העם. לא ימלטו גם בהסרת הקולטורה מעל הפרק; כי הן כל עיקרה של ה"אורנגוציה" ערוכה כולה מכף רגלה ועד ראשה להגביר את שלטון בעלי ההלולא-וחנגא ולהציגם לסמל בחירי העם. וראיה לרבר שהרי יש הרבה מן החפשים בעצמם, המסכימים להסיד את הקולטורה ולהתעסק רק בעבודת ה"אורנגוציה". אדרבה רואה אנכי בשאיפת החפשים האורנגוטורים עם שלילת הקולטורה יותר רמיסה ברנל על ראש החרדים מאשר בשאיפת החפשים הקולטוריים בעלי הפרקציה, למשל. כי האחרונים אינם רואים עצמם כשליטים על חיי הצבור הישראלי, ולכן התאמצו להפיץ את דעותיהם ושיטותיהם בקרב הצבור, במצאם מצד אחד את הדבר לנחוץ להרמת ערכם בקרב הצבור, למען תשא ה"דעה" את נושאייה ויתבצר להם מעמד הגון בתוך חיי האומה על התפרסמות ויציאת מוניטין של הגיונותיהם ודעותיהם בקרב העם, ומצד השני, בתור אנשים פרטיים אנשים פשוטים, לעייע ברגע ההוא, לא ירגישו כל חוב נמוסי בעצמם לעצור את דעותיהם בקרבם מכלי הוציאן החוצה, כי רשות ביד כל איש פשיט לעשות תעמולה בעד דעותיו. ואילו האורנגוטורים החפשים, מוחלי הקולטורה, כבר רואים את עצמם כבחירי האומה הישראלית וכשליטים העומדים בראש העם, אשר אין להם נחיצות עוד בתעמולה הקולטורה לצרכי השבחת כבודם הפרטי, שכבר טפסו ועלו בשמי מרום הנהגת העם גם מכלעדי זה, ונוסף לזה, בתור, שליטים, כבר רואים גם חובה נמוסית לעצמם להשתמש בשרביט, סבלנות הרת, שמשתמשים בו יתר המושלים, אשר מפני תיקון עולם קימו וקבלו כולם על עצמם להתנהג בסבלנות בנוגע לאמינות ודעות של, עבדיהם הנאמנים. כי אילולא תהא ברית כרותה לשפתי המושל, יוכל להחריב את העולם במלחמת אחת שלו.

סוף דבר. לפי דעתי רואה אני בכל תהלוכות המזרחי, אך ערבוביה ומבוכה אחת, מלאה סתירות והפכים שונים בנושא אחד. והנה יען כי עוד לא הגעתי ביה לגאווה סכלית כזאת, להיות חכם בעיני מכל המזרחים ולאמור כי קצרה בינתם להבין את אשר אבין אנכי, — ההכרח לאמור איפוא, כי יש פה קצת קנוניא והטעאה כביכול במעשי המזרחים: או קנוניא כלפי המנהיגים החפשים, אשר בכיון ספחו עצמם אל אירגנוציותם, בכדי למשכם לאט לאט אל תחת השפעת החרדים; או קנוניא כלפי העם, כי ראו להתאגד יחד לאגודת חרדים משמרים, תחת צל כנפי האירגנוציה ההרצלית, למען תפוש את בית ישראל בלבם ולהסיר מחם הפחד, אשר יפחדו להכנס לתוך הקנצלריה ההרצלית ולהתיצב לפני השרים הגבוהים, היושבים שמה אצל השולחנות הירוקים; ועתה כאשר יראו פתאום, שבפנה אחת מפנות הקנצלריה יושבים גם להקת יהודים יפים ממכריהם ובני נילם וירמולקאותיהם כראשם ונהנים מזיו ההרצליזמוס, — ירחב לבכם, והמונים המונים יבואו לחסות בכרית החדשה ההרצלית.

אולם קנוניא והטעאה כלפי המנהיגים לא שייך לומר, כי איזו הטעאה היא נגדם, אם בתוך כך וכך, בעוד שהמה עמלים להטעותם ולמשכם אליהם, קבלו על עצמם את מרותם הם, וכורעים ומוזרים לפניהם ככל הציונים שמקרב, החברה העליונה, וכסף המסים והארנוניות ירצו לתוך אוצרותיהם עוד יותר מהציונים העליונים. והאחזי יענו איפוא המנהיגים על הטעאה כזאת; בקנוניות ורמאות כאלה מי יתן והתנבלו אלינו כל היהודים הרמולקאים שבעולם. וקנוניא כלפי העם, גיב קשה קצת להגיד על הרבה מן המזרחים, הנודעים לאנשים ישרים וחפצים בתקומת היהדות באמת. קמה איפוא שאלת המזרחי והיתה לחידה סתומה.

אולם אני נכון לתת בזה פתרון הגון לחירת המזרחי ולהפיץ אור על הפסיכולוגיה הצפונה בהתיסדות המזרחי. לפי פתרוני ההוא יצא כי המזרחי צדק במקצת וטעה במקצת. צדקו בעצם ההתעוררות ליסר את המזרחי, ושגגו בהתכנית שיסרוהו על פיה.

הנה כל איש הצופה בעין חודרת אל תנועת הציונות, ואשר דעתו בריאה עליו שלא להתעתע מקול הקריאה ציון! ציון! אשר יהמו וירעשו הציונים כל היום, — הוא יודע, כי בתוך נכבי התנועה הציונית מסתתר עוד דבר אחד, כי מלחמת התורה וההשכלה, אשר פרצה לפני יובל שנים, ואשר מפני סבות שינות השתקעה מעט לזמן ידוע, שבה עתה והתלקחה שנית בכל עוזו רשפיה על פני מנרש הציונות. וחפץ אנכי למשול ברוחי לבלי להגיד כנוסח השרפים

שבמתנגדי הציונות, המכחישים את כל ציונותם של הציונים ואומרים, כי אין עינם ולבם לציון כלל, והוא כולה אך מסוה ואחיות עינים להתנגב על ידה אל תוך לב העם ולשים מהלכים לשיטותיהם ודעותיהם החפשיות. אבל כי אל נקודת הציונות, שבלי תפונה עבר בתחלה איוו ברק תקוה להביא מציון ישועת ישראל דרך מוחם, קפצה והסתפחה אחיכ גם השועתם הישנה, השועת ההשכלה היונית, אשר חפצו להעמיסה על עם ישראל לפנים, והן געלה גיב מעל כל ספק. אם לפי שבהיותם עסיקים בענין הציונות, התבוננו בתוך כך, כי עתה היא שעת הכושר לחדש את מלחמתם שבעד ההשכלה, יען הציונות היא באמת מסוה יקר, כדברי החרדים הקנאים, להסתר בצלה מחמת הקנאים. או לפי שהציונות הביאה בתחלתה לידי פגישת פנים קצת בין החרדים והחפשים, ובעלי הריב אשר כבר היו, ברוגז, וכבר ניתק כל קשר ביניהם כמה שנים, שהיא אחת הסבות הראשיות להפסקת התגרה שנפסקה לפי שעה, שבו והורמנו עתה יחד בפונדק אחד, ולכן זכרו גם את תביעותיהם הישנות שמאת איש לרעהו, והתחדשה מחלוקתם הנושנה, מחלוקת החרדים והחפשים.

אם נבוא לסמן במלים אחדות את תוכן הסכסוך שבין שני בעלי הריב הללו, הוא כך: הראשונים הנם מגינים ואפוטרופסים העומדים מצד הנפש, ואדיר כל הפצם לשכלל ולהטיב את השוקים הנועדים לצרכי כלכלת הנפש. והאחרונים מופיעים כקרובים וגואלים בעד „הגוף“, ודורשים בחוקה להרחיב זכויות „הקרוב העני“ הזה, אשר הוא עשוק ורצוץ יותר מדאי, מידי אפוטרופסי הנפש.

והנה אילו היו כל טענות האחרונים רק טענות פילנטרופיות חיוביות בלבד, היינו שדורשים הנחות והטבות בעד הגוף המסכן, אשר נכמרו רחמיהם עליו, לא היה ראוי לכאורה שיתעורר נגדם שום קטרוג מצד החרדים, עכ"פ מצד החרדים הישרים; שהרי דורשי רשומות כבר בדקו ומצאו מגילת יוחסין, אשר בה כתוב הדר, כי גם לחרדים יש קרבת משפחה עצומה אל הקרוב המסכן הזה, „הגוף“, שבעבורו מתקוטטים החפשים, וגם ב„התורה“, שבשמה ידגלו החרדים, הוזהרו והוכפלו כמה אוהרות חמורות שלא לקפח זכויות הקרוב האומלל הזה. אך עיקר ההתנגדות התעוררה בקרב החרדים, לפי שהתחיל להיות מורגש, כי בתוך פילנטרופיותם הגדולה שבעד „הגוף“ צפון עוקץ משוח ברעל כלפי מסורתנו הקדושה, כי המלה בלתי מכעית תקפה את החפשים, על הגוף האומלל, וקובלנותיהם וצעקותיהם אודותיו יוצאות מתוך ריאה בריאה וחוקה, בקול אדיר וחזק, לא כאנקת רחמנים נשברי לב מדוב התבוננותם אל צרת האומלל. כי אם צעקת מתנפלים המבקשים תואנה; כי עשו את הנעועים שבעד „הגוף“

לקרנים לננת בהם כל קודש וכל ערפי הנפש שבגנוי בית מסורתנו, להכעיס את רוח מסורתנו העתיקה המעמדת את חיי הרוח לגברת החיים, וחי החומר לרקחות ומכחות לה, — התלהבו והתלהטו הם באש זרה ומשונה לדרוש בחוקה את עלבון „הגוף“, ויעשו את „הגוף למין „קדוש מעונה“ שהכל חייבים להעשות עפר תחת כפות רגליו. בקצרה לפי שהחפשים הצינו את פילנתרופיתם הגופנית על אדני השלילה התורתית, למלאות את הגוף מחורכנו של הנפש, לשכלל את חיי האדמות על עיי מפלת הקודש והמקדש, לכן התעוררה התנגדות לעיטמתם בקרב החרדים.

וכנהוג בכל מחלוקת, אשר תאות הנצחון מתעה את בעלי הריב עד מעבר להרי חושך, עד שכל אחר מבעלי הריב נכון להפך יום ללילה, לבעט ולרמס את כל הרברים שגם הוא עצמו הודה תחלה על אמיתתן, אך ורק לפי שמתנגדו החרה החוק. בדבר הזה ועשה ממנו בקעה להתגדר בה, כי ההתנגדות וההרחקה מדרכי איש ריבו, נעשה אחיב לתכלית בפני עצמו, עוד יותר מהנקודה העקרית שבעבודה התפלנו תחלה, כך היה גם גורל המחלוקת שבין החרדים והחפשים; חרדים רבים הפלינו כיב בהתעצמותם נגד החפשים, עד כי השליכו שקוצים על כל תיקוני החיים אפילו היותר נכבדים, וישימו להם את ההתנגדות לכל הגה היוצא מפי החפשים לתכלית בפני עצמה. החפשים אומרים כי צריך לטאטא את הבית מהחלאה וקורי עכביש שבו, — על אפס ועל חמתם של השרלטנים, אל יזוז הרפש ממקומו; החפשים אומרים כי צריך להבריא את הגוף ולישר את הגב והשררה, — לא כיו ציץ השרפון וירקון לא יזח מעל פנינו, והחטומרת לא תמוש מעל גבנו, למען יהיה לאות לבני מרי, החפשים המתהללים בהבלים האלה, ויראו נא כי לא כדרךכם דרכנו.

כי בהתעקשות הנפרזה הזאת, שהתעקשו בה חרדים שונים, המה ממיטים שואה על מצבם הגופני, וגם את התורה אהובת נפשם, כפי דבריהם, מעמידים בחוקת סכנה, — זה יוכל לשער על נקלה, כל מי שיש לו קצת הבחנה. כי תחת שעה כה היתה התורה בטוחה מפחד רעה, כי עצם חפשויות החפשים והבלי השימות. ההלולא-וחנגאות יוכלו לנגוע לרעה בתורתנו המוצקה ואיתנה בת השמים, כאשר תוכל הקצף הירוקה שעל פני המים להמיש ממקומו סלע איתן המוצק בלב ים. אולם עתה בהתיצב חרדים כצר, נגד תקיני החיים — הם מוסיפים בזה כח וגבורה נראה בפמלית ההלולא-וחנגאים, להתנפל ולהסתער על קהל ההולכים בדרכי התורה בטענה עצמה ואמיתית, טענת החיים והישוב, שהחרדים שמום למרמס תחת רגליהם.

ובכל זה, תרדמת אלהים נסוכה על רבים מראשי החרדים, ולא ישימו לבם לתקן את דרכם המסוכן שאחזו בו. גם אנקת החללים הרבים הללו הגוף מצד אחד, וחללי הנפש מצד השני, הנופלים סביבותם יום יום כעמיר אחרי הקוצר, לא יחרידום ממקומם. אחרים מפני קוצר ראותם, אשר פשוט לא יראו את הנעשה אצל חוטמם. ואחרים מפני אבירות לבבם כלפי צערם של אחרים, אשר בהתבצר להם מעמד הגון בעד עצמם מתוך הרקבון השולט בחיי האומה, יושבים להם בחרריהם, כהנשיא, קריגר, בשעתו, אשר בעת מלחמת אנליא וה"בורים", גם לו אל בירת הולאנד השקטה, לשבת שם על ספה רכה בתוך אכסניא מיארה ונהדרה ומלאה כל טוב—הודות ל"הלאומיות" הבורית שהעשירתי ונדלתו משל אחיו ונתנה לו היכולת למלאות כל תאות נפשו—ומשם הריץ את פקודותיו ומועצותיו לאנשי חילו הנמשושים על שדה קטל בערבות אפריקא, שישפכו את נפש דמם האחרון בעד כבוד הלאומיות הבורית...

ונסף על הסכנה הכרוכה לתורתנו הקדושה, בעקבות המאן והסרוב של החרדים לתקן את התקונים הנחוצים בחיי עמנו, אשר המה מעלים בזה את החפשים למלת, מגניי החיים, ומגכירים את השפעתם על העם—נוסף על הסכנה הצדדית הזאת, הנה גם עצם מרת הפשיותם קבלה היום צביון חדש, צביון היותר מסוכן, להתעות אחריו את נחשלי השכל מאשר בתחלה. כי תחת אשר עד כה היתה החפשויות רק שלילית: פריקת עול תורה, נאצת כל קודש והסתה להתמכר אל חיי בשרים, מבלי הקים שום צלם ותבנית, שום חוץ ואידיאל, לוא גם כדוי מן הלב, תחת התורה. וידוע הוא, כי השלילה היא רפת אונים לעמוד בפני החיוב, כי כל אב מוליד בדומה לו, ואפ"י הנלחם נגד ה"יש", יהי גם פרי עמלו אפס וריק, ולא יכריע את ה"יש", ובפרט היש של אמונה ודת, רגש היותר חזק שבלב האדם, בשום אופן. ובכן אין לרגש הדת לפחד מאומה מפני הכפירה השלילית, כי אי סבלנות הנפש את הריקות היא לה למגן ולצנה.

ומהאי טעמא מצינו, שהקפירה התורה על מעשי העגל יותר מעל כל החטאים בעניני אמונה, שחטאו ישראל במדבר; שכל החטאים היו שליליים, כפרו או הסתפקו בהשגחת הקב"ה בנסותם את ד' לאמיר: היש ד' בקרבנו אם אין, ושלילה והריסה בלבד, לא תוכל להתקים לארך ימים, כי הריקות ושעמים הנפש בעצמם רצועות נאמנות המה, להביא מרדות בלב הסוררים שיתודו על פשעם, ויאמרו, אלכה ואשובה אל אישי, כי טוב לי אז מעתה. אבל במעשה העגל, אשר נתנו למעילתם כאלהי אבותם צורה של "יש"

וקבע, כי יצרו להם עגל מסכה ואמרו, אלה אלהיך ישראל! ואמונה טפלה,
 אמונת הבלים. אף כי סופם של כל השקרים לכולות כעשן, אולם טרם יקיץ
 עליהם הקץ יש בכחם לדהוק את רגלי האמונה הצרופה והטהורה בקרב קלי
 הדעת לכמה וכמה זמנים. ולכן נעשתה החפשויות בעת האחרונה למתחרה
 יותר מסיכנה עם היהדות מכפי שהיתה עד כה; כי עד כה היתה רק שלילית,
 עתה התלכשה באיוז דמות ותכנית, יצרה לה פסל מסכה למלא בו את
 ריקות הנפש אצל המון עמנו, במקום תורתנו הנשגבה אשר תאמר להריק מהם,
 הלא היא הלאומיות היפהפיה, אשר ראו אותה בקרב בנות הערלים, ויסכנה גם
 לתוך גבול עמנו, ויקשטוה בסמלים וצלמים עכריים, ויעבירוה ברחוב בקול תופים
 ושירים, שחברו לכבודה, וקראו לפניה אלה אלהיך ישראל! (אל ישתוממו
 הקוראים הציונים בשמעם מפי מבטא קשה כזה, שאני מדמה את הלאומיות
 לפסל מסכה, מבטא הרגיל על שפתי הקנאים השרפים ביותר, — חילוק גדול
 יש ביני לביןם: אצלם יוצא המבטא הזה ממקור הדין והועם, מתוך חומר גור
 דינם, שדרכם המיד לחרוץ על מעשי מתנגדיהם ולהגדיל פשעיהם על אחת
 שבע, עד שמרוב דמיונם הארסי, תדמה בעיניהם הלאומיות כעגל מסכה, ונושאי
 הלאומיות ראויים שיוציאו לסקילה לפי זה, כי עושי פסל הלא אין כל ספק
 לפי דעתם, שצריך להוציאם לסקילה ואחת דתם למות. במלה אחת, הקנאים
 החרדים מחמירים להשוות את הציונות אל העגל, ואצלי להפך, ההיקש הזה
 אינו נובע ממקור החומרא והועם, שאחמיר על הציונות, להקישו לעבודה זרה,
 כי אם אדרבה, מתוך מקור הקולא וההמתקה, שאני ממתיק הדין גם על עבודת
 אלילים הקדמונית, שלא היו אלא כאידואות המוטעות שבזמן הזה, כי לדעתי גם
 כל הבעלים והעצבים, כמוש"ו, ופעור"ו, ועשתרות"ו הקדמונים, אינם לא יותר
 מעודון השכל קצת, שנטו מדרך הישר ונתעו להאמין ברעיון כוזב, ואף נשמו
 להם את רעיונם הכוזב ההוא בצלמים שונים, כמעשי בעלי הלאומיות היום, ואין
 ביניהם רק שינוי השם בלבד, מה שלפנים קראו אלזוהות קוראים היום, אידואה,
 לפנים, צורת דרקון בתור סמל, והיום, תמינת הדיר הירצלי, לפנים הנאות
 קלנדא, סטרנורא, והיום, ציונם-טאנ"י, שקלם-טאנ"י, ואשר כמו עובדי הבעלים
 הקדמונים כעובדי האידואה הלאומית היום, ראויים יותר לחמלה על מעותם
 מאשר לקצוף עליהם. והלא כבר הביע לאומי אחד בעל שינוי הערכין את
 דעתו גלוי, כפי שהוגד לי בשמו, כי עגלי ירבעם בן נבט היו פעולה לאומית
 נבבדה; הרי דברמיון של הלאומיות עם עגלי מסכה כבר הקדימני אחד
 מבעלי הלאומיות בעצמם. ומה גם, אשר ציד בפי השפחה הגסה הזאת,
 לצלצל גם כאיוז ניכים דומים לשל גברתה העדינה התורה הקדושה, אשר

היא מסתערת עליה לרשת את מקומה. התורה הקדושה אוהבת מאוד את האדם, ואהבת רעים היא יסוד כל המצות, והיא גם כן אהבת הלאום שגור על פיה תמיד; התורה מורה לאיש היהודי את ארחות החיים היהודיים, והיא גם כן ציד בפיה לקרוא כל היום יהדות! יהדות! ואף כי יש קצת שינוי בין שתיהן; התורה תצוה לאהוב את כל פרט ופרט מישראל ומאדם, והלאומיות אך על כלליות הלאום, על הסמלים והצלמים הלאומיים יגיע רחמיה; התורה תצוה להאכיל ולהשקות את האהוב, את האיש הישראלי ואת האדם, שעליו בא הציווי לאהוב אותו, והלאומיות מאכלת ומשקה את האוהבים... עורכת נשפי חשק ובאנקיטים בכל פעם שיתאספו האוהבים לדבר אודות אהבת הלאום, וכמו כן יש קצת שינוי במושגי היהדות התורתית והלאומיות. היהדות התורתית היא שמירת החוקים והמשפטים הצדיקים, והיהדות הלאומית, היא קונצרטם עבריים ומחולות עבריות—אך מי ישים לבו בשעת מהומת הדעות לשינויים קטנים כאלו.

אולם בכ"ז גם הסכנה הזאת, שע"י יציאת החפשויות מכלל שלולית לכלל חיובות, בהקמתה את פסל מסכת ה"לאומיות", הנוכרת בזה, היא רק סניף לסכנה הראשונה שהזכרתי לעיל, מדבר הבעיטה אשר בעטו החרדים בתקוני החיים והניחו להחפשים להתגדר בתור מניני הגוף. כי אילולא כח המושך הזה של הגוף הדורש תפקודו, לא היה לאל ידו החפשויות, אף לאחר שהלבישה בדמות ותבנית הלאומיות, לעמוד בקשרי התחרות נגד גברתה התורה העדינה. כי מי פתי יעזב אשת חן להדבק באשה כושית בלי שום מחיר? אם ה"לאומיות" גונבת לבב המין עמנו, מפני שהיא מתחפשת בצל צלה של ה"תורה", התורה עצמה מכ"ש שאין כראי לעזבתה. אבל כאשר תבטיח האשה הכושית תרנגולות פטומות, או ימצאו בעלי, הלעיטני נאי, אשר נכון בעיניהם להסתפק בשעת הדחק באשה כושית, ובלבד שלא להפסיד את אבוסה השמנה התלויה על צדה.

בגלל כל הדברים האלה, מי מבין החרדים, אשר מוח לו בקדקדו, הוא מרגיש את גודל הנחיצות, אשר היה תמיד ואשר התרבה בעת האחרונה פי שבע, לגשת בלי איחור אל עבודת התקונים, הנחוצים בחיי אחינו הקטנים עם הגדולים. נחוץ לשים פעם אחת קץ לתביעות החפשים, אשר המה תובעים זה דורות אחרים מאת סדרי החיים של אחינו החרדים, ולהכרית מפיהם את התיאנה שיש להם בזה לנאץ את המוסר והתרבות של מסורתנו הקדושה כולה. נחוץ להתבונן ולשום לב אל פרטי תביעותיהם ודרושותיהם ולמהר למלאות אחרי הדרושות, שהצדק ושהיכולת יש למלאותם, ולעומת

זה לזרות הלאה בריש גלי וברוח אמיץ — כאנשים היודעים את החיים, ולא כבטלנים נכלמים מפחד תוארי הכבוד, חשוכים, עטלפים, הנכונים לפניהם מאת פרחי הבלבלרים—את התביעות השדופות והחקיוות מולדות חוץ, אשר יחתרו החפשים הלאומיים הנכובים להאציל עלינו מריקניות הריקנים שבאימות העולם.

והתקונים היסודיים המה, להנהיג בישראל, שידאנו לפתוח גם בתים לדרך ארץ, כמו שנהגו במאות האחרונות לדאיג רק בעבור בתים לתורה, ודבר המובן מאליו הוא שכמו כן צריך לדאוג, שהבתים שיפתחו לדרך ארץ אל יהו ריקנין לגמדי מתורה, והבתים הנועדים לתורה אל יחסר בהם גם פרק אחד בדרך ארץ. אבאר את דברי: נחוץ ליסר כישראל ליד כל בית שמלמדין בו תורה גם בתי אימניות ובתי מלאכה, למסור ללימוד האימנות את כל הנערים מבני י"ב י"ג שנה ומעלה שאין להם כשרון לתורה, או שיש להם כשרון וחפץ מיוחד לאיזו אימנות, אך בתנאי שגם בהיותם בכתי אימנותם אל להם להתרחק לגמרי מן התורה, רק צריך להקדיש איזו עת ביום לתורה. וכמו כן צריך ליסר שיעורי ערב בעד הבחורים הגדולים שבבתי החרושת והמלאכות, להרחיב בריח תורה ויראת שמים טהורה, שיש בכחה למשוך את לב הצעיר בן הדור הזה, ואת הנערים שיש להם כשרון לתורה והולכים ומשתלמים בלימוד התורה, צריך ללמדם קימעה קימעה ע"י מורים ביתיים—ולא בכתי ספר רשמיים — כתב ודקדוק לשון המדינה, באופן שירכשו למי במשך זמן ידוע את השפה הרוסית על בוריה, ולא רק השתלמות של כתובת אדרעסון, כאשר כבר הנהיגו בכתי תלמיד תורה אחרים, לשבר את האוזן, רק צריך ללמדם את השפה בשלימות, שלא יחסר להם כל מאימה בהשתלמות שפה המדינה בעצמה, וולתי הרשמיות והאיפיציאליות, הכפתורים הנוצצים, הדפלומים, שרוכשים להם התלמידים המתלמדים בכתי ספר הרשמיים, אשר לנו בני ישראל המה למותר וגם למחסור; למותר, כי עמנו כילו איננו רשמי ב, ספרים ה"הובים" של הפוליטיקה והמדיניות, ואין לנו צורך גם ברשמיות ניב שפתנו. לנו נחוץ רק עצם ידיעת כתב ולשון, למען לא נהיה כאלמים בקרב שכנינו אשר בקרבם אנו יושבים, ואשר עלינו לשאת ולתת עמם בכל שעה בשביל השלשלת האיקונומית, וגם להחליש בזה את רגש ההתנכרות המוטבע בנפש עם הארץ אלינו לרגלי אי שמיעת איש שפת רעהו, שלא יצלחו להיות כיב על נקלה מקלות חובלים תמידיים ומוזמנים עלינו לכל עת מצוא גידי פוליטיקות ידועות, אבל הרשמיות והאופיציאליות, בכדי שתהיה היכולת לידחק בתוך, החלונות הגבוהים, למותר הוא בעבורנו, ובפרט בדורות האחרונים, אשר ההכרה ההמונית ודרישת החיים התושביים הולכים וכובשים לאט לאט

את הרשמיות והקאויאנות. וגם למחסיה, כי הרשמיות והאופיצאלות ללמודי חול מסירים סוף סוף את התורה מנבירה בחיים הפנימים של ישראל.

כמו כן נחוץ לתקן את התקנים ההיגייניים בתיך, חדרינו ובתי ישיבותינו, להעתיק את ילדינו וצעירינו מתיך, החדרים הצרים והאפלים לתוך בתים גבוהים ומרווחים ומארים היטב, ולהנהיג גם, חילוף עצמתי, כפי המדה הנאותה לילדי עמנו. אך ביחד עם העתקת התלמידים לתוך הבתים המארים ומרווחים, צריך להעתיק עמם גם את סדרי למדיהם הישנים, שיהו ה, תניך, ו, התלמוד השלישים בחינוך נערינו כקדם, ולזרות הלאה את המיטודות החדשות ואת פטפוטי, החנוך הלאומי, המתאמצים לרשת את מקום התורה. כי אין זה הכרח כלל שבתוך חדר נקי מואר ורחב ידים צריך להשמע דוקא קול שריקות הצפרדעים ויללות החתולים שבספרי ממשלי המשלים, אשר המורים החדשים משננים אותם לתלמידיהם מעל פני ספרי מיטודותיהם, להשריש בלב הנער משחר ילדותו את ידיעת תולדתו ויחוס משפחתו, כי אח הוא לכל הבעלי חיים השורצים על הארץ. ידע נא הנער, כי החתול או הקוף הוא אמו וקנתו—כנענעי החכמים האחרונים— והכלב והזאב הוא דודו... למען אשר כי יוקן לא יסור מהם... ואין שום הכרח, שבחדר נקי ומפואר ישמע דוקא קול הצפרדעים והחתולים של מורה מנוהך, המשנן מיטודות, כי לא לחרפה יחשב מאימה אף לארמון מפואר ונהדר, אם מבינות לקירותיו ישמע קול די אלהים המתהלך בנן לרוח היום, ש, מלמד ישן הגון יושב ומלמד לתלמידיו מעל פני ספר בראשית, להשריש בהם ראשית דעה, כי האדם הוא יצור נשוא, בנו מחמדו של מלך העולמים, ועיני היוצר פקוחות על דרכיו תמיד, אם ישמור ללכת בדרכי היוצר הישרים המוטבעים עפ"י חוקי היצירה—ילד שעשועים יהיה לפני אביו שבשמים בתיך גן העדן, גינת ביתן מלכו של עולם. ואם יסלף ארחותיו ארחות הטבע החיונית וישתקע בתיך הפסימיזמוס הבאה לרגלי רוב, דעת טיב ורע—יגורש בחרפה מגן העדנים, להתענות תחת פגעי הזמן, וכאשר העוה הוא את משטר תעודתו, כן יבששו לו החיים את תנובתם ונועם החיים יסתר מפניו.

אין זה הכרח כלל, שלאחר שיעירי הלמידים, כאשר יניחו את הילדים ללכת לעשית חילוף עצמות או לשאוף רוח צה, ישירו עמם תחלה לפני הליבתם, שירי לאימות, שירי גבורים של, מאקאבער בלוט, חיקוי לפזמונים הלאומיים הודועים שבקרב ריקי הגוים בארצות המערב, אשר כל פזמונותיהם מתחילים ב, בלוט ומסיימים ב, בלוט; כי אינו מכווער כלל אם תחת שירי גבורים, יתפללו הנערים תפלת מנחה לפני לכתם לשאוף רוח צה, כי לא ימצא שיטה בכל העולם, אם לא משומד להבעים, אשר יאמר כי ברכת, חננו מאתך

דעה בינה והשבלי, רפאנו ד' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה ניפלת בערכה כלפי המלך, מאקבעער בלוט' ושאר עניני, בלוט', פזמוני התאוה של המתהללים באלילי, הלאומיות'.

בקצרה, חוב קדוש מוטל על החרדים לגשת בלי איחור אל עבודת התקונים הנחוצים ברכי החיים והחינוך של אחיהם וילדיהם, והתקונים צריכים שיעשו בידי החרדים בעצמם בלי התערבות החפשים, ולא שהחרדים יהיו חלילה מרוחקים ומודרים הנאה מאת אחיהם החפשים, וירחצו את המקום שישב עליו איש חפשי, כי אדרבה בכל מקצועות החיים וזלתי במקצוע החינוך, עליהם להתיחס אל החפשים באהבה ואחיה נמורה ואפילו במקצוע החינוך רשות ביד חפשי לבוא ולעזור בעבודת החינוך, בתור איש פשוט, אבל רסן ההנהגה, אינו רשאי להיות מסור בידי החפשים בשום אופן, כי אם בידי בעלי תורה, וגם מבין בעלי תורה לא ירצו להנהגות החינוך. כל מי מהם המתנהגים בעריצות ובכריזת, כהחפשים הציונים, אשר למדו היום אל דרכי השלטונים הברכריים, לראות עצמם כאפטרופסי העולם, ולצווח ככרוכי' על הדור: סדרו! משמעת! משמעת! סדרו! בלי הרף, ולחלק את העם לשני מחנות, מחנה מדריכים ומחנה מודרכים, כלומר את כל העם הצינו בתור חשוכים, נבערים מדעת, ואת להקת האנטלגנציה העליונה שלהם הצינו בתור בני עליה, סלתה של האומה, אשר עליהם מוטל, לכבוש את העם ולשים רסנם בפיו, ללמד תיעים דעת, כי יש אנטלגנטים מדריכים בישראל. אולם העסקנים שמבין חחרדים מחייבים לקדש שם שמים, ולא לפסוע על ראשי עם קדוש כהאנטלגנטים הברכרי-ציונים, ובבואם לעבוד עבודת תיקוניהם הם, ישתדלו להרחיק מעל פני עבודתם את תמונת אפטרופסות ושררות על אחרים, ולקרבה ככל האפשר אל בחינת התפתחות חפשית בחינת קשום עצמך וממך יתקשטו אחרים ממילא, בלמדם לעשות אף הם כמעשך המובים.

אכפיל את דברי עוד: אין עצה ואין תקנה היום לפני החרדים להצלת חייהם הגופנית והנפשית, כי אם להתפשר עם התביעות שבעניני החיים, שבשבילים החפשים מרגנים עליהם זה כמה, צריך לעשות כדרשת המדרש על הכתוב, ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב, לאמר: הוא תפש באימנתו של יעקב, הקול קול יעקב, ויבא לקללם בפיו, אף הם תפשו באימנתו של עשו, על חרבך תחיה, ונשפטו עמו בחרב. במדה הזאת, צריכים החרדים להתנהג עתה עם אחיהם החפשים. הם תפשו בעת האחרונה באימנות החרדים וצועקים בקול: לאומיות! לאומיות! יהדות! יהדות! ומפני זה גברה השפעתם בקרב קטני המוח שבבני עמנו, אף אנו נתפוש באימנתם הם להודק אל תקיני החיים,

מחי קבלם של החפשים. במקצוע זה צריך לרדפם בלי חמלה עד חרמה, עד כדי לגרשם מראש מבצרים זה, שהם מתכצרים בו בתור מניני החיים. צריך להראות להם, כי תקוני החיים האמיתים—ראשית מחצבם משרשי התורה הקדושה הם, ולא החפשים הם שגלו את אמריקה החדשה הזאת. צריך להלחם עם החפשים במקצוע זה של תיקוני החיים כל כך בחמה שפוכה, עד אשר נבוא לידי הכרה, כי אין צורך במלחמה כלל, כי לא רק כדי ללחום ולהתחרות את החפשים צריך לשכלל את החיים, אך יען כי הוא חובת כל אדם חי המחובר אל החיים ומצות תורתנו הקדושה הנקראה „תורת חיים“.

ואת כל הנחיצות הנל הרגישו כנראה גם „המורחיים“, אשר רובם הנם בני תרבות ודעתם מעורבת עם הבריות, ואינם יכולים על כן לבטל את החפשים עם כל תביעותיהם באפס יד ובהבל פה, כאשר יעשו עקשנים ידיעים מבין החרדים. כי גלוי וידוע לפנינו, אשר ביטול איילי כזה לא יצלח. וההרגשה הזאת היא שהקיצתם לקום ולעשות דבר מה, למען הצלת כבוד החרדים, לגול מעליהם חרפת התביעות בעיני החיים, אשר המה נתבעים מאת החפשים. אך להתפשר עם התביעות בעצמן, לברור מתוך תביעותיהם ודרישותיהם את אלו שהנן צודקות ולהשתדל למלא אחריהן—לא מצאו און כנפשם אנשי המורה. אין זאת כי אם מפני שדעתם מעורבת עם הבריות ביותר... ולא חפצו על כן להעלות על עצמם גם תרעומת העקשנים השונים שבין החרדים, הרואים עילם שכולו טוב במצב ההוה ומכחישים לגמרי את הנחיצות לתקן דבר מה.

הנה כי כן, להתפשר עם התביעות עצמן לא מצאו המורחיים און כנפשם, ולכן נפלו על המצאה מחודדה, שבמקום הפשרה עם התביעות, יתפשרו עם התובעים... על הדרך שהתפשרו בישיבה אחת במדינת פולין עם דאקטאר אחד מדיירי העיר, שהיה דרכו לצעוק ולהתמרמר על הרפש והחללה הרבים שבבית הישיבה ועל שאר החטאים הגדולים אשר בה נגד חוקי ההיגיונה, וגם היה מאיים את המנהיגים שילשין עליהם לפני הרשות. אולם פתאים, בביקר לא עבות אחרי, היסרו תביעות הקטיגור וקול מליו החבאו. וסכת הדבר, לא כי בערו חלילה את הרפש מן הישיבה ותקנו את המגרעות, אך בערו את הפרומה מכיס הישיבה לתוך כיס הקטיגור, למען אשר ה„משכילי“ בעת ההיא ידום...

ופשרה כעין זו עם התובעים ולא עם התביעות, עלתה גם על לבב המורחים, ויתבוננו כי עתה היא שעת הכושר לזה: הן האנטלגנציה ההולוא-וחנגאית פרשה כיום מצודה של אורנגנציה, לצוד, ולכבוש בה את העם אל תחת שלטונם, ובשם מלה קדושה „ציונות“ אשר קראו עליה, ועל כן נקומה נא אנחנו המורחים ונפנה אליהם, אל האנטלגנציה, בתיר דפיטציה שלוחה אליהם מאת כל קהל החרדים,

ונאמר להם בזה הלשון; צפרא טבא לכם, אדונים רמי המעלה! הנה אנחנו וכל העם אשר ברגלינו נכונים אנו כולנו לבוא כברית אורנגנוציתכם ולקבל על עצמנו באלה ובשביעה להיות עבדים נאמנים לכם נשיאותכם בגופנו ובכל מאורנו, לשקול על ידיכם את השקלים ושאר המסים שהנהגתם, להריע ולצהול לכבודכם ולהיות נשמעים לפקודותיכם, לבלי סור ממצות פיהם ומין ושמאל בכל אשר תצוונו, בניגע לטובתכם ולכבודכם. אך בתנאי, שתחדלו מעתה לקטרנ על דרכי חיינו אנו ותתנונו להתנהג בעניני החינוך לפי דרכנו מתמול שלשום, ונהיה איפוא, במה שנוגע למקצועות החנוך, חטיבה מיוחדת בתוך אורנגנוציתכם הגדולה, מעין אבטינומיה ושלטון בית, תחת כנפי אדמיניסטרציתכם הסיככת עליה מלמעלה.

וזה הפסיכולוגיה המדויקת שבהתיסדות ה"מורחי", לפי דעתי. והנה עפ"י התעמקית נכונה בתכונת הדבר, צפונה בהצעתם זאת, שהציעו המזרחים להתפשר עם ה"תובעים", מכת לחי נוראה לחרדים הנתבעים ולאנטלוגנטיים התובעים גם יחד: להחרדים—שהרי הראו בזה, כי עצם התביעות והדרישות שבתקוני החיים לא יגע כלל ללבב החרדים, כאילו אין שום שייכות לתורתנו הקדושה, שבשמה ידגלו החרדים, עם צרכי החיים, וכל הדרישות שמטעם החיים, המה אך יציר רוחה של החפשויות, אשר יצרה בעד בניה שובביה לשחק בהם. על החרדים נטל איפוא רק לבקש תחבולה לשחד ולסתים פיות החפשים התיבעים את תביעות החיים, ולא לשום לב להתביעות עצמן. וכלפי החפשים התובעים—גילו המזרחים בזה את דעתם על תביעות החפשים, כי המה מבינים את כל תביעותיהם, שהמה טופלים תמיד על החרדים. בדבר מגרעות החיים, לא כי ידאב לבכם על רוע מצב הגופני של עצמנו ורצונם שיתוקנו הקלקולים באמת; כי אם שררות המה מבקשים בזה בעד עצמם, וישימו את תקוני החיים לתואנה לקפוץ בהם בראש העם. כי כאשר יודקק העם לדרישותיהם, ויתרצה לתקן את התיקונים הנדרשים בחיים—למי אז כל חמדת הנשיאות והפרנסות על בית ישראל, אם לא להם, לאנטלוגנציה העליונה, המוסחים לעניני "עוה"ז". ואל נקודת הכונה הפנימית הזאת שבלב החפשים, לפי גלוי דעת המזרחים, הוא שפנו עתה המזרחים אליהם בהצעתם לאמור: הן נפשנו ונפשכם, אדונים יקרים, יודעת מאוד, כי עיקר דרישתכם היא הנשיאות והנבואות. ותביעות החיים שאתם תובעים, אך תואנה היא להעזר על ידה במבוקשכם. והואיל וכן, הבו ונמלא האותכם ונרכיבכם אלופים על העם תיכף כפי שהוא במצבו הנוכחי. וחדלו נא לבקש תנאות קולטוריות, כי מועים אתם בחשבכם, כי לא תוכלו להיות שליטים על קהל החרדים בלתי אם יתעורר בקרבם הפץ לקולטורה ויולד בהם חשק לחיות חיים יותר מתוקנים; כי באמת גם על ארחות חיי החרדים בדמותם הנוכחית תוכלו להיות שליטים, היינו

שהחרדים יכלו להם ארחות חיייהם עפי' דרכי חנוכם הרגיל, ורק רסן האדמיניסטרציה שעל חיייהם יהא מונח בידכם, ותוצאותיו יהו ניכרין בהרמת מסים ידועים שירימו לכם החרדים לגולגולותם, וגם במה שבכל מיסד ציבורי שלהם יהיו זקוקים אליכם, לקחת מידכם אישור והסכמה, כדוחם אשר כבר הגילים בו עם ישראל מכבר בינם לבין מושלי הגוים שבקרבתם הם יושבים, אשר כפי הידוע, התקבלה היום הסבלנות הדתית לעיקר הראשון בממשלת כל המושלים הנאורים, ורשות נתנה מהם לכל בני הדתות לחיות חיייהם הפנימים ולעבוד את אלהיהם לפי דרכם ומנהגם, ורק האדמיניסטרציה על החיים ועל הדת היא בידו המושלים הסיככים עליהם באברתם; לא תקים ולא תהיה בחירת רב, או נכאי או בננין ביהמ"ד בלתי אם יתאשר מטעם שלטון המדינה, ולפי זה הלא כבר הורגלו אחיני, שיהא אפשר תייהם הפנימים מונח בידו בעלי דת אחרת לגמרי, ומה מהם יהלוך אם יהו נבלעים עוד לרשות שניה, שכל ענין מעניני החיים שלהם יצטרך לעבור גם תחת שבט אחיהם החפשים, ואדרבה, אם יתרצה העם למסור את רסן הנהגתו בידכם בצביונו הפרוע הנוכחי, עוד טוב לפניכם עשר מונים, כדי כשישאר העם במצב שפלותו ועויבתו מן הקולטורה—היו עיניו נשואות תמיד אליכם כעיני עברים אל יד אדוניהם; מה שאין כן אם יתבצר עמדתם בחיים וישתלמו אף הם בהיות העלם,—אז ירד מחירכם עד מאוד ותשובו להיות כאחד האדם.

שיחה נאה כזאת מצד המזרחים אל האנטלגנטיים החפשים כמו מתבטאת ויוצאת בפירוש מתוך הפרוגרמה המזרחית, אשר בה מקבלים המזרחים על עצמם את עול נשואות ההרצליית בכל דקדוקי ההכנעה ומשמעת, חוץ מדבר, הקולטורה שהמה משתדלים אצל ההרצליומים לשחררם ממנה, נשען על הרמו אשר מצאו במניפסטו של הדיר הירצל על הקונגרס החמישי, כי יש להם רשות להשתדל בזה.

אולם אנכי לא את עלבון האנטלגנציה החפשית באתי לתבוע בזה, כי הלא אין אנכי מחויב לחוס על כבודם יותר משהמה בעצמם חסים, שהרי כמעט כל הדרים והאינוניורים העומדים בראש האורגנציה הציונית קבלו את הצעת המזרחים, לבוא ולחסות תחת בנפי אורגנציותם, בתנאי שהקולטורה תיסר מעל הפרק, ברוב חשק, והתרצו בענותותם לקבל המשרה על שכמם ולהיות אפטרופסים ושליטים על חיי היהודים, הליפנישקאים והדריגישיקאים, כמו שהם בבטלנותם. אבל עם המזרחים הפשרנים, שקפצו והתפשרו עם התובעים החפשים בשם מפלגת החרדים, והבטיחו להחפשים ההלולא-ותננאים להביא את החרדים כולם בברית אורגנציותם, עם השישבינים הללו אדבר משפטים קצת: מי בקש זאת מידכם

לעשות פשרות מזרות כאלה? אם כבר נלאיתם נשוא, את תלונות החפשים על הקלקולים הגופנים שבדרכי החיים של החרדים, ותמצאו לנחויץ להסיר מעל החרדים עקשות פה, היה לכם להתפשר עם התביעות עצמן ולא עם התובעים... אילו עשיתם ככה, אוי הייתם מטיבים כאמת למי שרצינכם להטיב, ומקפחים את תאותם ממי שהם רודפים אחר התאווה. לקהל החרדים, אשר בשבילם הוא שיצאתם לבקש תקנות, הייתם מביאים ברכה רבה להחזיק עמדתם בחיים; ולבעלי ההלואה-וחננא, אשר קוו להמלאות מחירבנם של החרדים ולקפוץ בראש הנהגת העם, עיי האמתלאות של תיקוני החיים, הייתם מביאים מפח נפש והכזבת תוחלתם עד אפס. ועתה, הלכתם והחלפתם את הדברים: לאנטלנציה ההלואה-וחננאית, הירודים אחרי השררה ואורבים זה כמה לחרור אל תיך עולמם הפנימי של החרדים ולכבשם תחת ידיהם, מלאתם עתה את תאותם על צד היותר טוב, כי קבלתם על עצמכם להכניס תחת כנפי ממשלתם אלפי אלפים חרדים נושאי סבל ומנחה ונבנעים הכנעה גמורה בפני הדום כסא נשיאותם, באופן שאף בחלומם לא ראו מעולם, להגיע פתאים לממשלה אדירה כזאת, והמנרעות שבחיים ובחינוך של החרדים, הדורשים תקינים באמת, לא ימישו ממקומם. יתגלגלו להם בחירי חמד, ההונים באמרי שפר, בתוך בתים צרים ואפלים, להסתגל למחלת השחפת. ירוצו וישתוללו להם בני העניים ערוסים ויחפים בחוצות קרויה, להסתגל לכל מלאכה אשר לא יעשה... יתנחו ויתלכטו להם ה"למדנים" וגם סתם, בעלי-בתים-יפים" על דבר "שוחטים" שאינם חוגרים, חגורה בשעת שחיטתם ועל דבר מלקה "המלקות" בערב יוהכ"פ, שנתפש כי הלקה ברצועה שאין, ראשה מגעת על פי כרסו של הנלקה, ואל תעצבו, חרדים. על חייכם המלאים תנובה כאלה, כי חדות הפשרה המזרחית היא מעונכם ופתשגן כתב הסבלנות, שהשיגו בעדכם המזרחים מאת מושליכם החדשים שהמליכו עליכם, בו יותן הורמן ורשות לכל עבדיהם החרדים לחבק אשפתותיהם כאות נפשם, הוא רפאות תעלה לכל הרקבון שבחייכם.

הן פשרתכם, אדונים המזרחים, שהתפשרתם עם, התובעים" היא יותר גרועה עוד, יותר חסרת הגיון, מפשרת מנהלי הישיבה, שהוכרתו למעלה, עם הדיר התובע על אידות חוסר הנקיון שבקרב הישיבה. כי המה, אם לב להבין את ערך שמירת הבריאות אין להם, עכ"פ חשבון איקינומי יש להם; כי מסתמא חשבו ומצאו אשר מחיר הפשרה עם הדיר התובע, להשאיר את הרפש על תלו, יעלה להם בזול יותר מההוצאה הנדרשת לביעור הרפש. ואתם, המזרחיים, עומדים ומאיצים בעם יומם ולילה, שימטירו בלי הרף את שקליהם לירי התובעים בעלי ההלואה-

והנגא, שהתפשרתם עמם, וגם תשתכחו אחרי כן במעשיכם בקולי קולות, כי תרפיט אלפים שקלים מובאים ע"י הסתותיכם מדי שנה בשנה לאוצר גנוי בעלי, התביעות, שהתפשרתם עמם, מחיר, אשר במחצית ממנו היה באפשר לתקן את כל התקנות הנחוצות בחיי בתי ישיבותינו הגדולות.

אולם בכ"ז לא על אברן הכסף אני קובל עליכם, כי סוף סוף איננו כי אם כסף נמאס, ואף כי אמנם שאין מתקבל על לבבי הסננוריה השגורה היום בפיות מליצים שונים, שאחזו להם המלצה מיוחדת בעד הציונות לעומת מתנגדיה בזה"ל; לוא יהא שאין אתם מאמינים בתשועה העתידה לצמוח מאת התנועה הציונית, ושעל כן אינכם רואים תועלת בכסף הנקבץ לצורך הציונות, אבל להצריח ולהתנעש על זה ג"כ אין כדאי, כי כמה וכמה ממין ישראל יורד לטמיון, על כל מיני לוקסוס והבלים גם מכלערי הציונות וכ"ז. ובעיני אנכי היא המלצה מזויפה, כי במחילה מכבוד הציונים, וביחוד המורחים, לא יתשלחו לדרוש אגודות מאביונים כאלו, אשר לא לבד שהמה נקיים מלוקסוס של תיאטראות, אך גם נקיים מלוקסוס של כף שומן לתבל בה את קדרתם בת שלשת ההין מים. הן גם את חצי היות בשר ופרוסת החלה, אשר ישיבו עם האביונים את נפשם ביום השבת, ציו המורחים להכריתם מפיהם ולהרצים למקום שכל הפרוסות רצות... והנה אם אמנם שאין נכונה לדעתי בפי ההמלצה הנ"ל, בכ"ז לא ארון עמכם המורחים על אודות הכסף, שאתם נוגשים בעם כ"כ בחוקה, ואשר הסתה ונגישה עצימה כזאת לא תתכן בלתי אם הייתם עמדתם בעצמכם בסוד, ההנהגה הווינאית, ונוכחתם לדעת בבירור גמור מכל הנעשה שמה לפניכם מן הקלעים, כי הישועה כבר עימדת הכן הכן אחר כתלינו ורק חוסר הכסף מעכב. וכן יטעו תמימים רבים לחשוב באמת, לקול קריאתכם הגדולה ורזיונותכם העצומה כעת לשרת לפני הרצליומוס, תחת שהבקיאים מעט בתהלוכת אגודתכם, כמו בכל אגודות הציוניות, המה יודעים, כי עד היום הזה לא היה עוד להועד הפועל שום שיח ושיג עמכם, ונהרין לכם שבילי, ההנהגה העליונה כשבילי דרקיע. ואילו העפלתם ועליתם פעם אחת אל הרקיע הציוני הזה, אזי היתה תבוסתכם עיד יותר גדולה, כי אזי התודעתם פתאים את הסוד הנורא, שלכל יושבי הרקיע הווינאי הוא כבר גלוי וידוע מקדם קדמתה, וכל ננישתכם שאתם מרבים לנגוש בעם על השקלים, איננו רק כדי לשלם את המכס לאנמלגנציה העליונה, התובעים, שהתפשרתם עמם למען השאיר את הרפש שברחוב החרדים על תלו. בכל זה לא ארון עמכם על מסון ישראל, שאתם מוציאים לטמיון בפתויכם העצומים; כי לא נאה לנקי הדעת לקטרן מנקודת הכסף. לכל לתת פתחון פה לבעל דינו לאמור, כי צרות העין מדברת מתוך גרונו של קמנור זה. אולם על החרפה הנוראה שהעמיתם על כל מפלגת

החרדים בזה, שהלכתם והתרפסתם בשמם תחת כפית רגלי הארסטוקרטיה העליוה, שהתקשרו יחד, לכבוש את העם ולהתנשא עליהם לכל לראש, ואתם קפצתם וקבלתם על עצמכם ועל כל קהל החרדים העימדים מאחוריהם— לפי זכריכם—את עול מלכותם, והיודיתם בזה הודאה גמורה, כי שנט החפשים בעלי התוף והמחול הוא השבט אשר לו יאתה הנהגת האומה הישראלית—על חרפה גמורה כזאת, אין לסלוח לכם בשום אופן.

ואל תדמו לפתות את הלבבות להאמין באמתלאתכם אשר תתנו למעשיכם, כי אדרבה הלכתם שמה להציל את התורה, כי התאגדתם לאגודה לכרות ברית לקיים ביחד את דברי התורה אף בהיותכם נתינים תחת אפטרופוסות האנטלגנציה העליוה, כי רק בלבב קטני המוח תוכל להתקבל האמתלא הטפשית הזאת. גם מבלעדי התיסרות המורחי לא חשש שום בר דעת פן יכריחו מנהיגי הציונות את היהודי הפרטי לעביר על דתו, ואם ימצאו יחידים מבין קלי הרעה, אשר מרוב התפעלותם ועליצותם על בשורת הגאולה שהתבשרו מפי ה„מנהיגים“ העליונים, יקפצו ויטיבו את לבם, בכרכשתא של חזירי או ב„סרמן שלוק“, לא באבוד לישראל בריות יפות אחדות כאלה יחדל ישראל מהיות נוי לפני אלהיו, אך עיקר החשש, פן ב„אירגנוציה הלאומית“, שספחיה המנהיגים הריקנים מן התורה אל הציונות, יורם גם ההוללות בגלוי, ואורגן חדש, אורגן של „הלאומיות החפשית“, תתיצב בראש הנהגת אומתנו, תחת שעד כה היתה ה„תורה“ האורגן הרשמי של חיינו הפנימיים, ואת הסכנה הזאת, חביבי המורחים, לא לבד שלא הסרתם אותה, אך עוד הגדלתם, כי כל זמן שעמדו החרדים, שנכפחו אל האורגנוציה הציונית, בערבוביה אחת עם החפשים—עדיין לא היה ניכר כל כך פרשת הדר גדולתם של הכת העליוה וגדולת אליהם, אליל „הלאומיות“, שהקימו; כי עפי המבט החיצוני היה באפשר לשפוט, כי הוא אינו מוסד ממיני בעד צורך ציבור אחד, אשר חרדים וחפשים משתתפים בו בפרוטותיהם, אבל אילו היה הדבר כך, למה מצאו המורחים לנחוץ לקבוע להם מדור בפני עצמם בתוך אירגנוציה הכללית? מדור לחרדים בפני עצמם בעניני מטבעות למה לי? הרי הוכיחו בזה גלוי לכל, כי האורגנוציה הציונית לא על עסקי ממון בלבד יצאה, אך על עסקי החיים והנהגת כל האומה כולה יצאה, ושעל כן מוצאים המורחים לנחוץ למהר ולעשות תבה מיוחדת בעד החרדים, שלא ישטפו בזרם אירגנוציה ההלולא-וחננאית הכללית... אבל אוי ואבוי להצלה שהצלתם בזה; רצועה להתלות עליה, כפתגם ההמון; כי בתיך כך, קימתם בעצמכם את הנשיאות בידי החפשים בעלי התוף והמחול לאמור, כי להקת החפשים היא השדרה העליונה של העם, אשר רסן הנהגת האומה צריך להיות מונח בידם, אלא שבתור מנומסים בנימוסי אירופא, יניחו בחסדם להחרדים להתנהג לפי דרכם,

אך בתנאי שהחרדים מצידם נ"כ אל יהיו, דברים = אחרים, ואל יעשו מעשים
בהעלמה, רק יבקשו הרמן ורשות על כל ענין שלהם מאת הנשיאות העליונה
ויהיו נא מעשי מיסדי חמורחי למופת לפני עיניהם תמיד, אשר לא יסדו את
המורחי, אלא לפי שיצא, מניפסט' מטעם, המנהיג' המנוהג' הראשי על הקונגרס
החמישי, כי רשית נתונה לכל חמישים אנודות, המכניסים לא פחות מחמשת
אלפים שקלים לשנה לבית גנזכי הפמליא של מעלה, להתרכז יחד למרכז בפני
עצמו, ולקבל השפעה ישרה משולחן הגבוה הווינאי, בלי אמצעות מורשה גלילם
הקודם. על יסוד ה, מניפסט' המלא רחמים הוה, שיצא מלפני הדי"ר המושיע על
הקונגרס החמישי, הוא שהרהיבו המורחים אח"כ ליסד את אנודתם, ומעשיהם אלו
יהיו לדוגמא גם בעד כל קהל החרדים כולם, העתידים עפ"י הסתת המורחים לבוא
ולחסות בצל האורגנוציה הציונית, כלומר, הכלובית". שלא ירימו ידם ורגלם בלי
נשילת רשות מאת ה, הנהגה' הרוממה.

אתם, המורחים, בחרתם בדיכום אלהים חדשים לישראל והקמתם את
פסל, הלאומיות' בראש חיי הכנסיה הישראלית, תחת שעד כה היתה התורה גברת
ישראל ועל שמה נקראת האומה העברית, עם התורה, עם אלהי ישראל,
והחפשים חוננו בסבלנות מאת התורה, ישראל אעפ"י שחטא ישראל הוא ועתה
הסבו את שם האומה על שם ה, לאומיות' לאמור, כי יסוד האומה הישראלית הוא
הלאומיות', כמו שיש לאום דמתקרין, צרפתים, דמתקרין, אשכנזים, דמתקרין
כתים, רודנים, למושים, אשורים וכו', כך יש לאום דמתקרין, עברים, אלא
שאתם ה, מורחים' באתם בטענה חזקה על, הלאומיים העברים' שלנו: אחרי
שמצינו כי גם הלאום הצרפתי מביל בקרבו בנים מכל המינים, חפשים, וגם
משמרים אדוקים בדת, ואין רע, כי כולם בנים נאמנים לאליל הלאומיות שלהם.
כך אין לכם להקפיד אם ימצא גם בקרב ה, לאום העברי' מפלגת שומרי דת,
ובטענה הזאת הוא שזכותם את זכות התיסדות המורחי, שיהו רשאים שימרי
דת להתאגד יחד לחטיבה בפני עצמה תחת שלטון, ארמיניסטרציה הלאומית'.
נמצא שפסל, הלאומיות', זה האליל המרעל הבדוי מלב המקולקלים שבאומות
העולם, הוא אלהי ישראל היום, ו, התורה' מחיננת מאתו בסבלנות. מאריה דאברהם!
מה מאוים ומזרז המצב הזה! חזיל אמרו: ישראל אעפ"י שחטא ישראל הוא,
והיום יאמר: ישראל אעפ"י שלא חטא למסורת התורה ישראל הוא, שנוי במלה אחת
הוא, אבל מה נוראה המהפכה הרצופה בשינוי הקטן הזה. מה יועיל לכם רבותי
המורחים כל התקונים וחוקים בדת, שאתם מחוקים, כל חברות ה, משניות'
ו, ש"ס' שאתם מיסודם, אחרי שכל עמלכם יאכל בכור הציונות, וכל עבודתכם ריקנתם
לשם אליל הלאומיות: אתם התחברתם יחד לאנודת חרדים בתוך, אורגנוציה

הלאומיות, בכדי להעשיר את צבעי דגלם של האדונים הלאומיים בצבע עיד אחד, צבע, פתול תכלת, ויוכלו ה"מנהיגים" המנהיגים להתפאר בפרשת גדולתם, כי גם הבנים וחרדים מלקטים עצמות תחת שולחנם. אתם מיסודם חכרות ללמוד, ש"ס", כדי שתוכלו לשורר אחרי שיעורי הלימוד שירים משירי, מאקאבער בלוט" לפאר ולרום ולתת גודל לאליל הלאומיות והעריצות במקהלת עם, וגם כדי להסית בלימודכם הקדוש את יתר קהל החרדים ללכת עמכם.

ואולי תאמרו, אבל מה לכם לנקר במחשבות הלב? הבט אל המעשים, סוף וסוף אנחנו גורמים ש"למדו ש"ס" שיכתבו ס"ת, כמדומני, כי מאנשים תורנים כמובם לא נעלם דבר פשוט כזה, אשר יסיד כל התורה והמצות הוא יחוד המחשבה והתקשרות הנפש אל הנשגבות האלהית המתעוררת ע"י פעולת המצות, ואם יעשה אדם כל המצות שבתורה, ואף יתפלש בכל דקדוקו חסידות שבעולם, אך לא לשם אלהי התורה, אידיאל הצדק והנשגב המיחלט, או לפחית סתמא דלשמו קאי, כי אם לשם בעל פער—לא עלתה בידו כלום. ואף אתם המורחיים לוא גם הגמרו ח"י פעמים ש"ס בכל שנה לשם אליל, הלאומיות, לא עלתה בידכם יותר מהמחוללים בכל נשף ח"י מחילות בתוך עלמית תופפות לשם יחוד, הלאומיות ושחינתה...

ואילו עלה בידכם למשוך עמכם את כל קהל החרדים לתוך אורגנוציה הלאומית, כהבטחתכם לפני שרי האירגנוציה, היה מתנגלל לפחות זכות על ידכם, כבהונת הדרש הירוע של, המדרש"י על הכתיב, "חבור עצבים אפרים הנח לוי", כלומר זכות האחדות והשלום, שכל ישראל קבלו על עצמם חברים יחד כאיש אחד את אלהות, הלאומיות, אולם המספרים האכזרים—כאשר כבר התאוננו מורחים אחדים בעצמם על אסיפת לידא—מיכחים לדעת, כי מעטים מאוד מספר האנשים החדשים שהתעורר בהם החשק על ידכם, ולמרות הקנאה והחרות העצומה השוררת כיום באהלי יעקב, הנה במקצוע זה מתנהגים, הכל במדת הסתפקות, ואיש לא יקנא לא ב"עיה"י שלכם של הכבוד הגדול אשר הנעתם אליו, מעת שנבנסתם ככרית האירגנוציה, שכמעט זכותם לדבר פנים בפנים עם משרתו של הדייר פלוני ואינוניר אלמיני, ובתוך גרוד עבדים ציונים, שיש בדעת האיננויר מיקטריניסלב ליסד נראה בהחלטות אספת מינסקו, הנכם עימדים בודאי להתקרב ראשונה אל עבדתו; ולא ב"עיה"י שלכם של אלפי, דפים גמרא' מטוננים כפזמוני, מאקאבער בלוט" שבכר הלעטתם לתוך כרסכם מיום היותכם לציונים מורחים, וכשם שהנכם היום כחה קטנה, העוסקה בחובלת מאני דבי הירצל וסיעתו לבי מסותא, כך תהיו מיבילים ומיבילים תמיד במיחים ושאננים מיוחד התחרות לעילם ועד.

בשולי מכתבי אעשה סך הכל קצר מכל תוצאות המורחי. סך הכל של כל
ההוצאה הרבה, שהוצאתם אדונים המורחים לצרכי ההתפשרות עם, התובעים, בכדי
להשאיר את עיי המפלה שבחי החרדים על מקומם, הוא כך: כסף תועפות מכיס
אבינוי ישראל לכים ה,תובעים' הריקותם, את כבודם השפלתם והתמכרתם
לעבדים נרצעים נושאי סבל ומנחה, לארונים הלאומיים ההלולא-וחננאים, את
כבוד כל קהל החרדים חפצתם למכור עמכם יחד, אלא שלא. הצליח בידכם.
את, הלאומיות' סמכתם לאלהי ישראל, והתורה מחוננת מאתו בסבלנות,
למען לא תהיה מלכות אליל הלאומיות מלכותא קטיעא, ולא יחסרו בקרב
עבריו גם מפלגה של משמרים, כמו שנמצאה מפלגה כזאת גם בקרב לאום
הצרפתי.

ולאחרונה, אף את ממרתכם להשקיש מעל החרדים את מענות החפשים
על עניני החינוך הישן-שבשביל זה הוא שהקרכתם להם כל קרבנות מחים הללו.
כבאורנו לעיל-גם כן לא השגתם. כי אם אמנם שאת חלק אחד מ,התובעים'
כבר שחררתם וסתמתם פיהם, הלא המה להקת דרר'ים האורגנזטורים, המסתפקים
כבר באורגנזציה גרידא ומסכימים להסיר את הקולטורה מן הפרק, אך ורק
שיקבלו את עול מלכותם, כי כבר המה מתרצים בעניותותם, להיות לראש.
על היהודים ה,צייקשאקים' כמו שהם בבטלנותם, אבל לעומתם התעקשו חלק
אחד מהחפשים, הלא היא להקת, הפרקציה', שאין להם מצה נחושה כי
כהציונים האורגנזציונים, וכלמה תכסה פניהם לעשות סחורה בדעותיהם בפומבי
ולותר על תביעותיהם שהיו מונין בהם תמיד את החרדים, בשביל עטרת הנשיאות
שיענדו להם אלה האחרונים כעת. ולכן קמו והכריחו את, המורחים' על אספת
מינסק, שיקימו גם הם ועד לקולטורה, לפחות קולטורה למחצה, מכפי דרישות
החפשים, היינו: לתקן תקנות בדרכי החינוך של החרדים, כפי היכולת האפשרית
בקרב מפלגתם הם. ו, המורחים' אשר אינם יכולים להשיב פני איש, בשעה שאין
גדול עומד על גבם ומפקדם על זה, היכרחו גם להסכים לדרישתם של
ה,פרקציונירים' ולבחור על האספה הנ"ל ועד לקולטורת החרדים, שיהו גם
עניני הקולטורה החרדית נחתכים על שולחן האורגנזציה הציונית.

אך אולי תאמרו, כי הועד שבחרו המורחים שמה יעשו באמת אינו
תיקונים בפועל בקולטורת החרדים... חס וחלילה! המה יסובו, יהמו, יפחו, ידברו,
יתהפכו על צדי צדיהם, ועשה לא יעשו מאומה, כי הנם כעת במכובת גדולה.
לא בשמים ולא בארץ. חשב חשבו המורחים לשבת כבר בשלוח ולהיות
מפיקים רצון מכל הצדדים. למתענגים על המצב הפרוע ההוה שבחינוך
החרדים, הרי העמידו להם הרוחה בהסירם מעליהם את תלונות החפשים

הרגילות עיי שוחד ה,גבאותי ששחדום. להחפשים המרננים ותיכעים את
התביעותי מאת החרדים, הלא כפרו פניהם בקבלתם שקבלו על עצמם את
סרותם, למען יחדלו להיות להם דינא ודינא עם החרדים על דבר החנוך.
והנה פתאום קפצה עליהם רוגזה של הפרקציה ותביעותיה הקולטוריות.

צר לי עליכם, אדוניים המזרחים, רע ומר מאד גורל הסותרים בסחורת
סבל, כי חייהם תלוים מנגד תמיד, לשיטר אחד יתקעו לכפו... ושיטר אחר
מניח לקראתם ופושט את כפי... פרצה אחת יסתמו, ופרצה אחרת תפתח פתאום.
לסתום את כל הפרצים עד סוף העולם מן הנמנע הוא.

כמו שגם אתם, המזרחים, לבכם יהנה אך טוב לכל המפלגות ובטוב לבכם
הפצתם להפיים גם דעת, הפרקציה הקולטורית, והתרציתם לדרישתם, לקבוע ועד
לקולטורה הראויה והנחוצה בקרב קהל החרדים, אבל רק הבטיח הבטחתם, ועשה,
ברור בעיני, שלא תעשו מאומה, והאית על זה, הנה על אספתכם האחרונה שבלידא
הוגשה לפניכם בקשה מאת צירי ישיבות אחדות, המתחננים לפניכם שתחיסו על
נפשם ותחישו עורה למצב הישיבות, אשר ברע הוא, השאלה, היא שאלה בווערת
עד מאיד, כי רוח רעה, רוח איבה, התפרצה היום בכל הישיבות הגדולות בין
מנהלי הישיבות והבחורים. אין ספק אמנם כי הרבה גורם לזה קלות הדעת
של התלמידים שונים אשר אין מעצור לרוחם, וחפצים להכריע בשכלם הבוסר
את שכל המנהלים הזקנים ומנוסים מהם; אולם כמו כן אין שום צל ספק
בדבר, כי הרבה, ואולי העיקר, גורמים לזה הסדרים הרעים הנהוגים בהישיבות
ועקשות לב מנהליהם, המתאמצים להחזיק את הקלקולים על מכונם, והשקפתם
המזורה של מנהלים שונים על הישיבה ותלמידיה כעל יצירי כפם, שלא
נוצרו רק בשביל המנהלים, וממילא אין להם שום מוסר כליות על הממשלה
הבלתי מונבלה, שהם לוקחים לעצמם על הבחורים, לשלח מן הישיבה את כל
מי מהם המנסה להתמרמר על הקלקולים. וביחוד שוררת אדמיניסטרציה
זעומה למאוד באותן הישיבות אשר קצרה יד מנהליהם להראות חילם במלחמתה
של תורה, והסר להם אפוא כח המושך המקשר את לבבות התלמידים בעלי
הכשרונות אל מוריהם, והרהורים שונים מתחוללים מצד הבחורים המצוינים
על הרב, במה זכה הוא להתרברב עליהם? וממילא יתחוללו גם מצד הרב
הרהורים על הרהוריהם, ולהנצל מן רקב עצמות הוזה, יפנו אל הסגולה הבדוקה,
ליסד אדמיניסטרציה נמרצה על יראת שמים, ומיד מתמלא כל חלל הישיבה
לחישות וקריצות, מאת כל מיני אורבים שחורים למיניהם, שהתמנו להתחקות
אל צעדי בני הישיבה. אלו לאלו ממללים, ואלו לאלו מתלחשים עיד חסאי
בני הישיבה. זה שמע באוני הארוכות והפתוחות, בעמדו אחורי כותל חדרני

של המינסקי, כי למד הנ"ך בחדר מעיני, וזה ראה בעיניו הטהורות, בהציוצו
מבעד לחרכי החלון של ה"סלוצקי", כי הוא תופס איזו ספר אשר מראה
כמראה "ביכיל" ר"ל. והשמועות עפות כברקים, אל תוך לשכת הפמליא של
מעלה, ושמה יחתך גזר דינם תיכף בלי הלנת דין. ומשנה תועלת יצא מתוך
האדמיניסטרציה הקדושה הזאת בעד המנהלים, אשר מטה ידם כביכול בעסק
הגדת שיעורי וחידוד התלמידים בתורה. אחת כי ב"רביזיה" רבת הפעלים
הזאת יחפו על ריקניותם התורנית, ולא עיד יחורו פני הרב כלפי השאלה המרה
צדיק זה מה פעל בתוך הישיבה? בהראיתו עתה את גדלו ואת ידו החזקה
ביראת שמים עד אין חקר, ושנית, כי בזה אפשר לדכא על נקלה את הרב
הבחורים המצוינים, המעויזים להרהר לפעמים אחרי רבותיהם, בהיות האפשרות
להסב אליהם מעתה בכל רגע את עיני האדמיניסטרציה, מהחציפי כולי האי ש"ם
לאו יראי שמים הם. בין כה וכה, הנה חללים רבים נופלים בכל עבר ופנה, חללי הגוף
וחללי הנפש. בחורים טובים ויקרים, יקרים בכשרונותיהם ויקרים גם כמגזנ נפשותם,
מורדפים על ציארם על בלי חמס ככפם. ורבים מנחשלי הרעת יוצאים גם לתרבות
רעה, מרוב התמרמרות על יחסם הקשה של המנהלים, הדוגלים בשם התורה,
אליהם.

נחין איפוא שיתעוררו חבל רבנים יראי ה' וישרי לב ויסעו לתוך הישיבות.
להשתדל למצוץ בין הראשים והתלמידים, ולהתבונן, לתקן את הדרושת הצודקות
שצריך ושאפשר לתקן, ובכלל, לדבר על לב שני הצדדים המורים והתלמידים יחדיו.
כי יחדלו מאף ועובו חימה וישיבו לב איש על רעהו. כי הן זהו עיקר הנחין
מאוד למעלת המוסר ולהצלחת התלמידים, שאהבה ושלוש אמת יהיה שורר בין
המורים והתלמידים. והיה אם דבריהם יעשו פרי בישיבות הקודמות טוב, ואם
יראו, כי הקלולים בישיבות הקודמות כבר השתרשו בשרשים עמוקים כיכ, עד
שקצר כחם להתרומם ולהרפא בעזרת דברים של טעם בלבד, או ישתדלו ליסד
"ישיבה" או "קבוץ" חדש, כפי התכנות הישרה מאיד שהציע פעם אחת ה' ניסענבוים"
בהמליץ, למען לתת גם דוגמא חיה לפני יתר הישיבות, איך לשנות ולהטיב את
מצבם הם.

כמדומני שזה ענין קולטורי כללי, בעד קהל החרדים שאין למעלה הימנו,
כי בבתי ישיבותינו הנביתות הלא מונח תמצית הכחות העליונים של אומתנו. כי
סחם יצאו מורים ומדריכים לכל עמנו, וכל נקודה של תיקון אשר יתקנו בכאן
תשתפק אח"כ לנהר פלגים מפכה מים זכים בקרב האומה כולה, ובכל זה כשהוגשה
השאלה הזאת על שולחן אספת המזרחי הליודאית—כמעט נדחתה כאפס יד
ולא דברו על אידותה כלל, וכל ימי האספה עברו רק בהרצאת דין וחשבון מפר

עבודת סרסרותם, ו"שדכנותם" של המורחים, כמה ממון וכמה נפשות רכשו עד כה בעד שרי האורגנוציה הציונית, וגם בחפיש תחבולות איך להיטיב עוד את מלאכת סרסרותם בעתה, ולדברי הבאי, כתקין הישיבות, לא הפנו לבם כלל. אך מה שנרוע עוד יותר היא, מה שה"מורחים" גם אינם אשמים כלל בהשטמתם שהשתמטו משאלת הישיבות הנ"ל, ואין כל תקנה איפוא שישובו ויתקנו את אשמתם שאינם אשמים כלום, ושאררבה, גם היטיבו מאד אשר עשו. כי מעת שהתמכרו עצמם המורחים אל שרי האורגנוציה הציונית, לשרת לפניהם בעבודת ההסתה, הרי הם כאלו האכידו זכותם בידים מחוות דעה בעניני החנוך, כי מתחו על עצמם עין חשד בקרב קהל גדול מן החרדים, ואסור להם מעתה להשיט אצבעם הקטנה לתקן איזו תקנות בחנוך, אפילו תקנות מועילות מאד, כי מיד יצא רינון אחריהם כי המה שלוחים במשלחת החפשים להעביר את בני ישראל על דתם.

ועל פי הסתכלות עמוקה, גם לא בלי צדק כלל יהא הרינון הזה, כי הוא כגמול נאמן על מעשי יריהם עצמם, אחרי שבגשתם תחלה לבקש תחבולות להתפשר עם החפשים, ה"תובעים" - שזוהי הפסיכולוגיה הצפונה בהתיסדות ה"מורחין", כבאורנו לעיל, - הרי הם כאלו הניחו בזה הנחה, אשר דבר אין להתורה עם תקוני החיים, ובל התביעות שמצד החיים הנה רק יצירי רוחה של החפשויות והוללה, ונחין רק להתפשר עם ה"תובעים" ולא עם ה"תביעות"; ואם כן, כשיבואו המורחים אח"כ לעשות תקנות בחנוך, הרי הם כאלו יבאו להרים קרן החפשויות בישראל, ובפרט אשר צרפו באמת את ועד קולטורתם החרדית, שיסרו על אסיפת מינסק, אל האורגנוציה הציונית, שלא יהיה רשות להחרים להתנהג בדרכיהם כי אם עפ"י הרמן ורשות מאת הארגונים הגבוהים בעלי התוף והמחול.

קיצור הדברים הוא זה: אתם ה"מורחים", אשר לפי מעלת רוחכם, שבכם התאחדו תורה ודעת, יראה והשכל, היה באפשר לקוות מכם גדולות ונצורות על שדה החנוך של קהל החרדים, הנה בהתמכרכם להיות משרתים לפני כמרי, פסל הלאומיות, האבדתם טובה הרבה מאת עמנו, ואינכם ראויים כעת לשום מלאכת מחשבת בישראל, ולכם מצפה רק מלאכה נקיה וקלה אחת: להתעסק במלאכת הסרסרות הציונית יומם ולילה, לשבת ולהתחכם, להמציא תחבולות ורקלמות שונות, שיהא באפשר להסית בהם את ההמון, ולהפריח הוהובים כובוכים לירי, המנהיגים. כמו כן לעמוד ולקשט ולפאר את כמרי הלאומיות אדוניכם בעיני העם יומם ולילה, להלבישם ציצית, להנעילם, פרוובלאותי, והיתר עסקאותי, ולטלגרם אליהם טלגרמות, בשם

אלהי ישראל" ו"הגאון ראש המזרחי", כיר אומנתו הגדולה להתלהב ולהתקדש ולקדש בעשר קדושות את רקידיו על החבל, הריץ טלגרמה להד"ר הירצל בעת פתיחתו אסיפת לידא, "בשם אלהי ישראל" ותו לא מירי.
זוהי ששאלתי אתכם למעלה: מזרחים, לאן אתם הולכים?

הערות ומלואים.

(* א.)

המכתב הזה נכתב עוד בחורף תרס"ג, בעת אשר פעמוני מפלאותיו של ה"ר הירציל בחצר הסולמן עוד היו מצלצלים בעצם תקפם, ויצלולו הבטחותיהם ונוזמאותיהם נסכו רוח עושים על העם, שכמעט כולם האמינו, כי בעוד מעט קט, תצא כנוגה גאולה ישראל ע"י ה"ר הירציל, ומתנגדיו ינחלו כלמת עולם. ובתקופת תנבורת האורתודוכסיה ההרצלית, בעידן רתחא ההיא, שכל המהרהר אחרי, הרב"י, ירה יירה מירי מעריציו, ילרות היתה בני שהתאויתי תאווה להביע את אפיקורסותי בקהל ולהעמיד עצמי בסכנה; אך הודות ליר הנסה של עתינינו העברים, שסגרו לפני שערי רדקציותיהם, נמנעתי או מבוא בסכנה, וברוך השם שהגיענו לזמן הזה, אשר עמד לנו רוח והצלה מערפלי הבערות והיופנות ממקום אחר שלא פללנוהו, הלא היא הודאת, הרב"י בעצמו על הקונגרס הששי, - לרגלי הקסם החדש, קסם אוגנדה, שהוציא פתאם מנרתיקי- אשר הורה בפה מלא, כי קסמיו הציוניים שהבריק בהם בכל העת, היו קסמי שוא ולא הביאו כל פרי. ונתקיים בנו איפוא פתגם התלמודי: "הבלא מפיק הבלא", ההבל האונגרי בא ושם לאפס את הבל הירציל-סולטני, שהתהולל והתעלל בהמון עמנו זה כמה שנים.

לקסם האונגרי ראוי לפי זה להחזיק טובה, שהיציאנו פתאם לחרות מן התעתועים הקודמים; אבל עם האיש, יוצר הקסמים צריך לרבר משפטים קצת, על כשלונו, שהכשילו פיו לגלותם בעת בקהל: אי מושיעו! שש שנים רצופות בלי הרף עד הרגע האחרון תקעו והריעו סרסורדך המוכהקים באוני העם, כי הנך מפליא לעשות בחצר הסולמן, ופתאם, כשהודמן לפניך קסם חדש. הודית למפרע כי בכויב היו כל הקסמים ההם, וגם מצאת עוז בלבך להציע לפני עדר עדתך ללכת אחרי עגל חדש, אשר יצרת להם לשחק בו תמורת, העורבא פרחי הקודם. ולא יראת פן יתעורר מי מהם לשאלך: אדוננו המושיע! ומי יערב לנו בעת, כי ילדך החדש איננו מקסם-כזב כאחיו הראשון? אין זאת כי אם בטוח אתה כל כך ברוח העושים שנסבת על עדר עדתך, עד שיודע אתה כי 'משבו אחריו כבהמה כבקעה ולא ינמו את, אלהיהם' בשאלות וחקירות יתרות... ולמרכה הפלא, שהצדיק הלז אמנם ידע את נפש עדתו: שהרי מכל הפולומיקה הארוכה על אדות, ציון ואוגנדה, שפרצה בקרב אנודת המורשים והמנהיגים מן הקונגרס הששי ואילך, עוד לא התעורר אחד לתבוע את המנהיגי עם כל קהל סרסוריו לדין על גופא דעובדא: על הרבותם להתפאר עלינו

במתת שקר עד הרגע האחרון, אעפ"י ש"המנהיג" הרי כבר ידע את האמת, כמו שמעודה ההודאה המפוארה—לרגלי הקסם החדש—על דבר התחלת הנכונה של הציונות שבאה על הקונגרס הנ"ל. על כל זה עברה הפוליטיקה ה"חרקוב" ווינאית בשתיקה, רק נכנסה בסכך ההתאבקות עם הד"ר הרצל, להשיבו בחוקה אל הציונות, אעפ"י שהלו עומד ומכריז בקול: "דברים שאמרת. לפניכם טעות הם בירי".

נמצא, שכל הפוליטיקה הנ"ל לא באה לתבוע את עלבון האמת, ולא קובלנת העם: "למה רמיתנו? למה התהללת עלינו עד כה במתת שקר?" מתבטאת מתוך הפוליטיקה הזאת, כי אם קובלנת ה"עסקנים", מי שהיו עוזריו בפרופגנדה, היא שמתבטאת מתוך הפוליטיקה, והרי היא כצועקת להר"ר הרצל: "אוי, למה קלקלת את כל "הענין". שאנחנו עמלים אדותיו בקרב העם זה כמה שנים, בגלותך עתה סודות מן החדר... עתה עלינו למרוח ולתקן מה שפגמנו, על ידי שנשוב ונפתח אותם, שלא נתכונת, ח"ו, להמיר את ציון באונגדה, אלא לנסות את עמך באת, לראות עד כמה קשורים הם בציון..."

כמו כן פלא הוא, שלא התעורר עוד שום אחד מן הסופרים הציוניים הרבים, שלקחו חבל בפוליטיקת חרקוב-ווין, לתבוע מאת המנהיג כער דבוריו ה"פים" שבמכתבו לה' אוסישקין, הודות לסרבנותו של זה האחרון (שעם כל צעקותיו בכל העת: משמעת! משמעת! לא היתה כונתו שיסוד הוא למשמעת אחרים...) כלפי "ההנהגה העליונה", זכינו לשמוע גם באמצע השנה את קולו הנעים, של הרצל, כרוב ממשח זה, שתמיד היה דרכו בקודש להיפיע רק מקונגרס לקונגרס, לחונן את הקהל הגדול באיר פניו ובאמרותיו השקילות והמדודות. אחרי "מרד" חרקוב התחיל יורד כפעם בפעם מרומי, לערוך בעצמו קנייניא כנגד הבנים המורדים, ולחוק את ה"שטיביל" ע"י נויפה בעוכרי רצונו והארת פנים לעושי רצונו.

ותכופות בזמן קצר, זה אחר זה, כבר זכינו לראות את העיר-וקדיש-ריבשמיא הלו שירד ועשה שתי בקורים על ארץ השפלה: בקור אהר-להעניש את אוסישקין, על התחפשו כריבוליוצניר לעומתו, ובקור שני-לחינן את, ראש המזרחי, בהחלקה על הלחי, בעבור היותו משרת נאמן לאדוניו, כונתי אל המכתב המיוחד, ששלח האדון המנהיג בעת האחרונה אל, ראש המזרחי בתור הענקה על לקיכותו העצומות, זכיה, שלא זכה עוד, ראש המזרחי לקבל מאתו בכל הזמן, עם כל אלפי הקירות והלקיקות, שהואיל ראש המזרחי החזות לפניו מיום הכנסו, החת כנפי שכינתו. ואשר גם לא היה זוכה לעולם, אלו היו השנים כתקונן, ולא התעורר רצון בלב המורשים להתחפש עצמם כריבוליוצניורים לעומתו.

ומפני גודל השמחה הפתאומית על תשורה המכתב, לא יכל ראש ה"מזרחי" להתאפק אף רגע, וימהר ויפרסם. תיכף את המכתב בעתונים העבריים, למען ידאו כולם את אות הכבוד שחונן מאת מישלו לשאתו על פתילי, גאוועטין. נשובה לעניננו, למכתב האדין המנהיג ששלח להוכיח את ה' אויסשקן על פניו. במכתבו זה לא לבד שזכינו לראות את הכרוב ממשח מתגלגל פעם אחת עם ב"ד פשוט, אך גם זכינו להכירו בכל תכונתו המהוללה, ואת אופן התבסס אשר ירשו למו הכרובים הללו לנהל בו את ויכוחיהם, והרבה דברים למדנו ממכתבו ההוא: (א) כי הכרובים הסיככים הללו, כשהם יורדים בעניתנותם לתיך עולם השפל לעשות קניגיא עם ב"ד פשוטים, הם עלולים למה שלאו כל, כשר-ה' פשוט עלול לכך... כגון, לעשות רמיוות וקריוות מעין אלו הסמוכות אצל מלשינות... או דיפלומטיה בלעז... מרמו הרצל במכתבו לאוישקן על, הסכנה שהעמיד בה אויסשקן את אנשי איי בהאספה שעשה ביניהם. ממה נפשך; אם היא באמת סכנה, למה שתק, מנגן הדור? הוה ולא הזהירם על הסכנה קודם המעשה, והמעשה בהכרח שלא נעשה בלתי ידיעתו, כי הלא גם אדריסה של הכנעה הוגשה לו מאת האספה שנעשתה בא"י בזמן אחד עם הקונגרס; ואם לאו—הרי בודאי יש לפרש דבריו שהם נאמרו בסגנון של איום על מכאן ולהבא... ובכלל, להזכיר לאיש ריבוי, בשעת הויכוח עמו את צד החלש שלו, שעליו להזהר בו מפני דבת לשון-אין זו מן המדה הישרה כלל וכלל... (ב) ועוד דבר אחד למדתי מלשון המכתב ההוא, כי הכרובים הללו לא ידעו בושת בעידנא דריתחא, ומרוב בהילתם לנבל את אחרים אינם חוששים שמא ינבלו את עצמם; שהרי במכתב הנ"ל שלח הכרוב ההוא רסן מעל פיו, ויבטל בתחלה את כל ענין הישיב בא"י כעפרא דארעא מצד שלא יצלח כלל לפתור את שאלת הלחם; ועדיין לא נח רוגזו בזה, עד שרמו לאחרונה גם על הסכנה הפוליטית אפילו לעשות שמה אספה של קומץ יהודים, ולא חש ולא הרגיש את הנחלים שהוא חותה על ראש עצמו בדבריו הללו, שהרי כאן יש מקום לבעל דין לומר לו: "אי פקח! בכל קידותיך הרבות שעשית, לדברייך, כחצר הסולמן—לא הצלחת לפעול אפילו, שיוכלו מנגן יהודים להתאסף יחד על אדמת איי להזכיר את שם ציון, מבלי הסתכן עצמם בזה, ואם כן, היכן נבורותיך?" והנה על כל הדברים והאמת האלה לא נמצא עד היום איש שיתעורר עליהם, כמו כן יפלא, אשר לא באר עוד איש אחד כראוי את האמצעים היפים שבחר לו רבנו הר"ר להחליץ מבין המצרים של המסבימים והממאנים בהצעת אונגרה, אשר אחרי שהביאוהו במשעול צר, החל להתפתל כנחש, לבלבל ולסתום את מוחות הציונים בדיעות סותרות זו את זו, שהפיץ יום יום בקרב העם על דבר

חזרה או הסכמה, הסכמה או חזרה, ששלחה ממשלת אנגליא אל מושל הציונים, לרגלי השמועה מהרקוב שהגיע לאזניה.

וסרסורו הנאמן של הדיד המושיע, הלא הוא עתין, הצפירה, הולך ומסבך את דעת הציונים עדר מרעיתו זה כמה ירחים במתק לשונותיו הידועות- בכל עת שיגיע לו, לרגלי מקרים לא טהורים שיקרו אצלו כפעם בפעם למפל בתפירת מלאים על קרעי הסתירות והקושיות שיתהו מתוך הרכבותיו המשונוות שמרכיב לפעמים חתול על גבי סוס- המתחילות בסגנון כזה: אנחנו, בשקידתנו הנמרצה להמציא את ידיעות הציוניות במקורם, מהרנו והודענו תחלה כך... אולם מאהבתנו את האמת חקרנו ודרשנו אח"כ ומצאנו כך... וההנהגה הראשית ירה, בגודל זהירותה בענינים פוליטיים, ההנהגה עם השמועה הזאת כך וכך... והנה כל הבקי בקריצות הרפלומטים, יוכל להבין מהשיחה שהיתה לסופרנו המיוחד עם סגן המזכיר של עוזר לחבר ועד הפועל בווינא כך... אולם מראית פנים שהיה לסופרנו הלונדוני עם מזכיר הפערריישן שמה, יש ללמוד כן וכך... והקרובה שבהשערות היא, כדעתנו הידועה מכבר, אשר האמת באמצע: לא בשמים ולא בארץ, לא ביום ולא בלילה. כלשונות אלה וכאלה הולכת לה, הצפירה, ומסבכת בהלקת לשינה את דעת הקהל בהשערותיה והודעותיה: כן וכך, כך וכך, ומפל ה, כן-וכנים, כך-וכנים, שלה אי אפשר להציל בשום אופן מלה אחת של אמת, אם עוד קיימת הצעת איגנדה או במלה או אם היתה כלל מעולם, ממש תענוג, כאלו חיים הציונים תחת שבט ממשלת בן השמים החינאי, ובכ"ז לא התעירר עוד אחד לכאר כראוי את השחוק המר הזה, שמשחק הארון המנהיג ולהקת סרסוריו בעדת הציונים.

והסתתמות כל אותן הטענות מצד הציונים יכולה אמנם לשמש סנגוריה גדולה על תעלולי מושיענו הדיד, כי מה יש לדרוש מאת רועה נאמן כמותו, בראותו לפניו עדר כבשים גדול? אבל מדת האמת בין כך ובין כך לקתה, והיא עומדת וצוחת: הוי מתעתע! מי התיר לך להכניס את ממשלת המרמה הרפלומטית בגבול ישראל? הככה תלמדנו תורתנו הנשגבה? הזאת תעודתו של ישראל, המובל אלפי שנים בעד האמת, כי אחרית גאולתו, שהיא צריכה להיות גם אחרית נצחון האמת, לא תבוא כי אם בדרך השקר? ובפרט כי הנך אפילו בחכמת המרמה גרוע מכל דיפלומטי הגוים: דיפלומטי הגוים מרמים את האחרים, ואם צדק אין כאן, לפחות הנאה יש כאן; ואתה, עם כל כרכוריך שכרכרת בתוך, החצרות, לא עלה בידך לרמות אפילו פקיד-ארוה אחד בחצר הסולטן, ואפילו רשיון לאספת עשרה יהודים להזכיר את שם ציון לא השגת. כל פקחותך הרפלומטית היא איפוא במה שהצלחת לרמות את

אחיך ולתפשם במצירתך.

אולם שבתו והתבוננתו, כי יוכל היות אשר לחנם נעצבתי אל לבי על הרדמת אולת הנסוכה על פני המחנה ובחנם חשרתי את הקהל כלו בטמטום המחשבה, כי על איוו יסודות הוצאתי משפטי הוזה? כלום עברתי על פני קהלות אחינו מקצה אל הקצה וראיתי ובחנתי את לבם? הן כל הידיעות אדות השתשנות והתרחבות מוטות כנפי ההרצליומוס אנו שואבים ממקור עתונותנו העברית, ומי לא ירע בי מילי רדקציות העבריות לחוד, ומלי דמציואות האמיתית לחוד. אם יש קצת אמת בהפתנם, הספרות היא ראי החיים, השגור על שפתי דבים, אולי הוא אצל עמים אחרים החוסים בצל החופש, וחיי העם מתקבלים בתשומת לב של כבוד מצד כל השלטונים ובתוכם גם שלטון הספרות; אבל בשום אופן לא אצל עמנו משולל החופש, שזכותיו נרמסות ברגל מצד השלטונים אשר מחיצה לו. וברוח הדיספטי הזה מתייחסים אליו גם רדקטוריו אשר מקרבו, שהחת להיות כלי מבטא הצרכים האמתים של העם אשר את לחמו יאכלו, בתעודת רדקטורים מתוקנים, הנם נכונים תמיד להציע את שרותם, שרות שומרים חובטים במקלות, לפני כל תקף ונוגש חרש הבא לשית ידו על העם. כמו שבמקרה הציונות התקימתי כמעט כל הרדקטורים העברים כולם פה אחד על העם, והחליטו ביניהם להכניס את העם בזרוע תחת כנפי ההרצליומוס, המתנשאת למלוך בעזרת שנים ושלושה הקיזקים-הרדקטורים העברים-אשר מהרו והציעו את שרותם לפניו, ויקבעו צנורה ארוכה על כל הרברים העוברים דרך עתונתם, לחסום פיות כל המבקרים חפשי, ולהיות כחומה בצורה לארוניהם ומושליהם ההרצליונים, ובאופן הזה הורחקו בזרוע כל הוגי דעות וכל ברי לב, שלא יוכלו לשעבד את מחשבותיהם אל המורה, ולהטביע דעותיהם בדפוס אשר ישימי עליהם רדקטוריו הישרים, ומי יערב לנו איפוא, אם לא בכל פעם שאנו רואים קול ענות במחנה עתונינו העבריים, קול נביאי הבעל מפוזים ומבכרים על עמודי העתונים, מתריעים ומחצצרים על דבר ה,כבושים, שהבעל שלהם הולך ו,כובש במחנה ישראל, לפי בשורותיהם שהמה מבשרים והולכים, מי יערב לנו, אם לא בה בעת יושבים הנבונים שבעם, או אפילו הציונים הנבונים שבמקום המעשה, ושוחקים להם, להמבשרים, ושקריהם? או מי יערב לנו, כי אינם קבורים בתוך סלי הרדקציות עצמן כמה וכמה מאמרים, שהיו עלולים לטהר קצת את האויר מצחנת השקרים והוויזים, בידי הרדקטורים? ובה בשעה שהקהל רואה מרחוק את ההילולא וחוננא אשר על פני העתונים, ומדמה כי שמה עולם שכלו התלהבות ושמחה של מצוה, באמת אין שם כי אם שמחת קברנים, היושבים ושיתים ייש על קברות המתים; ועשרות עשרות

קלות של נחנקים ונקברים אשר נחנקו שמה למען אמתתם, בוקעים ועולים שמה מתוך, "הסלים" ומטפחים ויורקים בשאט נפש על פני המקדים והמכרכרים. וא"כ איפוא עד שנתלה הקלקלה ברכים, בהמון העם כולו, טוב יותר לתלות הקלקלה ביחידים, ברדקטורינו הישרים, וכל הרעש שבעולם הציונות, הוא רק בעטים של היחידים הללו אשר לארונים, "המנהיגים" יש מגולה יקרה לרכוש סמפטיה היחידים, התגרנים הספרותיים הללו, וסמפטיה זאת לא במהרה תנחק כל זמן שיהא החוט המשולש, הבאנק, השקל והפאנר, קיים.

ב. *

הדברים הללו כתבתי באמצע חורף תרס"ג, ואח"כ, בסוף החורף ההוא. קרו המקרים המדאיבים בקישינוב, והציונות היתה לשיחה על עמודי עתונים הצוררים של "סיבורין", "קרושעוואן", בתור אחת מן ההצטרקות, שידירינו האלו מצדיקים את מעשי המרצחים בעלילותיהם השונות, שהמה מעלילים עלינו. והנה חלילה לי להשתמש במקרים הנוראים הללו, להתפאר בהם על הציונים כי נתקיסה נבואתי שנבאתי בתחלה ולפקוד על הציונות הקולנית, כי מידה באה עלינו כל הצרה הזאת. אחת, כי לא מן המדה היא, שבעת צרה ואסון כללי, עת כל הלבבות קרועים ופצועים לגורים, יפקוד אח על אחיהו האומלל כמותו את חטאת האסון, לאמור: "אך מידך נגזרנו לנו"; שיחה לא נאה כזאת, איננה נותנת כבוד כלל לאומרה, כי היא מעידה על גודל הסתתמות לבבו מלחוש בצערו של הצבור והתיחסותו הקרה אל המקרים המרגזים שהלמו ומחצו את כל הלבבות, והנה נודמנה לו השעה המרה הזאת כמציאה יפה לטפח בה על פני מתנגדיו; מדה זו אולת היא וכלמה, ולא עוד, אלא שאך כפשע בין מוכיח נעים כזה לבין מדה שמח לאיד חברו, שהרי מתוך תוכחות כאלו כמו מבצבצת קורת רוח על המקרים שקרו, למען יוכל היא להוכיח משוגת חברו על פניו. ושנית, זולת אשר תוכחה זו לא מן המדה היא, היא גם ללא אמת: כי הכל יודעים, אשר לא זו פעם ראשינה ליעקב לשתות מכוס התרעלה, ומרי התאוון צוררי ישראל שבכל דור תאוה להמטיר קצת מהלימות על קדקד יעקב, לא חסרו להם מעולם, אף במרם לרת הציונות תואנות ואמתלאות לפלס חמס ידיהם ואנו אין לנו שום נפקותא, אם מנפצים את גולגלתנו באמתלאו או אחרת. על כן הם מלפקוד עלינו אנחנו בעצמנו עונות אלו או אלו, בפרהסיא; הם מלהצדיק את הדין על השיה המרוטה, שהוא כבחינה אחת כמו למוד זכות על הזאבים. בשעה שגלו וידוע, כי הזאבים משחרים לטרף בכל האופנים.

אולם ביהר עם זה, לא אוכל להתאפק גם מלהעיר על גודל הסתתמות

הלב של הרבה מן הציונים העסקנים, אשר המה עשו באמת את מקרי קשינוב לעטרה להתפאר בהם על פני העם בכלל ועל מתנגדי הציונות בפרט, ותיכף אחרי המקרים המבהילים קמה תסיסה עזה בקרב הציונים העסקנים, ויגשו כרוב חשק אל מלאכת האגטיציה, להעיר את לב העם על גודל הסכנה הנשקפת לפניו, אם לא יודרו לתת את תרומת השקלים והמניות, כי מצאו את השעה המבוהלת והמסורפת של העם לשעת הכושר לפניהם, להכניס את העם תחת גנפי ההרצליזמוס, וכמטר סוהף שטפו או על העם תיכחות מכל עברים; ראו נא, ראו, כי מגור מסביב, החרב מונחת על צואריכם! ואך הדיר הירצל הוא מעוכם ומפלטכם, ואראה בנחמה, אם לא שמעתי מפי ציוני אדוק אחד ששמח שמחה גדולה על מקרה קשינוב, באמרו: "ראו נא, עתה המתנגדים מה המה בלי ציונות", ומה דמות נערוך-ארונים נכבדים-לשמחה הפראית ולתוכחה הכוזבה והחצופה הזאת? הכל יודעים, כי מעת היתה האספה המינסקית הקולנית, אספה שהעירה על פעוטיות מיסדיה, עד כמה קצרה ראותם לבחון את מעמד הרוחות והנפשות של סביבתם, ועד כמה אינם חכמים להכיר את מקומם ושעתם, בפתחם בעיר מרכזית בטבור המדינה-במדינה כמדינתנו, שזרם החיים הולך בה לאט, ולא הסכין העם לאספות צביריות מדיניות, -אספה גלויה ומרעשת, בקבוץ צירים מכל קצוי המדינה, וכל ציר וציר פרש ממקומו בקול רעש גדול, כאלו התבקש באן לישיבה של מעלה; אספה שלא ראו כמות בחלום אפילו אזרחי המדינה העקריים, הן מפאת תכונת האספה בעצמה, ומכ"ש מצד תוכן עניניה, אשר המלים הנמרצות: "משמעת, הסדרות!"-הסדרות, משמעת! מלים עוות כאלו, המבליטות ביותר את השאיפה להתפרדות הלאומית והתבדלות מעל עם הארץ, ואשר שוטני ישראל רואים בכל שאיפה כזאת התנכלות לנשל ולנצל את עם הארץ, כידוע שהעלילות על שלטון, הקהלי שבכל דור דור, -מלים עוות כאלו מלאו את כל חלל האספה. וסדרן חרוץ אחד השתולל או כיכ מרוב נחת, עד כי הציע גם יסוד לניזון של צעירים עובדים עבודת הציונות לשתי שנים; שבכל משך זמן עבודתם יהא כל מחסוריהם על הצבור, והמה יהיו מקורשים כלה לעבודת הציונות, שבמובן הפשיט הוא מליטריום ציוני, וולתי שלא לכבוש חלילה את אחרים, בשאר החילות, רק, לכבוש לע"ע את עמנו. והכל יודעים, כי לרגלי האספה המשתוללת הזאת והקפיצה הפתאומית שקפצו בה הציונים והתנלו עצמם על הבמה פתאם לעיני כל יושבי המדינה, עבר זעזוע של קנאה מסותרת כלבב כל אזרחי המדינה, והגרועים שבהם, כמודענו, הנאו, וורעם, יסדו קטגוריה גלויה בקבועה, הנמשכת מאז ועד היום, על, הממשלה בתוך ממשלה, שהציונות אומרת יסד במדינתנו, והנה לא די שאין איש פוקד עליהם, על הציונים הקולנים

הללו, את עין פעוטיותם המינסקית שהבאישו בה ריח עמנו, וריח הציונות
בפרט, אך עור מרהיבים המה לטפח במקרים המדאיבים על פני אחרים, תחת
לבוא מרדות בסתר לבכם, על אשר בסכלותם וכתאות לבכם כל היום להתפרסם
ע"י זיקים וזועות ונאדות נפוחים, היה היו לישראל כתינוקות המשחקים בעצי
גפרית, שהציתו את הבורה; ועוד לא יתבוששו להתנפל על העם המוטל מדוכא
ומרוסק מתגרת ירי תעויעיהם והבליהם, לפקוד עליו עין התרשלות: כי אדרבה
לפי שעוד התרשל קצת, ולא, פקע כרסו מקריאת, אורא' כלפי תעמולותיהם
ומהומותיהם המשונות, הוא שמצאוהו כל הפגעים הללו, ובי אין לו תקנה
מעתה, כי אם להריץ תיכף בלי איחור את פרוטותיהם האחרונות לתוך קיפות
ההרצליוזמוס. מאריה דאברדם! הציונות אף לפי דברת מעריציה, איננה כי אם
שיר לעתיד לבוא וסגולה להתרוממות הרוח ומשאת הנפש, ובכל אופן אין בה
טרפא לע"ע לגוף האובד, והללו באים לאנשים מוטלים מדוקרים, מתבוססים
בדמיהם, ומזומזמים להם על המכה מזומטי ציונות, והרי המה כאומרים להם:
תנו פדיון נפשכם לרכנו ותחיו. אחרי אסון קישיניב, אשר התמוזו כל בני
בית ישראל, והיה ררוש חזוק והצלה ממשית מהירה-החלו הם לסוב עם הקיפסה
הציונית ולדרוש בחזקה את, שקל"י ההרצלינים!

בכלל, מתוך העובדא הזאת מתבלט עיד חקוי אחד מהמון החקויים, שציוני
ארצנו רגילים לחקת כקופים בלי טעם וריח את ציוני המערב. כי לפי שנעשתה
עוברת, הצדקת הדין אחרי אסון קישיניב בקרב ציוני המערב ששם היתה אולי
נאותה קצת כלפי המתבוללים, המשתמנים כעגלי טרבק ועדיהם לא ננע מקרה
קישיניב לרעה, ואשר מלחמה תמידית שם להציונים, המתבוללים הצבוריים
עם המתבוללים האישיים, האשכנזים בני דת משה; ומצדם של המתבוללים
הצבוריים היתה אולי נאותה שם, להוכיח להמתבוללים האישיים ממקרה
קישיניב כי השנאה לישראל מתנברת, ולהטיף ע"י הוכחה זו נטף מר בכוס
שמחתם, כי אך לשוא יאמרו לחסות איש איש לכרו בצל ההתבוללות, ובחקי
להם, לציוני המערב, התנפלו גם ציונינו על אחיהם האישישואקים--אשר האסון
הוא אסונם והשבר הוא שברם, ולשמיעת קישיניב כי באה פרחה נשמתם
מפחד--להיכחם על פניהם על אשר לא חפצו עד כה לקמץ מזונות דניהם-המלוחים
שמערב שבת לערב שבת ולהריצם לקיפות הציוניות, ואזי לא הניעתם כל רעה,
ולא חשים ולא מרגישים כלל את הכלמה שהמה ממיטים בזה על עצמם,
בהתראותם כאלו הם שמחים לאיד האומה; ברוך השם, שהגיע לזמן הזה, שיוכלו
להוכיח את עקשות המתנגדים על פניהם, ממש כאותם, מגידי בעלטה, שתיכף
אחרי צאת חוק, המנופולין, וחלק גדול מישראל נשאר או בנקיון שנים.

והושחרו פניהם כשולי קררה, הצדיקו הם, המגידים, בתוך דרשותיהם
מעל פני הבמה את הדין על אחיהם האיטללים; כי יען אשר לא היו נוהרים בתוך
בתי המרוח מחלול שבת כראוי—כאשר נוהרים, למשל, המגידים שלא למכור
י"ש, כי אם, דרשות' ביום השבת—ע"כ נתכה עליהם חמת ד'. ותכונת המגידים
היפים הללו התגלגלה כעת גם בתוך העסקנים הציונים לאחר מקרה קישינב.
במלה אחת, הציונים בכל מעשיהם מצדיקים רק את משפט חז"ל החרוץ:
כל הפוסל, במומו פוסל. המת, הציונים, מונים תמיד את מתנגדיהם, כי יושבים
ומתפללים שלא יצליחו קסמי הדיר הרצל בחצר הסולמן, ונכון אפוא בעיניהם
שתקופח משאת נפש האומה—אשר באמת היא רק מניעת הרווח, אפיסת תקוה של
לעתיד לבוא—בכדי שינצלו מירו, הכובשת' של הדיר הרצל והציונים בעצמם;
יושבים ומתפללים, שיצליחו מעשי, היחפים' פה לנשל את ישראל מנכסיהם,
למש אס על בנים, להוציא הנוצות מכסתותיהם ולתחבם בכמניהם, למען
תלך יד הרצל ותעז על ישראל.

(ג.)

—מה היה פרי כל הבקורים, כלומר ה"לקיות", שעשה מושיענו בתוך
ה"חצרות"—כבר התגלו למדוי ע"י היודאת המישיע בעצמו, שהורה על הקונגרס
הששי, למען פנות את המקום להקם החדש שהמציא, וכבאורנו לעיל
בהערה 1 בארוכה, ופה אוסיף עוד להעיר על הצד המנוחך שבבקוריו ב"חצר"
שהרעישו בהם סרסוריו את העם בכל העת, ואבאר פה את הצד המנוחך
שבהעובדות בעצמן, לוא גם היו אמת לאמתן: דהנה כל הרואה אותיות לאחר
יראה כעת למפרע, שכל בקוריו בשעתם לא היתה צפונה בהם שום מטרה
אחרת, וזלתי מטרת ה"כבוש" שהציב לו לכבוש את אחיו בני עמו, ולשפוך
ממשלתו עליהם, ובכל בקור ובקור שפרסם אותו בקרב הקהל ע"י עושי רצונה,
כמו רצה לומר בו: ראו נא, ראו, אתם הדלפנים, מי אנכיו, כי אני אני לפני
מלכים אתיצב, ומי יהין אפוא את לבבו לסור מאחרי או להרהר אחריו; כי
כל המתבונן היטב יראה, שכל הבקורים והראיונות, כמו בהשגחה פרטית קרה
מקריהם להיות בעתות שהציונות היתה צפויה אלו הרם, אם מפאת שכבר
תחל העם להתנגסם לרגלי התוחלת הממושכה בלי קץ, או, להפך, העם התעורר
יותר מראי על איוו סבוכים, שהתגלו לפעמים בחשבונית הכספים שמה... או
מקרים לא טהורים אחרים כיוצא באלו, שהתבצצו לפעמים פתאם מתוך, לפנים
מן הקלעים" ר"ל, וקמה סערה במחנה. ואז—לפי ההרגל ששרר אז—בבך וכלו
היות כל אנשי דעת בטוחים, כי אחרית הסערה תהי רק, ש"המישיע" יצטרך
לטרות טרחה אחת קלה, לטפס ולעשות עוד בקור אחד באיזה "חצר"—והסערה

תקום לרממה. הבקורים היו אפוא אצלו מן „תשבי“, המתרגם את כל הקושיות. אם ישאלהו השואל קושיא, למשל: מדוע בתחלה הרבה הבאנק להתפאר ולהכריז, כי יש בדעתו ויכולתו לחולל נפלאות על שדה הישוב בא״י, אלא שחצר לו להסכום שני מיליון וחצי, הדרוש לרשיון פתיחתו, ועתה לאחר שכבר מלאו את גרונו די מחסורו, אסף ידו אל צלחתו התשובה: בהדי ידי קא מינציה? הן אני אכלתי סעודת הצהרים אצל נסך פלוגיז - מדוע, אדוני, הרעישו בתחלה את העם בדבר הבאנק ובהבטחה שהבטיחו להמון העם כי הוא יתעסק בגאולת הארץ הסיתוהו על קניית המניות, והצליחו לאסוף קרוב לשלשה מיליון, ובטרם הוציא עוד הבאנק אף פרוטה אחת על אותה „גאולה“, והנה כבר מחבלים תחבולה לתקן עוד מכונה חדשה נקיבה בשם „נאציאנאלפארנדי“ למצוץ בה את המטבעות באופן חרש, בדרך קבוץ נרבות, אופן שהנותן יתן תיכף את מתנתו לחלוטין, ובתחלת תחלתו יהיה ממון שאין לו תובעין ומוסד חדש זה שאין לו תובעין בא והסחיא את דעת הקהל גם ממוסד הבאנק שיש לו תובעין, לפנים, כי „זיל הבא קא מרחי ליה, וזיל הבא קא מרחי ליה“? מה המה כל התעותעים האלה, אדוני? - „על מי הרימות קולך חצוף! משיב המושיע, „עלי אתה מקשה? הנה אני סערת היום אצל הנסך אלמיני...“ - מדוע, אדוני, זה שנים אחדות שמבטיחים ומבטיחים לתת פירות לבעלי המניות, ועדיין לא זכו בכל העת לראות ביניהם אפילו פרוטה אחת? - „הטרם שמעת, חצוף, כי בשבוע הזאת הושיט לי הנסך מבארען את ידו לשלום וחבק את ידי בחבה גדולה“. בתשובות ממין הטענה הללו הולך לו המשיע ומפרק מעליו את כל הקושיות, וכה הורגל בסגולותיו הברזקות הללו להכריע את קמיו בכל פעם „בבקוריו החצרוניס“, כשמסוון הגבור בקווצותיו; כל כך הורגל במעשי נסים הללו, שהמלכים והשרים יהיו עיניהם פקוחות עליו בכל שעה להצילוהו סבל צער ודאגה, אשר מדי יקרה לו איוו עג״ג בתוך המחנה, מיד יבהילו איוו מישל לבוא אליו להשתעשע עמו מעט על שולחנו, - עד כי גם לאחרונה, כשכבר התישה דלילה האוגנרית את כחו וגלחה את מחלפות ראשו, והוא מבלי דעת כי כבר סר כחו, נסה להנער עוד הפעם - כפעם בפעם - לאחר שנבאש במחנה ע״י הקסם האוגנרי, לעשות את סגולתו סגולת ה„בקר“, ופתאים והנה שומעים אנחנו, כי המושיע זכה לעשות בקור חדש גם בחצר הוואטיקאן, ולא בוש ולא נכלם כלל פן ישאלהו איש: הן זה מקרוב נואשת על הקונגרס מלפעול עוד אצל הסילמן, ולנסיעתך אפוא להוואטיקאן מה זו עושה? כלום יוציא האב הקדוש את להט חרמו על הסולמן, על שאיננו שומע לקולך? אולם באמת הוא קוה, כי כשם שהצליח תמיד לתרגם „בבקורים“ את כל השאלות שהסתערו עליו מעולם, ככה תכניע הדרת

נאון ה"בקורי" החדש ותשתיק גם את השאלה שיש לשאול על גוף איתו בקור בעצמו. אבל שכח בחפזו, או בגודל לבבו, כי כבר גלח גלחה דלילה האוגנרית את מחלפות ראשו,

ד. *

בין ישראל לעמים.

אחת העבודות היותר חשובות להטבת המעמד פה היא, לפי דעתי, להפקיד ציפים כלליים, לפקח ולהשגיח בקביעות על היחס שבין ישראל לעמים אשר בקרבם הוא יושב, שישתמר תמיד במהרה, ועבודה זו צריכה להיות נעבדת בפנים ובחוק; בפנים, להפיץ בקרב המון אחינו כפה ובדפוס את מוסר התלמוד הקדוש, כי היהודי צריך לחיות בשלום ובשלוה עם כל אדם, בין שהוא כן ברית בין שאינו כן ברית; וכמו כן את מוסר "הגלות": שלא להיות רגזן וקפזן יותר על המדה על מצבו הנכבד לרעה, ומכ"ש וכ"ש שלא להביע את התמרמרותו הזאת ע"י קנוניות ומרמות במשאו ומתנו עם עם הארץ הפשיטים, שעכ"פ לא המה אשמים בחוקים המעיקים עלינו, וגם לא המה, העובדים הישרים, המכניסים לתוך העולם הרבה ומוציאים ממנו קמעה, לא המה המתמלאים מחורבן ועושק שיעשקנו ההנבלות; ואדרבה, על היהודי להיות עיר מעביר על מדותיו בכל דבר סכסוך שיפול בינו לבין שכנו עם הארץ, כי אם נרכיש לנו את לב עם הארץ הפשוטים ושלום אמת יהיה בינינו, או בהכרח שיחלשו סוף סוף גם כחות הפוליטיקה לרעת היהודים המתרקמת תמיד בשם טובת עם הארץ. אלו הן עבודות פנים, ועבודות חוץ הנה, לפנות תמיד—בכל עת שיגלי עקבות הפצת שנאה בקרב ההמון ע"י מסיתים ואגיטטורים שונים—בקול קורא בשפת המדינה אל המון עם הארץ, ולהזמין בדברי רכות, דברי פיוסים—בסגנון הנביא הנערץ; הלא אב אחד לבולנו אל אחד בראנו ומדוע נבגוד איש באחיו—לשלום ולאחיה, וגם להוכיח להם בכל פעם בהוכחות ברורות את כוזב העלילות שמחפאים עלינו שוטנינו, ואם להסתפק בהוכחות שליליות בלבד, היינו לגול מעלינו את עלילות המשטינים, או לצרף לזה גם הזכחות חיוביות, להערות לפני ההמון את מקור העלילות, את אנטרסיהם המשחתים של בוראיהן, שאין כונתם של אלו המעלילים אלא להסב בזה את עיני ההמון מעל פני אנטרסיהם בעצמם, שמאד מאד היה ראוי להמין להתבונן אליהם, לולא החשיכו את עיניו בשנאת הדת—על שאלה זו, צריך עוד להתישב היטב, אבל להניח את הנגע לפשות, בלי שום הגנה מצדנו, ודאי לא יתכן. והעבודה, כי לוא הקדישו לעבודה זאת אף חלק אחד מכסף תועפות, ש"הציונות" מעיפה שנה שנה לקופות ההרצליזם, היתה העבודה הזאת מביאה

ברכה לעמנו פי שבעה מהציונות.

אך מה אני אימר, פי שבעה, הן הציונות היא הפכה לגמרי מן העבודה הזאת, כי כל המסתכל בתוך הספרות הציונית בעין חודרת רואה, כי הציונות מתאמצת כל היום לנסוך רוח כהה ויגון בלב העם הנרדף, ומשתדלת להכניח את תקותו, שהורגל לקוות מעודו—עפ"י הבטחת, תנכ"י הקדוש—אל צדק העולם, כי ישב לכסא סוף סוף, ולא תעבור הציונות על שום דבר גדול או קטן שיפול בעולם, שלא תוכיח היא ממנו בקולי קולות, כי השנאה לישראל מתגברת ומתגברת, והבל בכדי להוכיח כי אך מהר"ר הירצל תקום תשיעת ישראל. וגדוד שלם של עירבים שחורים מכשרי רע השריצו להם עתונינו ה,סרסורדים ההרצליים בכל קצוי ארץ, לארוב לכל מקרה לא מהור שיקרה בקצה התבל לפרסמה תיכף, ולהוכיח ממנה כי השנאה לישראל מתחדשת אף במקומות שלא פללנו, בכדי ליאש בזה עפ"י ק"ו שאין לקוות להשתקעית השנאה במקומות המנוגעים בשנאה מתחלה, וכפעם בפעם אנו קוראים מעל פני עתונינו העברים, כפרק, ידיעות מחו"ל, בשורות נעימות מפוזרים צרי על לכותינו הפצועים—שמסתמא יודעים המכשרים הטובים הללו כי עוד לא נפצענו פצעים נאמנים כראוי—המתחילות כזהיל: "לונדון", ולפעמים "נויארק" או "קייפטאן" ועוד כיוצא באלו ממקומות המפלט לישראל, כל האומר—כן יתחילו המכשרים את בשורותיהם—כי פה, בארצות החופש, יוכל ישראל לשבת בטח, יבוא נא מקרה פלוני או פלוני כי ויטפח על פניו, או יקרא נא בעתון פלוני ופלוני כ"ו ויראה כי נצני השנאה כבר החלו להגלות, והקרץ ליעקב לא ינבר אותיותיו, כי בא יבא לא יאחר" כ"ו" כ"ו" בבשורות נעימות כאלה יכבדנו, קומיוויאשור" עתונינו הנפוצים בחו"ל ללקט קוצים כפעם בפעם, מבלי שאפשר להבין, על מה ולמה הם באים לשמח את לבבנו הקרוע לגזרים בירדיות משמחות הללו, לולא אשר לא ישכחו המבשרים בעצמם מלסיים בסוף כל ידיעה שממין זה בזהיל: ובבן עלינו להחזיק בכל עוז כמעון, מנהיגנו הגדול... ירק תחת צל כנפיו נחמה סלה", ובואו איפוא ונחזיק להם טובה מיהת, אשר לא יוכלו להתאפק ולכבוש בלבכם את המקור שממנו נובעות יריעותיהם הללו, ולאן פני המבשרים מועדות. במלה אחת, כל הספרות הציונית מתפרנסת רק מעפוש הזה, שהיא יושבת כל היום ומראה באצבעה על מראית הנגעים והמוטאות אשר בהיחס שבין ישראל לעמים. ודעת לנבון נקל את המרוק והזקוק שהמה מוקקים את אויר העולם ע"י תעמולתם הנעימה הזאת שהמה עמלים כל היום להוכיח, כי פסו אמונים מבני אדם ולהטיל דופי ברוח האדם העולה למעלה, ובאשור שהמה מאשרים את מקרי השיד והחמס לחזיונותם כבועים, חוקות עולם ולא יעברו.

חבל חבל על רוח הקודש, רוח התמימות, שהיתה שורה על פני ספריתנו העברית בתחלת צמיחתה, אשר נסתלקה בעת האחרונה בעמים של הצפרים החדשות-צפרי, התנועות הלאומיות, או לפנים, היתה עבודת טובי הסופרים העברים להעיר בלבב העם את השאיפות היותר בריאות ויסודיות שבחיים האישיים והחברתיים, כגון: השאיפות לחכמה ולדעת, לחן וליופי, לצדק ולאהבה, אהבת הבריות, אהבת העולם הגדול ואהבה כללית, אשר השתדלו למעט בקרב העם יום יום, ואעיפ שהשתדלות הוות היתה כמו קריאת הומנה לאיש היהודי לצאת מחוגו הצר והמוכדל ולהתאחד עם העולם הגדול, שהרוחות הללו נשבו בו או מסכיב, בכיון, מה מקובלות היו הקריאות הללו גם על הנשמה הישראלית, ועוד ביחוד להנשמה הישראלית, אשר תורתו האצילית שהוא מתלונן בצלה תמיד, סגלתהו להיות שואף נשגבות, חובק זרועות עולם, ובשאיפות החיים והתקונים-תקוני עולם והדרים עליה, שהתחוללו בעת ההיא, לא ראה היהודי שום סתירה והרס לעולמו הוא, כי אם, אדרבה, התרחבות עולמו על פני מרחב העולם וכבישת התבל כולה אל תחת משאות נפשו הוא, ומה מתקן חלומות הצדק והמשפט הכללי שחלמו או טובי העמים והלשונות, מה פחד ורחב לבב האיש הישראלי לראות את קול אלהים חיים המתהלך בארץ, את נצני הצדק והרחמים לכל הנברא בצלם אלהים, הצומחים ועולים על פני כל סביבותיו; את הרמת קרן תורתו והתגשמות חזיונותיה הנשגבים בתוך החיים הכללים את הקץ לנלות-שכינתו, ועמה יחד גם קץ לענויי נופו המשמשים לבא, מה נעים היה ליהודי ה"תנכ"י", וה"תלמודי" למייל בין שירות כרם הספרות ההיא, מה מאוד היה מרגיש עצמו כאורח רענן ביניהם, וריחותיהם העדנים, ריח תורה והשכלה טבעית בת התורה, באו בקרבו כשמן ונפשו וגופו הנכאים, שאפו חיות".

אבל אהה! כי לא ארכה התקופה המזהירה ההיא. רטט עבר בתוך הגוף העכור של המון הארץ, מפני אור הבהיר בשחקים, שלא הסכימו בו מעולם, אשר זרח עליהם פתאם, וירתעי לאחור, או יותר מדויק אם נאמר כך: רטט וחלהלה אחוזם לעתורים שונים דאולין בריש עדרא, מבני סיעתן של, ביסמארקי, אשר תקופת הבערות והעריצות טפחתם וגדלתם והושיבתם מרום, ויקימו ויחבלו תחבולות להניא את לבב ההמון מאחרי התגלות שמש הצדקה והדעת, המנשלת את קרני העתידים בלי חמלה,

והתחבולה ההיא, שהיא באפשרה לעצור את נלגל שמש הצדק ממהלכו, מאין תמצא? ובאיזו אופן היא נעשית? אכן הן חיים אנחנו ברור ה, חכמה הבקטרולוגית אשר דקה ומצאה, כי צריך לרפאות דומה בדומה: להגן על

ברמות אלהים, או חיה ברמות אדם, ג"כ נפקותא קלה היא לפי דעת העסקנים
הלאומיים, ובלבד שיהא "יחוס", שפתו, ומנהגי אבותיו" שגורים על פיו
היטב-היטב.

ומה זאת, שהלאומיות, אשר היא לכאורה נטילת רשות להתעסק אף
בתקון חלקים חלקים מן הכלל-אם לא תמצא יד העסקנים לתקן את הכלל כולו
בחדא מחתא-מה זאת שהפכו העסקנים את ה"רשות" ל"דוקא", לעבוד דוקא בעד
החלק האחד לברז? כי כמו קבלו העסקנים על עצמם באלה ובשביעה להוחר
כל אחד, שמתקון החלק שלו לא תצא חלילה תיעלת גם לחלק אחר, וקבעו
זה גדרים וסינים שונים, ולא עוד אלא שגם כל העבודה הצבורית התרוקנה
כאה לתוך מלאכת ההגדרה הזאת: בתוך חלל ה"רשמיות" הם מלהזכיר אף
מלה אחת אודות תקון עין החיים, ולוא גם כל אחת בחלקה המיוחד לה. אך
הרשמיות עסוקה כל היום בהשכנת להט החרב המתהפכת על דרך עין החיים,
לשמור שלא יגע בו איש זר, ובעטיה של הלאומיות הוקם על בית החרושת של
ה"רפוא" מלאכת הכנת כלים לנפוץ גולגלות אדם רותחת שמה יומס ולילה; וארון
החרושת ההוא, הקבלן המספיק כלי שרת בעד מלאך הרומה, זכה לכתר שם
טוב בקרב העסקנים הלאומיים יותר מכל המחרשים והממציאים המצאות לחיים,
עד שעסקן לאומי אחד ומיוחד נסע בכבודו ובעצמו לחלק את הכבוד האחרון
לארון החרושת של כלי משחת הנל, מה שלא עשה כן מעולם לבעל חרושת
יותר גדול ביציקת אתים ומזמרות, להוציא לחם מן הארץ לסעוד לבב אנוש.
מה זאת, שהמטרוניתא העדינה מרת, לאומיות הפכה את כל אירופא לבתי
הקרקטין? צריחים וסוללות לארוב לדם אדם ממלאים את פני האדמה יותר מגרנות
הר, וקול שירת גבורים הלומי יין מתנים נפלאות האנרוף ועלילות ההשחתה
האבדון, הבוקעים ועולים מתוך חלונות בתי הקרקטין הרבים, ממלאים את כל
חלל העולם כגודל וזמרה להעריצות ולכל נטיות החיה שבאדם, ומשתקים בשאונם
את קול שירת, האכר, מתנה צדקת פורונו של יוצר הטבע-במלה אחת, הקרקט,
הקרקט המפואר, משקיע בריחו וברוחו המהוללים את כל מנעמי החיים ואת כל
טוהר המחשבות, כל דאייר מלא ריח קרקטין, וכל המושגים מלאים רוח קרקט.
ועל מה ולמה שרצו הצריחים והקרקטין הללו לרוב? לשמור את דרך עין
החיים מרגלי זרים, השיב הלאומיות.

אולם הן הצריחים והקרקטין עצמם כבר ינקו ומצצו את כל לשד החיים,

ועל מי ומה אפוא המה מגינים?

מה זאת, שתקיני החלקים-חלקים מן הכלל על דעת שיתוקן הכלל כולו-

מבנו הפשוט של הלאומיות-נהפכו להתקוממות חלקים נגד חלקים, והתמלאו

כל האטמוספירה אדי רעל וקנאות-קנאת מדינה במדינה ועם בעם ?
מה זאת שלקול תוף, הלאומיות' עלו כאוב מן הארץ כל היופים וכל הברדות
הטמאות הקדומות, שבהם הכריעו המרצחים הנוכלים שבכל דור את המשפחות
הנחשלות לטבח, כמו „עלילת דם" האיומה וכיוצא בה, ששבו והתחדשו עתה
ביחד עם תגבורת הרעה הלאומית, ורמעות העשוקים והנרצחים מטרבות והולכת?
מה זאת, שמעת התגברה, הלאומיות' לקו גם מאורות ההשכלה, התעפש
איור בתי הספר ובתי תחכמוני, ובראש כל תקלה וכל קמטה אספסופית
פוגשים אנחנו כפעם בפעם את תלמידי בתי הספר בכפתוריהם הנוצצים נוסעים
ראשונה ואימרים: הכו! הכו! כאלו באים למלא את מקום פרחי הכהונה עם
הצלבים שבידיהם אשר בראש, מסעי הצלב^{ים} לפניהם. ולא עוד, אלא שלא
לעתים רחוקות נפגוש את תלמידי החכמים הנוצצים הללו מננחים אלו את אלו,
תלמידי חכמים אשכנזים עומדים מול תלמידי חכמים טשעכים כשני חשיפי
עוים, וחד בחד סביך ועבד קרבותא בשביל הפלוגתא של אמירת, יקחך אופלי,
אם לאמרו בשפת גרמנית או בהמית?

במלה אחת, מה זאת שנתמלא כל חלל העולם נגיפה, נשיכה, רביצה
ובעיטה, מעת התרוממה קרן ה„לאומיות'?
מה זאת? מה זאת?

אכן אם נפלאים המה כל החזיונות הנ"ל בעיני הרואים הפשוטים, שמבטם
הפשוט לא הרגיש בשעת מעשה את הקנוניא שנעשתה בתוך מהלך התקדמות
האנושיות על ידי הולדתה של „הלאומיות' הגועית המדינית, אשר הרכבים
האוחזים ברסן האנושיות חמפו אז בשעה שהכל היו טרודים בחג לדת היפהפיה
הזאת, והפכו את מרכבת ההתקדמות לאחור, והרואים הפשוטים, שלא הרגישו אז
בשעת מעשה מאומה מכל הנעשה, ודמו כי המרכבה עדיין כדרכה הולכת
הלאה קדימה, ועיב יתפלאו בפגשם פתאום חזיונות ברבריים, הידועים משכבר
הימים מזמני החושך, אבל המעמיקים לראות לא יתפלאו על זה מאומה, כדעתם
נאמנה, כי כל החזיונות הברבריים המתגלים בעת, הם המה פרי תבואתה
הנכון של ה„לאומיות', אשר כבר ידעוה, את הבת תופת הזאת מתחלת
יצירתה, כי היא ציר שלוח מאת יצר הרע והעריצות לסכל את עצת היצר הטוב
ולעצור בעד התפשטות הצדק והרעות ההומניות שהופיעו בעולם לזמן קט, ולהוציא
מהם עוד, להפך, תועלת בעבור מול מאדים: להשתמש בכח הנדיבית לצורך
האכזריות; בכח האהבה והאחיה-לצורך המשטמה; בכח החבור-לצורך הפרוד;
מתחברים להכורות ומתקשרים בכריתות בריתות על מנת לצרוד את שאינם
בני ברית; מנפחים ומלהיבים את נצוץ „הלאומיות' לא על מנת לחמם ולהעיר

בי את רגש האחרוה, עכ"פ בקרב המחנה, כי אם על מנת לשרוף ולכלות בי תחלה במחיצ' למחנה ואחיב לעשות בליעה ארוכה כסדר : בליעת החלש בנרון התקיף, והתקיף בתקיף הימנו, גם בתיך המחנה עצמה. בקצרה, הולדת שיטת הלאומיות האחרונה היתה התחלת צמיחת מחלת, התקשיות תאי רקמת השרי' בנוף האנושיות. כי כמו מחלת התקשיות בנוף היחיד, אשר לכאורה הלא היא התנכרות האחיה והחבור בקרב התאים, שהתאים החלו להתלכד ולהתחבר איש אל אחיו ביתר עיו, אולם אליבא דאמת אין החבור המופרז הזה בא כי אם מתוך חסור, מפני ששולח ריון באירגן הנוף, לקה הלח והחום הטבעי, הון והמחיה את כל תאי רקמת הנוף שיה בשוה, והמשכין ביניהם, בין התאים, מויגה שיה והרמוניה שלמה. להיות כל אחד מהם יונק ומיניק, שותה ומשקה חלק כחלק, ולהיות רואים את כל תא ותא הפרטי כאורח קבוע על מקומו, אשר הקרן שייך תמיד לו, כלומר : נוף החיים והקיום קודש הוא לכל תא בעד עצמו לחיות ולהתקיים, והפירות שייך להחברה כולה, כלומר שמחיותו וקיומו הוא, יצמח תועלת גם להתאים האחרים עמו ; אבל מכיון שבאה מארה בתיך אורגן הנוף והצטמק החים, הון הטבעי שבו, הופרה האחיה בין התאים וחדלו לפרנס עצמם מן הפירות, למצא תועלת כל אחד מקיומו של חברו, כי אם מקפוח חברו, מכלוי הקרן, להזון איש מבשר רעהו. ולמטרה הזאת תופיע תיכף מלאכת ההתרכוזות וההתלכדות : התאים התקיפים מתחילים לרכו וללכוד לעצמם את התאים החלשים מהם, למען יונק ומצוץ אותם עד תומם. וכמתחרים למלכודת התאים שקבצו ולכדו להם תקיפי הקבוצה האחת, מתקוממים לעומתם תקיפים אחרים במקום אחר מן הנוף ומיסדים להם גם הם מלכודת אחרת בפני עצמם, ללכוד ולרכו את התאים החלשים אליהם המה, ולמוצצם, וכה הולכת כל רקמת הנוף ונעשית תלולים תלולים מלוכדים ונקשים, שבמרכזו כל תלול יושבים להם, העסקנים ועוסקים לתאבון במלאכת המציצה וההשחחה את שאר התאים, ומכינים ברוב זריוות את הקרץ והאברון בעד הנוף האומלל.

וכמו מחלת, ההתקשיות בנוף הפרטי, כך היא, הלאומיות החדשה בנוף הכללי המכונה, אנושיות. הנוף הכללי הזה, אשר כל האישים הפרטים שבתכל המה תאי רקמתו, גם כן לא יקום ולא יתכונן, בלתי אם ודם החיים שבי הולך לו במהלכו הטבעי והנורמלי. והבחינה על יושר הלוכו הוא, כשיש שינוי המשקל בין התאים, ואפס ביניהם עושקים ועשוקים, מוצצים ומצוצים, אך כל תא ותא הפרטי קונה את מקומו ויש לו זכות קיום בעד עצמו, כלומר, שהוא חי בעד עצמו, וחיוו שייכים לו ולא לאחר, כי שווי המשקל הזה בקרב התאים לא יתכן בלתי אם החום הטבעי וכח החיוני המחיה את הנוף מתנהג כשירה וכסדר.

ומה היא החום החכמי המזין ומחיה את הגוף הגדול, גוף האנושיות?—צדק, משפט, יושר וזכויות אנוש. כשהמדות הללו שולטות בעולם, אפס מין כלה רומם, אין תא אחר מתאמץ לבלוע את חברו, כי חלה להיות מהלכים לארחות הכלכלה הטרפיות והדרסיות, שהתקף דורם ואוכל את החלש ממנו, חדלו גם הדרישות הערמיות, שיחידים המכנים לעצמם, כללי דורשים בפתייהם וביופיהם מאת יתר חבריהם, שיקריבו את נפשם ויעשו עצמם טרף בשביל טובתם של המנהיגים, המכונה, טובת הכללי, חרל להיות מוצא לדעות המזויפות האלה, והוקבעה בתוך הלבבות ההכרה הברורה, כי הדרישות ה"קרבניות" הם מלהעלותו על הרעיון, אין שום זכות ואין שום משפט למי שהוא לדרוש ולתבוע מאת חברו שיעשה, כפרה בעבורו, לא הכלל מן היחיד, ולא היחיד מן הכלל. כי כל האנשים אשר יצרו העל פני האדמה ונטע בהם דעה לדאוג בעד חייהם ולהצטער על מראה המות והכליון, בשביל עצמם בראם, הנשמה אשר נפח ה' באפו של ראובן היא בעבור ראובן, לחיות ולהתקיים הוא בה, ולא להיות קרבן וטרף בשביל מי שיהיה מאת חיותו וקיומו הוא הצמח ממילא תועלת והנאה גם לבריות זולתו, בהיות היא להם אחיעזר במלאכתם לפתח ולשרד את תלמי הטבע להוציא ממנו את יבולו, הנאה שאין בה לפי זה כלוי הקרן, כי הגוף מחויב לעמוד תמיד בבחינת קרן שיך לו, לאדם החי בעצמו, לחיות ולהתקיים על הארץ, והפירות, שהמה שמושיו ומעשי ידיו, יהיו לתועלת בעד החברה כולה.

בטלה אחת: כשהצדק והיושר—החום הטבעי וכח החיוני שבגוף האנושיות— נמצאים, בקו הבריאה, אזי שלום לכל התאים, לכל האישים הפרטים, וכל אחד ואחד מהם יושב על מכוננו ויונק מלשד החיים הכללי כפי המדה הדרושה להחזקת קיומו ועצמותו הוא וקיום חבריו עמו. ואזי בטלה, פרשת הקרבנות והטרף, שאחד סוחב בצפרניו את רעהו לתוך אצטומכתו, אם בצפרני חתול כהמסנים הפשוטים, או בצפרני נשר של החמסנים האידיואניים, המפתים ומתעים את טרפם בבת שירתם המזויפת, שיאכו להכנס ברצון לתוך בית בליעתם ותהי האכלם, שיהיו נאכלים ונלעסם, תקן לנשמתם.

בטלה בטלה, פרשת הקרבנות לבלוע אחד את חברו; ואך לפרשת המין יש מהלכים, שכל אחד יוצא ללקוט איש לפי אכלו, לחם מן השמים, מן שרי הטבע הנועד בעד כל בניו בשות, ולא שיוון איש מבשר רעהו.

וזהו קולטורת התירה והתנך, קולטורת ספר היצירה שכפרשת בראשית, אשר לא תרע ולא תכיר, גויים, מדינות, מפלגות, ובתות, שהמציאו להם האנשים בדמיונם, אפס מיש, ויורעת רק את האדם היחיד של יוצר בראשית, אשר יצרהו יש מאפס בדמותו ובעלמיו, צלם אלהים, לחיות ולהתקיים, לרדות

בהטבע-ולא איש באחיו-ולכבשו. וזהו ג"כ קולטורת הליברלים הראשונים, תלמידי החוים, שבתחלת המאה שעברה, אשר ה"תנ"ך" היה נר לרגלם, כמו שידוע, כי תחלת הציוויליזציה המזרחית הגלה בשם התנ"ך, ואשר ע"כ היתה מזוהה מאוד בתחלתה. או פרחי ושגשגו זכויות האדם; או התכבדה ההכרה, כי הקומפאסי המדויק, אשר יוכל לתת ערובה נאמנה בעד מהלך אניות הרעות שלא תתענה מעבר להרי חושך הוא רק, אם יקבעו להנחה קבועה, כי יסוד התבל הוא האדם הפרטי.

כשהנחה זו משתמרת בתקפה, או כבר ברור ומסוים לאן צריך שיהיו נוטים פני כל השאיפות וכל המגמות: אל עבר החיים והקיום. כי מהו אדיר כל אושר האדם הפרטי, אם לא החיים והקיום הפשוט כפשוטו: קיום הנשמה בתוך הגוף, להתהלך פה עלי ארמית כל זמן שרצין ד' להחזיקו בחיים.

מה שאין כן אם תהא הנחה זו של הכרת זכויות האדם הפרטי נעדרת, איזה כנויים אחרים, כמו, הצבורי, החברה, הלאום, יקחו עמדתה להחשב ליסוד התבל, אשר בשבילם נברא האדם הפרטי; כאן כבר יש לנו עסק עם מושגים תיאולוגים נעלמים, ואין בין אמונות הללו לבין שאר אמונות אילולים, המחליטות כי האדם נברא בשביל אליל זה או אחר, מאומה, ואין לנו ערובה עוד, שבעלי ההגיון והמחשבה לא יתהפכו למוכני, מלאך הדומה ולא יעלו בפלפוליהם מות ואבדון לאדם הפרטי, על מזבח השמות המפשטים, להקריב את החיים הממשיים חיי הרם והנפש, בשביל החיים המליציים השגורים על שפתי כמרי אליל זה או אחר.

החיים, החיים הממשיים, חיי הרם והנפש, הם צריכים שיעמדו בראש כל השאיפות, החיים והקיום של האדם הפרטי, הם יסוד התבל, מהם הכל וכ"כ גם, כששלום ברמו ובנפשו של האדם הפרטי, שלום החברה כולה, ופרח ושגשג האורגן האנושי דשן ורענן כננות עלי נהר.

וזאת היא תעודת הליברליות. המתעוררת בזמן שצדק ויושר-הכח החיוני של אורגן האנושיות-הוא בקו הבריאה. או היחס החברותי אשר בקרב תאוי הפרטים הוא כמו הנכון, והתאים מקורבים איש לרעהו קירוב של אחוה, שאחד נהנה מחברו הגאה שאין בה כלוי, כהבחינה האמתית של ההנאה האחותית, אשר היא: כי ישבו אחים יחדיו, ששניהם חיים וקיימים ומהגים איש את רעהו בקיומו של כל אחד, ולא בקפוחו, שיקופח ויטרף אחד בשביל תועל תרעהו.

ושביב אחד מהתעודה המזוהה הזאת הופיע בתוך העולם לזמן קצר בתחלת המאה שעברה. אולם, לאסון התבל, לא ארכה התקופה הברוכה הזאת.

ומהר אחריה באה לקותא בתוך האירגן האנושי, כי אנשים רעים ונכערים, ועם זה בעלי מומות עמוקות, המילו זוהמתם בחלל העולם, ומרית צחנתם ובאשם החל לשד הצדק והיושר—הכח החיוני שבגוף האנושי—להצטמק ולחדול את תנובתו ומיד קמה בהלה בקרב קהל התאים—בהלה המצייה בעת מצב המצור והמצוק, ונהפך לבבם לארוב איש לרעהו ולשבור איש רעבינו בבשר רעהו, ואזי החלה לצמוח, מחלת ההתקשות, המכונה, "לאומיות"; או ירד כבוד, האדם וזכויותיו עד הריוטא התהתונה, ותחתיו הוקם על השם המפשט, "לאום", צבורי. כי התאים התקיפים חפפו והתחילו להתעסק סהר במלאכת ההתרכבות והתלכדות התאים, ללכוד איש איש סכיבותיו חמרים חמרים של תאים חלשים, לינקם ולמצוץ את דמם. והקירוב של אחיה, שאחד שש ושמה על ישותו של חברו ומוציא תועלת מקיומו, הנוהג בקרב התאים בשעה שאורגן הגוף הוא בקו הבריאה, הלך הלוך והתגבר, הלוך והתלכד על ידיהם בתוך קבוצת הלאומים פנימה, עד שנהפך לקירוב של בליעה, קירוב של זאב עם הכבש, אשר אדיר כל מומותיו הוא רק, איך להכניסה בשעה מוצלחת אל תוך אצטומכתו ולהפכה לעצם מעצמיו. חמקה עברה לה אזי, פרשת המין, שהיא לקיטת לחם מן השמים, יניקת הכלכלה משרי הטבע, הנועד בשביל כל בניו והנותן ערך נכון לחיי כל אדם ואדם, ותחת, פרשת המין החלה להשמע, פרשת הקרבנות רוב עזו והדר, כי על ערות מלאכת הבליעה היכנו בעדה מחלצות של שירה וזמרה לכסות את ערותה: קור כהנים מהיכלי תפלותיהם, קול פיטנים מארמונות פיוטיהם, כולם מעריצים ומזמרים פה אחד את אליל ה"לאומיות" ומעוררים ומסיתים את העם כ"הטפזיותהם", בשיריהם להעלות על מזבח הלאומיות עילות מחים, ואשר בכל שלל רקמת הצבעים שירקמו להם יוצרי המחלצות האלו, לא יצליחו בכל זה לסמא את העין החודרת מלהכיר את. התוך, כי תאבן הבליעה הוא שמדבר מתוך גרונם של כל הכהנים והפיטנים האלה, ושאיפת המרף היא שעומדת להם לברוא את יצירותיהם הנשנכות הללו.

ככה הלכה לה מחלת ההתקשות, המכונה, "לאומיות", הלוך והשתלם. הלוך וקבור את זכויות, האדם, עד שהיום כבר רואים אנחנו את כל גוף האנושיות והנה התבלט כולו בליטות בליטות של תלולים נקשים ונלכדים בדמות גויים ממלכות. מדינות. כל תלול ותלול מקיפז ומחודק היטב ברשת ברזל וחנית ובמרתפי אבק שרפה, שכל אדם הקרב אליהם ירה יורה, או לוע הר געש יבלענו חיים. ועל פני כולם פרוש מעטה זעם ואימה, אשר למראם ימם לבב האדם. בקרבו וירגיש עצמו משולל כל בטחון בחיים, כי מתוך כל התלולים המלוכדים והמוזינים האלה, מתוך כולם. יחד, ביקע ועולה רק קול אחד: נש

הלאה, בן אדם! לא לאדם הפרטי הזכות לחיות ולהתקיים, יחי הלאום! תחי המדינה! והאדם ילך לו לעוולו!

אחרי הדברים האלה, היש להתפלא עוד על רוח האיבה והמשטמה אשר מלא את חלל העולם, מעת ישבה, הלאומיות לכסא וקדשוה בקדושת איריאה. היפליאונו הנבחנים עוי הנפש בדמות עלי מרורים של עתונים, אשר כל מטרוניתא מטרוניתות, הלאומיות מנדלת בתוך ביתה, לנבל בחמת לשונם כל היום את העמים הזרים, וביחוד החלשים, ולהשחיר את פניהם כשולי קדרה, אחרי שכל עסק הלאומיות הוא עסק של בליעה פנימית, בליעה נעלמת מן העין גם בתוך המחנה בעצמה; והאם אין זה תולדה מחויבת מאת העסק הזה, וגם הכי לא טיב בעד הצלחתו והסתרת מלאכתו הנקיה פנימה, שיקבעו טורפים גלויים לעסוק כל היום בהסתה להתנפלות גלויה על החוק, למלא את פנימת הנטרפים הפנימים, בהפוך אותם להיות טורפים בקרב החצונים; או היש להתפלא אפילו על קצת המעשים הרעים, ההשחתות וכליונות הקלושים, בדמות, סופות נוצות, ערמות שברי חלונות וכלי בית שונים, וועיר שם גם איזו, בטנים מרוטשות, ועוד מקרים קלים כיוצא באלה, המתפרצים כפעם בפעם במקומות ששם יחסה עם חלש בצד עם גדול, ושגם ה, הטפה הלאומית פלסה שמה את נתיבה; והיפליאונו החשחתות הקלושות הללו שיקרו בקרב התושבים המקומיים, מדי תחפוץ הנבחר, לאומיות להשתעשע מעט, אשר היא מסיתה לצורך זה את הלאום החזק. להתעולל קצת בשכניו התושבים, בני הלאום החלש, היפליאונו כל אלה, בעת שגם כל עבודתה הרצינית, שהמטרוניתא, לאומיות עוסקת בה בגלוי, כראש הומיות, היא התניסות, חפירת מנהרות, יציקת כדורים וכל שאר ההכנות להתנפלות מדינה על מדינה, עבודה המכלה לריק את מבחר הכח והלח בהוה ומבשרת הרג הרונים רב לעתיד לבוא.

אם נברתנו הערינה מרת, לאומיות מכינה זה יובל שנים זבח משפחה גדול וחתנית דמים נוראה, להזמין עליה את כל העמים והלשונוות—אשר היא בעצמה עמלה תחלה להפרידם ולהרחיקם איש מרעהו—בכדי שעל החתונה הזאת יתקדבו ויתודעו פעם אחת פנים אל פנים... ויעשו פעם אחת חיוה ובקור איש ברמחו אל תוך קבתו של חברו, במרם יפרדו וילכו לנצח לעולם הנצחי... ואשר למען הקל את מלאכת ההזמנה, אל החתונה האיומה הזאת, שלא תצטרך לשלוח כרטיס לכל איש ואיש הפרטי מיושבי התבל, אשר היא מרהה מרובה ביותר, וגם לא מוכח עיר שהאנשים הפשוטים היה תוקפם חשק כ"ב, לרוץ אל החתונה הרומטה הזאת, אשר היא נשגבה מכינתם, בינת מוח מסומטם של אנשים נסים, המבלים כל ימיהם אצל המעדר והחרמש, ואשר היא צריכה

לעלות להם, להאנשים הפשיטים, גם בהוצאה גדולה כל כך כיציאת
הנפש... לכן השכילה הגבורה, לאומית לכבוש וללכוד תחילה קבוצות קבוצות
אנשים בתוך גושים אחדים נקשים ונלכדים, למען ימצאו כל יושבי תבל בידי
מתי מספר, עסקנים לאומיים, אשר הנקל יהיה לפניו לבוא תמיד בדברים עם
מתי מספר, לחנכם מילדותם לפי רוחה ילפתח את מעמם, שיבינו פרק בסוד
הכליון, והיה לעת מצוא, לעת תגמרנה הבנותיה אל חתונת התופת, אך תשרוק
בשפתותיה לשנים שלשה מתי סודה בעלי המעם המפותח, אשר לצאת במחול
עם הגברת, לאומיות ביום חתונתה התפתית—זה בלבד כבר הוא בעיניהם
אשר שאין למעלה הימנו, לפי הנוכח שהתחנכו על ספרי ה"גבורות" ו"המלחמות",
והפנטסיה להעשות-מאושר שלהם מרחפת תמיד בקרב שרמות קטל, כפנטסיה
המשייר בקרב שרמות בר ופרי, הציור להתעלות על מדרגה יותר טובה כחיים
מצטייר לפניהם תמיד מעל פני בקעה מלאה דם ופרשדונים, ובפרט שבתור
עסקנים, לא תעלה ה"חתונה השחורה" הזאת להם בעצמם בשום הפסד וסכנה.
והמה, שושביניה הותיקים הללו, לא יתשלו—מאשר אין כל סבה לפנייהם
להתירשל—מלהבהיל אליה תיכף מיר קרואים רבים אל החתונה מאת עדריהם
המסורים בידיהם, עדרי צאן אדם, צאן הרנה, כחול הים לרוב. הנה כי כן,
אם בידי גברתנו העדינה מרת, לאומיות רותחת זה יובל בשנים מלאכת
ההכנה לעשות כרה גדולה וטבח איום בעד המשפחה האנושית, אשר כליון
נורא כמוהו לא היה עוד אפילו בימי המגפה השחורה, הידועה בשם העפויש
הגדול, וגם יום הנורא, יום העברות ההוא של, מלחמת התבלי כבר מממשמש
לבא—מה פלא על הפרורים הקטנים הנושרים כבר מעל שולחן ההכנות
לתוך פיות העמים החלשים כעמנו, למשל. כמה נחשבו, נפוץ איוו חלונות
בבתי יהודים, ו"קריעת כסותם" ואפילו ה"בטנים האחרות המרוטשות" ועיר
שם. בעת תתחיל לפעמים משלחת היחפים בהם, ובמה נחשבו כל אלה, לעומת
הטבח הרשמי הגדול הנכון לכל בשר יחדיו, כאורח כנה, כקונה כמוכר, כמלווה
כלוה, כיהודים המוכים, כיוחפים המכים—כולם יחדיו יעלו כליל על שולחן
הכרה הגדולה, אשר עתידה הרורה, לאומיות לכרות בעד המשפחה האנושית.
ועל כן לא אתפלא מאומה על הפרורים הנושרים כבר כעת מאת
שולחן ההכנות להטבח הכללי, אל תוך פי העם הממושך והממורט, אך הפלא
הגדול שיש להתפלא כעל אחד משבעת פלאי התבל, הוא על קוצר ראותם
וקלות דעתם של הרבה מבני העם הממושך והממורט, ובראשם ה"ציונים" אשר
התנפלו על דבר ה"לאומיות"—זה הקטב הכללי, אשר הוא המקור היחיד
לרמעות העשוקים בכלל ושל היהודים בפרט—כעל, מציאה כשרה, ויסחבוה

לגבול עמנו בתופים ובמחולות, ולהקת משחקים גדולה העמדו לפניה, לשורר ולזמר עליה, ולהלל אותה לפני העם יומם ולילה, בתור גאולתם והצלחתם היחידה, שתחת כנפיה השחורות של בת התופת הזאת, יסתרו מכל עקא ומכל מרעין בישין. וסיעה גדולה של סופרים נבוכי לב, רובם מפרחי הסטודנטים שהתחנכו באוניברסיטת גרמניות בירת אליל הלאומיות, אשר הנם, לא בטלנים בעייה, שלא ידעו את, הנעשה בקרב הבריות, כי הרבו להסתכל היטב, איך כל עם ועם מעמים המייטיגים מתחוקים בלאומיותם, וצריחים וסילמית וכובעים מכודנים מתרבים אצלם חדשים לבקרים, ורק עם, עם ישראל יושב בחבוק ידים, וירע הרבר בעיניהם מאוד, לראית בעלבון המוצא את עם, ויקומו ויצאו לעזרת עםם בנבורים, וייסדו בקרבנו מוסד לפטפוטיה לאומית, למען ישלמו פרים שפתותיהם. ואחריהם ננררו גם שטף לבלרים פעוטי הרעת, חניכי ה,ביבלותיקה העברית שבבצת התחום. אשר קנאו באחיהם הגדולים, בעלי הכפתורים הנוצצים, ויצאו גם הם לחקות את פומונותיהם, וכולם יחד קשרו קשר על הספרות העברית, לגרש ממנה את רוח הקודש, רוח המוסר והצדק הבריאי. שהיתה ספרותנו מלאה מהם בתחלת צמיחתה, ולעשייתה לשפחה חרופה, הנבעלת כל היום לאליל, הלאומיות המזוהם, וכבר הציפו הצפרים החדשות הללו את העולם במבול צלצוליהם, הלאומיים. כל ספר שתפתח, כל סלה עברית נדפסה שתקח היום בידך, תפגוש רק זמר אחד, לאומיות, לאומיות ועוד שתיים, שלש מלים בנית גילה, כמו: הסתוריה, נבורה, מכבים, נטף דם האחרון וכיו. והמלין החכיבות הללו נטחנות ונלעסות תדיר, אף בפעם המאה ואחת בחשק כה עצום, ויוצאות בכל פעם מפי מחבריהן, כלומר, מחקיהם, בשחצנות ויהירות כה עזה כלפי כל החכמים ואנשי רוח שקמו בישראל בכל הדורות, שכולם תעו כעורים, לפי דעת פטפטני, הלאומיות, לבלי מצוא את הדרך הנכונה לנאולת ישראל, עד שקמו הם וגנבו את האור הגנוז מבית מדרשו של ביסמרק ושטעקער, ואור חדש יאירו בו מעתה לכל בני ישראל כמושבותם. החזיון החדש הזה, שאנשים מבני העם הממושך והממורט התחילו לקשקש בו, הלאומיות, זמיר העריצים; בני עם חלכה ודל התחילו להשתמש בשרביטם של העריצים אשר בקרב הגוים, זה הוא, אדוני, חזיון משונה מאוד, זאת היא קריקטורה נפלאה מאין כמותה. כי הנה אם עשיר ועריץ מקשקש במליצות המורות על הגדרה והגבלה, וצועק בקול רם, שלי-שלי, אם אין זה מלבב, עכ"פ אינו מנוחך; אולם מה דמות נערך להרלפן המתבצר בכל מאמצי כחי בצרורו הנקיב, ומצווה ככרוכיא: שלי-שלי? אם הענק הגבור עומד ומפיל חתיתו על פני כל החיים, אם לא ימשוך את הלב לאהבו-עכ"פ גם לא יהיה לבון; אבל מה דמות נערך לאיש כחוש

וצנום, ידוע חולי ומדוה, העומד ומנפנף גם הוא באגרופו היבש כעץ, לאיים בו על הבריות, וצועק עליהם בקולו הצרוד: "השמרו והזהרו ממני, פן אראכם את ידי הקשה והיבשה"... וכדמות זו ממש, מופיעה נגד עיני הלהקה הנבוכה שבקרב הציונים עם פוטונם: "לאומיות", "לאומיות", שהחלו לזמום בלי הרף, ואשר הנסיון היכוח לדעת, כי בחירתם בהמלה הנחמדה הזאת, מלת "לאומיות", אשר מוכנה הרגיל הוא: התחזקות האנכיות הגסה והתגברות הדאגה בעד מלוי הכרם העצמי, המכונה בלשון נקיה, "לאום"—בחירתם, אומר אני, במלה נקיה זאת, כפי שהוכיח הנסיון, לא היתה בבחינת: תורה מפיארה בכלי מכוער" כלומר: הם לא לקחו מלה זו בדרך ההשאלה, בתור כלי וקלפה שאולה בעד תוכן אחר יותר רצוי, להעיר ולעורר אולי על ידה את האהבה להמוסר והצדק האלהי, המתהלך בקרב המחנה העברית, ויהוראה על הבדלה הכלולה תמיד בתוך המלה, "לאומיות", כונתה איפוא על הבדלה רוחנית, לשם צירוף המעשים והמושגים, להבדל ממומאת המקילקלים שבקרב הגוים, ולא הבדלה בין גזע לגזע, בין דם לדם לשם אקספלואטציה גזעית, שסופ- ותכליתה גם כרסית, פרטית. הנסיון הוכיח לדעת, כי בעלי הפוטונים הלאומיים שבקרבנו אחזו את המלה, "לאומיות" עם כל תוכנה הגרוע והנשחת, כפי שהיא ניהג אצל אחרים, בלי שום שניי, כי נפלא הוא לראות את גודל התהפוכות השוררות בתוך לאומיותם של הלאומיים שלנו. פה החרשנה אונינו לשמע וזמומיהם הרבים: "לאומיות", "לאומיות", שהוא לכאורה כמו קול קוראל ישראל להתכנס אל תוך פנימיותו ולהוקיר את סגולותיו; וכאן רואים אנחנו התביקקות הרוח וריקניות התורה גוראה בכל מקום אשר תדרוך כף רגלי הלאומיים שלנו. ויותר שזוסיפו לקשקש: "לאומיות", "לאומיות", יותר המה מיסיפים, להתברברי ולהתארם, ולהשליט את רוח האדומי שלטת בחיי ישראל.

אכן לאחר העיון, הדבר פשוט ומוכרח כך; שאלו היתה התעוררותם הלאומית מקרבם ומעצמם, מפני שהתעורר במ הרגש הישראלי הגרם, אויחן לא היו נזקקים כלל לבחור להם גיבים חדשים, ומה גם ניב נבזה ונשחת, כהלאומיות, לגשם בו את ההגיון הישראלי, כי כבר יש להם לישראל ניב עתיק ומפואר, היא התניך הקדוש, אשר בשמו יכולים להביע היטב לפני כל יושבי תבל את שאיפת לבב האיש הישראלי ואת שאיפת כל עשוקי עולם בכלל. ולא לבד שאינם נזקקים לניב, הלאומיות, בהיות להם ניב נערץ ונשא כהתניך, אך גם לא יתכן לדבר כלל בשם, הלאומיות, שהיא ממש הפכו של, התניך: התניך שואף רק לעשות פירוד בין צדק לרשע ומתעב כל פירוד בין אנשים, והלאומיות חותרת להפריד בין אנשים, בכדי לתת שארית לשלטון עריצות ומטה הרשע. אולם יען כי, הלאומיים שלנו באמת לא באה התעוררותם מבפנים, מתוך הגיון

לבב הישראלי, כי אם מן החוץ, מן החקוי את מערכות בני חם ובני אדום, ע"כ כל הוזהמה, כל צלצולי העריצות וריקניות מרוח קדושה וטהרה, המפעמות בתוך פזמוני, הלאומיות" אצלם, משכו והביאו לתוך מתננו אצלנו.

אכן, כאמור לעיל, צריך עוד לומר, להבדיל גדול, בין "אצלם" לאצלנו, בין ענק עב ומסורבל בבשר, המנופף בזרועו הגדולה והעבה, לבין גמד מעוק, המנופף גם הוא באגרופו הצנום להטיל אימה, כי זה האחרון אינו אלא כעין קריקטורה מגוחכת מאד.

היי, מה מגוחך ומה מר הגיחוך לראות את המצהלות והרקודים הפרועים, אשר ה,חברה קינדרסים' שלנו מרקדת היום על במת ספרותנו לקראת המצאת הלאומיות, ואת הלעג הפרוע אשר פיהם מלא כל היום על השאיפות לצדק ושיוון וזכויות האדם, ששררו בתוך חלל העולם לפני זה, מה מזוה, מה איום לשמוע את רעם הצחוק הפרוע, אשר ירעימו צאצאי העם הממושך והממורט הללו על מפלת השאיפה לצדק עולמי, שנקטפה בעטיה של, הלאומיות" האחרונה ואת האבנים שהמה מסקלים כל היום מעל עמודי הספרות הציונית על ארונותיהם של חולמי חלומות הצדק והשיוון, ואינם רוצים לסלוח להם בשום אופן גם את חטאת, הסלקא דעתך, אשר חשבו כלל להעלות על דעתם מחשבה זרה כזאת, כהשאיפה לצדק ורחמים, מבלי להכיר את גודרי העריצות והסדרים המעיקים לדבר קבוע וקים לעולמי עד. כי כה גדול, כה עז התאבון של להקת נביאינו, נבובינו החדשים, אל המצאת, הלאומיות, השובר לשאיפת הצדק, אשר המציא שרו של אדום, עיר יותר מתאבוננו של הממציא, אדום, בעצמו. והרי זה כאלו אומרת הלהקה הערטילאית שלנו אל שכניהם העמים האבירים, ממציאי המצאת הלאומיות, לאמרו: יישר כחכם, מפשים, ששכרתם את שאיפת השיוון והרמת ערך האדם, שעלה לכם בעמל גדול כיכ להשיג את הסכמתנו עליה; ועתה שנואלתם לשלוח אתם יד בכרית השלום כבר פטרתם גם אותנו מלפתוח ידנו אליכם, ונחל להשתמש מעתה בכל חומרי ההגבלות וההגדרות, וידעתם את תנואתנו.

וכי מגוחכים הדברים האלה מצד בני עם חלכה ודל—זהו פשוט שכמעט אין צריך לאומרו כלל; אך הנני להוסיף, כי הנם גם איומים ומסוכנים מאוד למצב התרבות של העולם בכלל ולקיום האומה הישראלית בפרט: כי אפילו ללא היה אמת, שרעיון, הלאומיות, רעיון העריצות, כבש כבר את לבב כל אנשי הגוים, וכולם נוטים אחר החפץ להצר את צעדינו, צעדי החלשים מהם, גם כן אין כדאי בעדנו לאחוז באומנתם ורתפוש את המלה המרעלה, לאומיות" לשם הגנה כנגד מנפת לאומיותם הם, הנטויה עלינו, יען כי במעשינו אלו אנחנו מראים דוגמא ותכנית למעשיהם המרעלים המה, והרינו בזה, כנותנים הסכמה על שלטון, הלאומיות" וגדרי העריצות.

יהסכמת עמנו, עם הספר, עם ממושך וממורט, על שלטון העריצות, לאו מילתא זוטרתא היא, אדוני! כי אם מגייה ונמורה אצל מוני קורות הדורות, כי לא קרה עיד מעולם, אשר תצא שום תנועה נכבדה לפעולות, מבלי שיעמדו היהודים בראש מגיעי הגלגלים, על אחת כו"כ כמה שנוגע לשאלת הצדק והחמס, החמלה והעריצות, אין מי שיהיו בני מיצרא לפתרון השאלה הזאת, אשר יוכלו בהשפעתם להכריע את פתרונה הכרעה עזה לשכט או לחסר, כהיהודים, להיותם חניכי, ספר הספרים הנעלה, אשר ממנו הופיעה ראשונה בשורת המוסר והצדק בקרב התבל והעלתה את האדם מבור מיט הפראות לאצילות שמימית, ואשר ברוסמות ערכו כבר השפיע הספר הניל על כל יושבי תבל הקרובים והרחוקים להשתחוות לפניו בהדרת כבוד, ועל מי איפוא מוטל, ובמי תלוי כ"כ לקרב את הצעדים האחרונים של המוסר והצדק, אם לא בנו, חניכי הספר ההוא?

וזה מעלה אחת תיאורית, שיש לנו בפתרון שאלת הצדק; וזולת המעלה התיאורית הרי יש לנו גם מעלה שמושית גדולה: הן תואר נעלה ונפלא ירשנו מאת חיונו הנשא-תואר, עם ממושך וממורט, גוי קו ומבוסה, ומי יוכל לדעת את נפש העשוקים, מי יוכל לחוש את כל הרעה אשר מושגי העריצות מביאים לעולם כמונו או הנגזזים ונמרטים, נסקלים ונחנקים אלפים בשנים. ואל יפול רוחנו מדברי הפלוסוף המשתולל הירוע, הלוענ על מוסר הצדק לאמר: כי הוא מוסר העבדים והחלשים; דהנה כמה שייחס את מוסר הצדק אל העבדים, במחילה מכבוד פלוסופיותו המשונה, העיד בזה עדות שקר נגד המציאות הגלויה והידועה לכל הפך מדבריו: כי דוקא טבע העבדים, שכבר התישנו הרבה בעבודתם, הוא לחשיב את הקוצים והברקנים, שאדונייהם דשים בהם את בשרם, לכח צודק לרדות בהם, ומדם ולמטה-לרדות המה באחרים. מהמדה שהתקפים אשר עליהם מודדים להם, יקחו המה דינמא למדוד לאחרים; אך כמה שייחס את מוסר הצדק אל החלשים, כלומר, אנשים שהמה בני חורין ברוחם וחלשים במעמדם, - בזה דבר אמנם נכונה, ואין הכי נמי, כי מוסר הצדק, אלמלא נתנה תורה, והיוצר בעצמו שהוא חוקר לכל תכלית בריאתו, חקק בה את מטבע הצדק בעד האנושיות והגיד לאדם החלטה ערוכה ומוזמנת, כי רק במטבעת הצדק יכון עולם; ואלו לא הגישה התורה החלטה מוזמנת בענין הזה, ומשטר הצדק היה נוקק להתפתחות שכלית הדרגית, במשך זמנים, ככל יתר ההמצאות המדעיות שבשמישי החיים-אוי אין ספק, כי האנשים הכושלים, בעלי הנסיון בהצער והכאב המגיע מאת העריצות, היו הראשונים להמציא את הערת הצדק, אבל בשביל זה לא יפול ערך הצדק במאומה, כי

טבע הדברים מחייב כך ואחרת לא יוכל להיות, שהרי כל ההמצאות והחדושים שבעולם גיב התחדשו מפי מקרה הנסיון והשמוש; אלו לא קרה לאדם הקדמון לראות מקרה התנגשות אבן באבן שנתוו מהן נצוצי אש, לא ידעו עד היום את כח האש, והיה העולם חסר כח מועיל כזה; ואילו לא נצרב פעם אחת צרבת קלה, בהתקרבו קרוב יותר מדאי אל המצאתו ה"מאירה" והמחוכמה הזאת, ולא ניכח לדעת כי טוב להיות עמה ידיר מרחוק, היה צפוי לנפול בזמן מן הזמנים לתוך מדורת אש גדולה ומכלי להוסיף לצאת.

וכמו כל ההמצאות והחדושים בשמושי החיים, כן גם כח הצדק וההרגשה בצער זילתו הוכרח בעל כרחו להתחולל מתוך הנסיון ושמוש, ששמש ומעם האדם המעינה את טעם המכות והפצעים בעצמו ובבשרו; ולולא זאת, לולא הערת מי שהיה פעם אחת בעצמו מעינה על מדת החמלה, היה האדם שלא טעם טעם יסורים מימיו, מביט בשויון-נפש על חתוך סמני ציור חברו, כעל חתוך האילן, וקול נחרת החלל הגוע היה דומה באזניו כקול שריטת האילן, בשעה שמגררין אותו במגרה, הלא כה היתה תשובת התנא האלהי אל הנכרי, אשר בקש אותו, ללמדו את כל התורה על רגל אחת; כלומר: שימסור לו כלל אחד נכון טבעי ושכלי להבין ולזכור על ידו את כל חוקי התורה, וכידוע הציג לפניו הלל הזקן את מצות אהבת רעים, בתור כלל ובסיס לכל התורה; אך תחת להגיד לו את הכתוב בלשונו האמור בתורה: "ואהבת לרעך כמוך", שהוא בעצמו כמו חק וצווי התלוי על בלימה, וערכך, ערבא צריך, כי מי מוכיח שראוי לאהוב את חברו, לזאת תרגם לו את הפסוק לפי תוכנו, ולא לפי צורתו; מה דעלך סני לחברך לא תעבד, להעיר כזה את לבבו על עוצם הבחינה המדויקת למדת הצדק, שיוכל האדם לקחת מפי הנסיון והשמוש בעצמו ובבשרו, כי מי שמעם פעם אחת טעם יסורין, היא יודע את נפש האומלל זולתי.

ואם כן איפוא, עד שהפלוסוף המלגלג מטיל פגם במיסר הצדק, כי היא מוסר החלשים, כלומר, המצאת בעלי הנסיון בדבר הזה, ישיל פגם כמו כן בכל ההמצאות ובכל התקונים שבעולם, שהרי כלם נולדו על ברכי הנסיונות השמושים, ומכיש בהתקנים שנולדו על ברכי הניגעים בדבר, שסבלו תחלה מחסור טרם המציאו את המצאתם, ואין לנסיע לפי זה באנית קמור, לפי שהיא המצאת עיברי ארחות ימים, שחיהם היו תלויים להם מנוד באופני הנסיעה הישנים; אין להשתמש בכל חומרי הסקה מלאכותיים, כי המה המצאות בני הגלילות משוללי יערות עצים הנוגעים בדבר, ומי יתן והיה המחבר, המלגלג על מוסר הצדק, לפי שהוא המצאת ניגעים בדבר, נוהר בעצמו שלא להשתמש בשום המצאה שנתגלתה על ידי נוגעים בדבר; אוי היינו נגאלים משמוע לגמרי

את פלוסופיותו השוככה הזאת, כי אני לא היה המחבר משתמש ב, המצאת גומינברג, אשר בידאי המציאה לטיבתו והנאתי, ולא היה ספוק איפוא בידי הפלוסוף הנ"ל להפיץ את מעינותיו הנרפשים חוצה, ולא עוד אלא שלא היתה מתפתחת כלל במיחו הפלוסופיה העמוקה הזאת של כל דאלים נברי, המצאת עתודי ארץ נרמניה, ארץ הרת המיליטריות, שהמציאו להנאתם ותועלתם, ואשר הפלוסוף הנ"ל היה מושפע מאת אייר ארציו... והם, עתודי ארצו, המה שהולידו בקרבנו חכמה עמוקה כזאת.

נחזור לענינינו, אל יבעיתנו לגלוג הפלוסוף המשתולל מאומה מלשאת את דגל הצדק בירינו, אנחנו החלשים, ומכל שכן שלקלקל את ענין הצדק, בנטותנו ממנו לצד השני, בודאי נוכל לקלקל הרבה אף לפי דברי הפלוסוף. כי אם החלש יודה אל האגרוף, אם המוכה ינשק את שבט מכהו, מה יעשה עוד התקוף והעריץ?

הנה כי כן, רק לנו-לנו, האדונים והעבדים כאחד: אדונים באצילות התורה, שהיא התיאוריה של הצדק, ועבדים ביסורים ועניינים, שהמה השמוש של הצדק-להכריז ולחזור ולהכריז על השאיפה לצדק העולמי בלי לאות וכלי הרף, אף אלו היה רעיון, הלאימיות, רעיון העריצות, באמת כובש לי כבר את לבם כל אנשי הגוים, בכל זה, כל זמן שלא תבא ע"ז הסכמתנו אנו, הסכמת עם הספר, עם הממושך והממורט, הסכמת המימחים היותר גדולים בשאלת הצדק והחמלה, לא תקום ולא תכונן ה, סיטרא אחראי לאורך ימים, ומכל שכן שכפי הידוע, עוד לא אבד חסיד גם מכין עמי הארץ, ועוד נמצאו בקרבם הרבה הרבה אנשי סגולה, אשר לא נתעו ללכת אחרים אלהים אחרים, ודבר אין להם עם השם המפשט והבדוי, לאימים, רק עם ה, אדם הגלוי והמפורש, אשר נשמת חיים באפיו, שהיא חי ומרגיש בצערו ובעלבוננו, והמה יורקים בשאט נפש על המושגים החדשים שבדו להם העריצים האחרונים לקפח בהם זכויות ה, אדם.

ובפרט בארצנו רוסיא, אשר הודות לתכונתו השקטה והשלוה של העם הרוסי בכלל ולתכנית ממשלת הארץ בפרט, אשר כח אחד כח מרום מעל לכל מפלגות וחברות, שהיה מאחו תחת כנפיו את כל תושבי המדינה שוה בשוה, לא יכלו להתפתח היטב פה קנאת הלאימים, התרוצצות מפלגות מדיניות וכל מיני מראות המומאיות והנגעים למיניהם, אשר בהם התנגע מערב אירופא בעת האחרונה. ואם יש תקוה להחזרת עטרת ההומניות ליושנה באירופא, אך מחסירי העם הרוסי וטוביו עתיד לצמית השיבר כנגד הריאקציה שתקפה את עמי המערב, והעם שהוא האחרון במהלך התקדמות הציוויליזציה ומתנהל בה לאט, לאט, הוא גם יעמיד את הציוויליזציה על בסיס נכון, יחזיק בה ולא

יפנה לעולם, לכשיגמר הליכו בה, והוא יהא מאסף לכל המחנות להשיב לעמי אירופא את אברתם שאכדו בצעדיהם המהירים, וחובה קדושה ונמרצה, אשר את פירותיה נאכל אנחנו לאלתר והקרן קימת לעוה"ב לכל יושבי תבל, מימלת איפוא על כל יהודי ארצנו להתאחד עם טיבי שכנינו הרוסים, להיות עמהם בשאיפה אחת להפרכת הצדק והשלום בקרב כל תושבי ארצנו. והשפעתנו אנחנו כפי המכואר היטב לעיל, לא דבר קטן הוא.

והנה, לדאבונו הגדול, מה עושים מאשרינו החדשים, להקת נערים תעלילים? המה יושבים ועושים כל היום כונים למלאכת הפרוד והמשטמה במבול פבזותיהם, לאומיות, לאומיות, שהמה מצפים על העולם, ובפערם פיהם—פה מדבר גדולות לבבל ולעפר בעפר לעומת כל השאיפות לצדק ושיוון. לצורך זה אף יסרו להם תעמולה קבועה ומסודרה של סגל חבירת נביאי שקר, אשר פרשו עצמם מכל עסקים לעסוק רק בעסק אחר: להשריש בתוך כל הלכבות את האמונה הצרופה... בנצחיות משטמת העמים, וכי מפלצת, הלאומיות וריב הלשונית וכל ננעי בני אדם—המה חוקית עולם, לא יעברו לנצח, ואשר בגלל כן אין תקנה לישראל לפי דעתם, בלתי אם כביא ולחסות בצל כנפי הנימעים אשרה חדשה, דמתקריא, לאומיות עברית, להציג מפלצת אל מפלצת, להגן בשקין משומם עצמי מקנאת השקצים הזרים האחרים.

והן כבר בארנו לעיל בארוכה, כמה עלולים פומינים כאלו מצד בני העם הממושך והממורט להשחית ולעפש את אויר העולם, ועד כמה יש להאנח מרה על הצחוק המר שבאנדרלמוסיא ותהפוכה הזאת, אשר הטובים והמתוקנים שמבין העמים התקיפים, משתדלים לדבר על לב החלשים ועשוקים ולמחות דמעותיהם מעל פניהם במטפחת של נחומים, עוד מעט, עוד מעט וסרה המשטמה, והרשעה כולה כעשן תבלהי וחלשים, הממורטים והמרוסקים, זורים פרש על פני המנחמים "אמר: חזקו עלינו דברי תנחומותיכם הבל, כי נפשנו יודעת מאור, אשר הרשעה תחיה לעולם ועד, וע"כ, הא לכם מפלצת כנגד מפלצת, אנרוף תחת אנרוף, ודעו ראו את תנואתנו".

הדריים המערבים, מי שהיו, מתבוללים, ופרשו לבנות להם כמה לפני עצמם ונעשו "מנהיגים" בתנועה הציונית, מרכיב אמנם לספר לנו בתור ערי ראייה ונסיון, כי ההתבוללות לא תצלה לישראל, כי בחנו מצא, אשר, קארלי ו, פירדיק' ממאנים קצת בדבר, וכנראה אין להם חשק ביותר אל השדוך הזה, וע"כ, כירידים נאמנים להאימה הישראלית, מצאנו לנחוץ לוסד בעדה כמה לאומית עצמית ופוליטיקה עברית. והגנו להזהיר אתכם בזה—כן יאמרו לנו—הזהרה כפולה ומכופלת: הזהרו והזהרו מלכת עוד בדרך ההתבוללות, כי

לא תהיה תפארתכם מאת הארון, פאן האממערשטיין, רק שבו אתנו פה, בבית מקלט, הלאומיות העצמית שיסדנו למענכם, לטוב לכם ולנו כל הימים, והפתנס המאיים ומוהיר הזה נעשה שגור כיכ מהרה על שפתי כל איש ואשה בתחום המושב, בעזרת אניטטורי, השקלי ועסקני, הנאציאנאלפאנדר, אשר מצאו את קול צלצול הפתנס הזה ליפה ומועיל בשעה שמכרוזין על, השקלים, ואיציקי הווא= סילישקי, הרובל העני, בשוכו מן הכפר, שהוא מתבולל שם בקרב, הגוים התבוללות גמורה—שאת ולתת עמהם בקסמי גפרית ובכלווי סחבית, ולפעמים גם לאכול פשוט בביתם תפוחי אדמה שהמה צולים בערו בתנור מוסק כל צרכו, ובשובו מן הכפר העירה ונכנס, לביהמ"ד ושומע מפי, המטיף את פרשת האסון, אשר קרה לאחיו הגדולים, כפאריו, וברלין, כי אחד מהם חפץ לעלות למשרת שר גדוד בחיל הרוכבים ולא נתנהו השטאב הראשי, והשני, בבקרו את בית הכלוב, חפץ להושיט ידו לבת גינרל לייטינגט אחד ולצאת עמה במחול, ודחפתו האחרונה מעל פניה, —מיד נכמרים רחמי, איציקי עליהם לשמע האסון אשר קרם. בידעו כי היא נלגל החזור בעולם, ומי יערב לו אם לא למחר תקרה גם לו סבה כזאת מידי בת הלייטינגט דפה, וחוטף ע"כ ומפתה במהרה את כיסו העשוי מחתיכת בד, מוציא ממנו את פרוטיותי האחרות ומיסרן לידי, הגובכה, לפצות בהן קצת את אחיו הגדולים, הנזוקים על עלבונם.

וכה הולכת לה מערכת, הלאומיות החדשה שלנו. בין על גליוני הספרות, בין בקרב הקהל, ומתפרנסת מפשיטת הרגל של, ההתבוללות, אשר כמרי, הלאומיות החדשה מראים עליה באצבע כל היום לפני קהל עדת, וואסילישאקי, לאמור: ידוע תרעו, יהודי וואסילישאקי, כי אין לכם לבטוח כלל על, ההתבוללות, ואין לכם תקנה רק לבוא ולהשתחוות לפני אליל, הלאומיות.

אולם האדונים הטובים הללו מערבים יחד שני מושגים נבדלים, השתוות ב, ההתבוללות, למרף בהם את דעת ההמון, כי המה מתנכלים להמית את השאיפה לצדק, שיוון והכרת זכויות האדם—אויבתה המסוכן של, הלאומיות אהובתם— על ידי זיוף שזויפו ויציגו לראוה על שמה של שאיפת השיוון מפלצת אחת— מפלצת, ההתבוללות, אשר לפי תכונתה היא בת גילה הנאמנה של, הלאומיות החדשה, ובסוף יעזרו ויסתייעו כמרי, הלאומיות בסרחינה של, ההתבוללות, להמין בזה את הלאומיות החדשה, אחותה הגמורה, ולנבל בה את שאיפת השיוון הרחוקה משתיהן יחד, מההתבוללות והלאומיות החדשה גם יחד, כרחיק האמה מן השקר.

אמת היא כי, ההתבוללות היא משענת קנה רצוץ לישראל, אבל עיד אן זאת אומרת שה, לאומיות ברכה בה; כי אדרבא, היא הנותנת שגם, הלאומיות

בצביון מנהיגינו החדשים, משחתה בה, כי היודעים אתם, מדוע השלכו ה, מתבוללים בחרפה מעל המדרגות? יען שה, מתבוללים לא שאפו אל הצדק, לצאת למרחב על ידי הוציאם לאיר משפט הכושלים והנלחצים, רק שאפו לעמיד במקום גדולים, במקום יונקרים, ולהיות בעצמם מן הלוחצים, והדין ניתן שהעני המדוכא, אשר התאווה תאוה להיות, "יונקר" ודחק ונכנס לתוך הלשכה היונקרית לבקש רחמים על עצמו: "אנא, יונקרים רחמנים בני רחמנים... חסו, נא רחמו נא על איש אומלל אשר חשקה נפשו לעמוד עמכם על מדרגה אחת, והאצילו נא מהודכם עליו",— הדין ניתן שבתור תשובה על בקשתו, יעניקו לו הכאה יונקרית הגונה אחת על לחיו, לאמר: "קבצן, אתה התאווית תאוה להיות יונקר, והודית לפי זה כמו פיך על מדת היונקרות, והא לך איפוא המתנה היונקרית שאפשר לאיש מסכן כמוד לחכות מירי היונקרים, בשעה שהוא נדחק לעמוד במחיצתם".

ומכיון שנהדפו משם בחרפה ולא הפיקו את תאותם להעשות יונקרים אצלם, מה עשו הפקחים שבמתבוללים ההם? הלכו ושבו אל עמם, והתחילו לקשקש ביניהם: "לאומיות!", "לאומיות!", "אורגניזציה לאומית"! בכדי לתפוש בתוך ידיהם את אחיהם בני בריתם ולהיות יונקרים בתוך ביתם. זהו הבאור האמתי של הנבול אשר ארזונינו, "הלאומיים" מנבלים את ההתבוללות לפנינו בכל פה, מדי בואם להסית אותנו לקבל על עצמנו את משטרם ה, "לאומי", והמה כאומרים לנו בזה: הן כדאים אנחנו שתקבלו עליכם עול יונקרותנו, בשכר הקללה שאנו מקללים את ה, "התבוללות" ובשביל החבה היתרה שנודעת לכם מאתנו, שעובנו את מערכות אחרים ובאנו להיות יונקרים עליכם. כי האדונים הללו נדרו, כנראה, נדר גדול, להיות דוקא בקרב חברת הרוכבים על צוארי הבריות, או לרכוב על צוארי "קארל", ומיקיטא המלאים והבריאים, או לרכוב לפחות על צוארי "ישראליק" הכחוסים, אם יתר הרוכבים מבני משפחתם של "קארל", ומיקיטא המיוחזקים בכתפותיהם לרכיבה מבתחלה, השליכום מעל כתפות קארל ומיקיטא ונהדפו לאחור.

ואחרי הבאור הזה, כבר ראוי לפי דעתי, שתפקחנה עינינו קצת להכיר את סמיות העינים הרצופה במשחק הקסמים המתנלה לפנינו זה יותר משש שנים, אשר שתי אחיות צועניות תאומות מלדה ומבטן—, "ההתבוללות" וה, "לאומיות"— הופיעו לפני עמנו כמתקוטטות זו בזו, והאחרונה מראה עצמה כמקללת ומנאצת ומטרטת נגד עינינו את אחותה, "ההתבוללות" כלי חמלה, בכדי שבשכר זה נתרצה לקבל מידה את קרבתה היא, אשר היא מציעה לפנינו.

ואחרי דברינו הנ"ל, כבר אפשר להכיר את ערך התשובה לעמם שארזונינו ה, "לאומיים" מתפארים בה על העם, ואת מי יחשבו לתקן בתשובתם הזאת: את

העם או את עצמם? או יותר מדויק: את הרגש היהודי שבקרבם, או את הרגש השררות?
ומה ראוי לכנסת ישראל לעשות בהיא שעתא דרעותא של בעלי
התשובות הנ"ל? ע"כ כנסת ישראל להשיב אמריה להם: לכו לעזאזל עם
„ההתבוללות“ וגם עם ה„לאומיות“ החדשה וחדיו, כי כל ההתאבקות השדית
שלכם אודות ההתבוללות והלאומיות הוא ענין רק בעד אלו המצפים להיות
יונקרים ושנשמתם היא נשמה יונקרית, ולהמין אחינו בית ישראל לא נשקפת מזה
שום תועלת וגם לא היונקרות היא תעודתו של ישראל בכלל. תעודת ישראל
היא לחבות לעת המאושרה וגם לעזור ולקרב בהשפעתם הגדולה את ביאת
העת המאושרה ההיא, אשר זכות החיים והקיום לא יהא שייך רק ליונקרים
בלבדם, כי אם לכל האנשים—כיונקר כאינו יונקר, או יותר נכון, שתקבע ההכרה
בלב כולם, כי היונקרות איננה תלויה בכגדו שרד וחרב צמודה אל ירך, כי, אם
כל הנברא בצלם אלהים ויודע גם להוקיר את הנברא בצלם אלהים יונקר יחשב, אבל
לא בשביל זה יסובב עמנו עם ספר התורה, בת קול המוסר והצדק העולמי, על זרועותיו
זה אלפים בשנים ונמרט ונגזז בעבודה מדורי דורים, בשביל שיוכל לכון באחרונה איזו
רגע מיצילח להתגנב לתוך מעיף יונקרי על זמן חצי שעה. ולמעשים פעם אחת מעם
הליכה בגרון נטוי והשתקשקות חרב צמודה מתחת למעילו על רצפת הרחוב, להשמיע
את קול צעדיהם מסביב ולהכריז לכל עובר: פנו ררך ללהט החרב העברי המתהפכת
מ„התבוללות“ ל„לאומיות“.

בקצרה, על כנסת ישראל לקרא את הקריאה: „פשטתי את כתנתי איככה
אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם“. אחרי שנשברה קשת גבורתנו וזרוענו
המדינית זה אלפים בשנים, וכבר תכנו את ארחות חיינו לחיות בלי ממשלה
יהודית; אחרי שסבלה אומתנו פעם אחת את מעם המיתה המדינית, ונפש אומתנו
כבר זכתה להתפשט מתוך הגוף העכור, מתוך התכסוס המדיני ומשא מלכה
ושריה, שהמה כמו גוף ונרתיק לנשמת האומה, ולרחף אף על פי כן בארץ החיים
גם אחרי פטירתה מן הגוף, לחיות חיים רוחניים בלי גויה וצרכי גויה הגסית;
אחרי שכבר זכה עמנו לכרוא בעולם את החזיון הגדול שבתבל, כי אפשר לעם
הרוח לחיות ולהאריך ימים בארץ החיים אף מבלעדי הגוף העכור וצרכיו, הרבה יותר
מבעלי הגוף, בעלי הזרוע והלחיים—ואיככה זה תתרצה אומה בת אלמות כזאת, שכבר
הזדככה מפסולת חומריותה זה אלפי שנים, לשוב ולחלות כעת כאחד העמים בני
החילוף והתמורה, לחזור ולהתגשם בתוך החומר העכור, חומר „המדיניות“ עם המין
פוליטיקוטיה וצבא נפתוליה, ולתלות את הקיום שלה על גויה נפסדת, על אבק פודרה
אחרי שכבר זכה עמנו להבחן בכור העוני אלפי ימים ולהתענות בכל
מיני עניים, מתגרת ידי התרפים המדיניים הישנים של אחרים, איככה זה לא

גַּחַם מִיֶּסֶר, וְלֹא יִכְנַע לִבְנֵנו לְחִדּוֹל מִשְׁאוּף אֶל אֱלֹהֵי הָעֲרִיצוֹת, אֲשֶׁר בָּהֶם מִתְהַלְלִים הַגּוֹיִם נְסִי הַרוּחַו אִיכְכָה יִבּוּ בְעֵינֵי עַצְמָנוּ לְזֹלֹל כִּיכ בִּיִסוּרֵינוּ וּבְדַמֵּי פִצְעֵינוּ הַשּׁוֹתֵתִים מִיָּמִים רַבִּים, לְהַנִּיחַם הַפֶּקֶר כְּמִים הַמוֹנְרִים אֶרְצָה, וְלֹא נֹאכָה לְהַעֲלוֹתָם וּלְתַקְנָם, לַעֲשׂוֹת מֵהֶם תְּכֵלֶת מוֹסְרִית, בְּהִיָּתְנוּ בְּמוֹ לְמוֹפֵת לְכָל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, לְהַבִּיא נֹחַם בְּלִבָּבָם, שִׁוְנִיחֻ אוֹת פְּסִילֵיהֶם—פְּסִילֵי הָעֲרִיצוֹת, וַיִּבְיֹאוּ כּוֹלָם לְהַשְׁתַּחֲוּוֹת לְאֱלֹהֵי הַצֶּדֶק וְהַחֲמֵלָה.

אִיכְכָה יִהְיֶה נֶקֶל בְּעֵינֵי עַצְמָנוּ, לְהַנִּיחַ לְדָם פִּצְעֵינוּ לְהִיּוֹת דּוֹמָה לְדָם חַיָּה שׁוֹרְפָה, שֶׁהוֹכְתָה וּנְפָצָה בְּעַד מְשִׁיבֶתָה וּדְרוֹן לִבְכָה, אֲשֶׁר אִם עֲמַדָה וְהִתְרַפְּאָה מַעֲט מִמְכּוֹתֶיהָ, וּמִהֲרָה וּקְפָצָה אֶל מְלֹאכְתָה, מְלֹאכֶת הַדְּרִיסָה, וְלֹהֲשִׁמֵּעַ אוֹת קוֹל נְהִימּוֹתֶיהָ אַחֲרֵי הַטֶּרֶף עַל פְּנֵי כָל חַיּוֹת.

לֹא וְלֹא! לֹא נַחְפִּיץ וְלֹא נֹאכָה לְקַבֵּל עַל צַעֲרָנוּ וְעַל מַכְתָּנוּ שׁוֹם תְּנַחֲמִינִי וְשׁוֹם תְּרַפֶּה, מְדִינִיתִי, טִירִיטוּרִיָּאֵלִיתִי וְכוּי וְכוּי כְּדוֹמָה לְהֶן, מִתְרַפּוֹת הַמְּבוֹאָרוֹת בְּסֶפֶר הַמַּלְיָן לְבַעֲלֵי הַתְּרַפִּים וְהַקְּסָמִים—הַצְּעִית אֲשֶׁר מְלַבֵּד הַהֶבֶל וְהַשּׁוֹא שְׂבָהן בְּמַכָּאן וְלִהְבֵּא הַגְּלוּי וְיִדְוַע לְיִדְוַע חֶן, הֵן עוֹד מֵהַפְּכוֹת לְהֶבֶל וְשׁוֹא אוֹת כָּל מַכּוֹתֵינוּ וּפִצְעֵינוּ אֲשֶׁר עַד עַתָּה, וְשִׁאֲנֵלֵאֵי מִלְתָּא לְמַפְרַע עַל יְדִיחֶן, כִּי בְחַנָּם, בְּלֵי שׁוֹם תְּכֵלֶת, אֲלֵא כְּכֹלֵבִים הַמוֹכִים, הוֹכִינוּ עַד כֹּה, — זֶהוּ לְכָל חֲרַעִית, וְעַל כֵּן בּוֹז נִבּוֹז לְתִרְפּוֹת בְּאֱלֹהֵי הַבְּאִים לְזֹלֹל בִּיִסוּרֵינוּ וְצַעֲרֵנוּ גְלוֹתָנוּ, וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָנוּ שְׁפֵלִים לְמַפְרַע, כִּי אֲלֵפֵי שָׁנִים הַתְּגוֹרְרָנוּ בְּשִׁפְלוֹת בְּלֵי מְדִינָה, בְּלֵי מַמְשָׁלָה, טֶרַם זְכִינוּ לְהַשִּׁיג חֲתִיכָה, טִירִיטוּרִיָּה בְּתַחֲנוּנִים גְּדוֹלִים וּבְרַחֲמִים רַבִּים, וְאֲשֶׁר הַשְׁתַּלְּלוֹתָנוּ וְהַתְּפַעֲלוֹתָנוּ עַל הוֹכִיָּה הוֹאֵת, שְׁנוֹכָה לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגַּת קַמְנֵי הַקְּסָמִנִּים שׁ, בְּהֶם, תַּעֲבִיר כָּל גְּבוּל.

תְּרַפּוֹתָנוּ וְהַנְּחִימָתָנוּ הַאֲחַת הוּא הַזּוֹכֵךְ וְהַצֶּרֶף, אֲשֶׁר נִצְרַפְנוּ בְּכוֹר הָעוֹנֵי, וְרוּחַ עֲנוּהַ, רוּחַ הַמּוֹסֵר הַגְּדוֹלֵי אֲשֶׁר נִטְעָה בְּנוּ הַגְּלוֹת, וְהַרוּחַ הוּוֹ רְאוּי שְׁנַחֲוִיקָהוּ וְלֹא נִרְפְּהוּ עוֹד, כִּי מְגוֹלֶת כֹּף יִקָּר הוּא, וְצִרִיךְ שִׁיְהִיָּה מְלוּה אוֹתָנוּ עַל כָּל דְּרַבִּינוּ וְלִהְיוֹת נֶר לְרַגְלָנוּ תְּמִיד. שְׁגַם בְּהַתְּהַלְכָנוּ לְבִקֵּשׁ תְּקֵנָה לְמַצְבְּנוּ הָרַעוּעַ, גְּבַקֵּשׁ רַק תְּרַפָּה לְכַפִּיֶּת קִימָתָנוּ, וְלֹא לְכַפִּיֶּת רוּחָנוּ, לְהִישִׁיר אוֹת הַגֵּב וְלֹא לְהַגְבִּיָּה אוֹת הַלֵּב, שְׁבַמְלִים פְּשׁוּטוֹת הוּא הַשְּׂאִיפָה אוֹ הַהַשְׁתַּדְּלוֹת שְׁלֵא לְהִיּוֹת גְּדֻרָסִים, כְּשִׂאִיֶּת, הַשְּׁוִיּוֹן וְהַרְמַת זְכוּיֹת, הָאֲדָרִם, אֲבָל לֹא לְהִיּוֹת דּוֹרְסִים, הַכְּלוּל בְּשִׂאִיֶּת, הַמְּדִינִיּוֹתִי. וְהַשְּׂאִיפָה הוֹאֵת שֶׁל הַשְּׁוִיּוֹן, לֹא תִמְצָא לֹא בְּהַתְּכּוֹלָלוֹתִי וְלֹא בְּהַלְאוּמִיּוֹתִי, וְלֹא בְּכָל יִתְרֵי הַבְּדוּדוֹת בְּנוֹת הַתּוֹפֵת, אֲשֶׁר מְגַמֵּת פְּנֵי כּוֹלֵן לְהַכְחִיד וּלְקַבֵּר אוֹת זְכוּיֹת, הָאִישִׁי, וְלִתֵּת אוֹת, הָאֲדָרִם כְּפָרוּ שֶׁל הַמוֹשֵׁג הַכְּרוּי—כִּי אִם בְּדֶרֶךְ הַצֶּדֶק וְהַיּוֹשֵׁר, כְּלוֹמֵר הַכְּרַת זְכוּיֹת, הָאֲדָרִם בְּאֲשֶׁר הוּא אֲדָרִם, תִּמְצָא. וּבְדַבֵּר הַשְּׂאִיפָה הוֹאֵת, שִׂאִיֶּת הַצֶּדֶק, אֵין צִוְרֵךְ לָנוּ לְרַחֵק

עצמנו לתוך עולמות התרפים הזרים, כעצת ה, התכוללות, ואף לא לסחוב את התרפים הזרים לתוך עולמנו אנו, כעצת הלאומיות, כי שאיפת הצדק והחמלה קרובה אלינו מאד בפינו ובלבבנו, כלומר, בספרינו הקדושים, אדירי הצדק והמשפט, שאנחנו משננים אותם על שפתינו תמיד, ובכור עוני וזער הגלות, שכל כך הרך את לבבנו ונטע בנו את רגשי החמלה וההשתתפות בצער וולתנו. ועלינו איפוא רק לשבת על מקומנו, בתוך ביתנו, להחזיק במעוז ספרינו הקדושים אילי הצדק ולשאוף או גם להשתדל בהתפשטות הצדק לקנין ונחלת העולם כולו. (ומכאן מודעה רבה לנבוכי הלב, המיאישים את העם הישראלי מכל תעורה בעולם עור, כי מאחרי שהתעורה האחת שהיתה לו—כך הם אומרים— להפיץ ידיעת, אחרות הכורא" כבר נמלאה, וידיעת, האחרות נעשתה כבר לקנין כל העולם הנאור, הרי כבר כלו את תעורתם והגיע זמנם לדרת מעל הבמה. אולם עושים עצמם נבוכי לב אלו כלא יודעים, אשר, לא המדרש עיקר אלא המעשה, ומה בצע, שיריעת, האחרות' חדרה אל תוך מוחות רבים מן הגוים, אם בתור שבעים ומדושנים, לא חררה ההופעה האלהית אל תוך לבותם, וכל הלכות מלאים תככים ורהב; מה בצע כי כל עריצי עולם ביגים היכולות כמו רמים, לכרוע ולהשתחוות בהם לפני אלהי השמים, אם כרועתם זאת היא לא ע"מ להכניע את עצמם, להכיר את השלטון והגבורה לאלהי השמים, ולבלתי יזום לבנם מאחיהם, כי אם ע"מ להכניע את אחרים, להגדיל מוראם והודם בהופיעם עור על הקהל כבאי כח השמים, בחסרון הזה, חוסר רוח נמוכה ולב בשר, לב רגש, עור הרבה הרבה יש לגוים השבעים והמדושנים—המבקרים ועושים, חוזה עם הי בתוך היכולות רמים הפושים כסף וזהב— לקבל לקח מאת העם הממושך והממורט, המקבל את פני אביו שבשמים, ועורך את, ליל הסדר' מתוך מחתת מוח מפני חמת המציק, תחת מחלות עפר.). עלינו לשבת בביתנו ביביעה ברורה, כי שולחנו גדול משולחן בעלי התרפים, וכתרנו גדול מכתרם, ובבטחה גמורה כי סוף תנצח קולמורתנו, קולמורת—, עם הספר, עם הממושך והממורט— את כל הקולמורות האדומיות, האכזריות תמוגג מפני החמלה, והעריצות תלבש בושת בפני נור מלכות הצדק, ואוי אשרי וטוב יהיה לנו, אשרי וטוב גם לעולם כולו.

אולם האדונים הדריים המערכים, מורינו, המורים אותנו את התורה הלאומית, רוח אחרת אהם. המה, הורות להתחנכותם בקרב בעלי התוף והמחול היפהפים, והודות לריקניותם מידיעת הורתנו, ואי הצרפם כראוי בתוך כור העוני וזער הגלות, לא יאבו ולא יתפצו לדעת מאומה מכל הנענועים האמורים למעלה על אודות, גלות השכינה ודבר ההתייבסות שיחסנו למעלה את נאולת ישראל

ממצוקתם החמרית אל גאולת כלל העולם ממצוקתם המיסרית, לאמר, כי לא יתעורר ישראל, כמו יתר העשוקים שכתבל, ולא תעלה ארוכה נכונה למכותיו, בלתי אם יעבור רוח חדש, רוח מהרה, על פני הארץ, ויתכברו המושגים על אודות ערך, הנברא בצלם אלהים, ורק אז תהא גאולתם, גאולה אמיתית ובללית, להם ולעולם כולו. אבל האדונים המערבים בעלי ה"לאומיות" החדשה, הניבו החלולא-וחנגא האירופאית, לא יאבו ולא יחפצו לרעת מאומה מכל הנענועים הללו, כי טוב לכם המטומטם קב אחד של תפלות מעשרה קבין של פרישות, ויפה בעיניהם שעה אחת קורת רוח של הומנה את עולבם למלחמת השנים, להראות רגע אחד, טרם יפלו מדוקרים, את רוח יתירה די בהון, לרחוץ את כתם כבודם המדומה ברם-אם ברם אחרים ואם ברם עצמם, - מכל החיים הארוכים, חיים טובים של גבורי הצדק, השומעים חרפתם ואינם משיבים.

ולתכלית זו תפשו את היפהפיה המךְגִית מרת, לאומיות" בבלוריתה, אותה ואת שתי נערותיה המלוות אותה משני צדיה ונושאות את כליה ומשוררות את ההימנון שלה. מימינה של ה"לאומיות" החדשה הולכת, פריילין כלובי ומשמיעה את קול השתקשקות מגע כוסות העגבים מלאי דם ענבים ומשק נשיקות שפתי חונף, מדי תדליקם אש אהבה זרה; ומשמאלה הולכת פריילין, דועלי ומשמיעה את צלול כידוני העוגבים המבתקים איש בטן חברו עת תדליקם אש הקנאה הזרה... ומקושטת בעדי עדיים אלו, סחבו מאוריני, מוריני הדריים המערבים, את היפהפיה ה"לאומית" והציגוה לפני בני עמנו, ואמרו להם: כוז ראו וקדשו, ואחריהם החרו החויקן כל הלבירים הפעוטים וכל בני החברה הפורפומית, הנכונים להקריב גפשמ על קדושת, השויע הפאריוני, אשר בתחום המושב, שחבת הרפלוים אל, המנהיגים, בצירוף פתנמם המלבכו, למה לא נהיה ככל העמים, פתנמם היסורי שבלאומיותם החדשה, משכו את לבב הפעוטים האלה כקסם ונסכו במ רוח תווית, המעלה חלודה על מחשבותיהם ונוטעת בהם חוש מעם קהה ומשונה, לנוח כל קודש ובל נאצל ולעשות את ה,למה לא נהיה ככל העמים לקנה המדה בכל פנות חייהם: מה, הם מארגנים אורגניזציות, אף אנחנו כן; מה, הם בוחרים ומעריצים להם אנשים, האורגניזטורים, לאלהים, תחת האלהים שבשמים, אף, אנחנו כן; מה, הם זוחלים על בטנם לפני אלהיהם-המנהיגי ורצים לפני מרכבתי, אף, אנחנו כן; מה, הם עושים קונגרסים למחיאית כפים ושתית, לחיים, אף, אנחנו כן.

אך הנפלא ביותר, הוא כח החדוש הנפלא, אשר חוננו בו עוד רבים מן הפעוטים האלה, לחדש גם סברות מדעתם, וחשבו ומצאו כי במסורה זאת של למה נגרע מכל העמים, אשר הנחילום רבותיהם המדופלמים, אפשר גם להשלים

בן חובבי היהדות ובין החפשים: כי הלא גם אפשר לשכלל יהדות שלמה שתהיה
בבחינת, נהיה ככל הגוים, ושככל זה יהא אפשר להופיע על הקהל בתור מגינים
ומחוקים עוד את היהדות, היינו: בואו ונצווח ככרוכיאת המיד לעיני הקהל, על אשר אין
איש שם על לב ליהד את התיאטרונים, את המחולות ואת המנגינות, ועל אשר לא ירבו
ללמד את השפה העברית וההיסטוריה העברית, לאמר: ישירו וירקרו ויהוללו להם
בית ישראל ככל הגוים, אך ברוח עברי, כלומר: בתוך ומחול עבריים ובשוק וירך
עבריים; ישנונו להם ילדיהם משחר ילדותם לדעת את שיחת הזאב, הנמר והברדלס אשר
בספרי ה, מטידות, ואת פרשת תולדות גבורת נבוכיזר הנמסורית, לשתות יין בקרקד
החללים, ככל ילדי הנכרים, אך בשפה העברית ובקדוק העברי, למען עשות
חזק להיהדות.

אולם לדאבוננו הגדול אין מול לחזוקיהם האלה, וכרוב לחזוקיהם, כן תרב
ותלך רקניות התורה וטמטום המחשבה הישראלית, לזנוח את כל הין עתק המסור
אשר לנו ולהתהלל בפסילים נובלים-פסילי ה, לאומיות, ה, גבורה, ה, עריצות, שאינם
חלק יעקב, -פסילים, אשר מלבד זה המתם המסואבה לנפש הישראלית, הנה ידוע עוד
כמה מסוגלת תולעת יעקב באנרופה הצנום לדברים נעימים כאלה.

וברם זכורים לטוב, רדקטורינו העברים היקרים, אשר להם אנו חייבים
תודה בעד התפתחותה המהירה של ה, היהדות החדשה, כי ברדיפתם הגדולה
אחרי, ריווחים, מהרו והציעו את שירותם לפני, מנהיג הצינונית וכל בני לויתו
הצירים החרוצים, לעזור להם במלאכתם, לצוד בעבורם נפשות רבות בתחום
המושבי, ויפתחו פתח כפתחו של אולם בתוך עתוניהם לפני כל לבלר ובל פמפטן
לכבא ולפמפט בהם כאות נפשו, אם אך המיסיון ההרצלי יהי נישא פמפטנותו, ואת
העונים כנגד המסיון הוה השליכו בחרפה החוצה ולא פתחו להם אפילו
כסדקות של טחמ, מפני שקיו הדקטורים הפקחים, כי לרגלי התפשטות ה, היהדות
החדשה והדת ההרצלית יפרח וישגשג גם עסק העתונים העברים, כי נפתו
להאמין לקול הברתה, על אורות נחיצות השפה העברית, שהמליטה ה, היהדות
החדשה מפייה, ונפתו להאמין, כי ברכה בה לפי זה בעבורם, אולם הפקחים
הללו עינם הטעתם לשכח עיקר גדול: כי שפת עבר היא שפת הרה, שפת
הספרים הקדושים, יותר משהיא שפת העברים, ולסופרים העברים לא תוכל
להיות איפוא תקומה אמיתית בחיים, נשענת על במים המציאות הנכונה, דך
בקרב העם המחזיקים בנושנות, החיים עפ"י הספרים. הקדושים, ושהשפה הקדושה
היא לפי זה המפתח לכל דרבי חייהם. והסופרים העברים מכילים איפוא בתוכם בעד
הקהל הוה, אומנות חיה, אומנות יסודית, הנשענת על הצורך הנכבד והחוק למאור,
הנמצא סבב בקרב העם, ולוא גם יריבו לפעמים עם העם על אודות מושגים

שונים, אבל זו הוא מריבת אנשים אחים, מריבת בני בית, אשר עליהם יאמר המשל הזרנוני, עקוד את ארבע כפות רגלי וידי, אך השלך אותי אל בין קרובי וידידי, אבל לא תחת כנפי ה, יהדות החדשה, היהדות הרצלית, אשר יסודה מהאירופאיות וסופה לאירופאות, מרקק ה, הלולא-וחננא האירופאית נוצרת, ואל ההלולא-וחננא כל נטיותיה ומגמית פניה, ואשר למגמיותיה האלה יש לה שפות חיות וספרויות ערוכות ומשוכללות בכל, ובשפה העברית המתה אין לה שום צורך וחפץ לעניניה ההלולא-וחננאים, — לא תחת כנפי הגברת הזרה הזאת יוכלו איפוא הסופרים העברים למצא מחסה נכון לאורך ימים.

אין לשכוח את המשנה באבות: הווי והירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן. והזמן יוכיח לדעת. כי גם כל הארת פנים, שהיהדות החדשה, יהדות ההלולא-וחננא, האירה לפעמים אל שפת עבר ואל סופריה, היה רק לצורך מלחמתה עם היהדות העתיקה, אשר שפת עבר, בתור ענף רענן מן היהדות העתיקה, סיבה מאד לקבוע בתוך הגרון הנצרך לנדח עליה, על היהדות העתיקה, לנשלה מן העולם, שכפי הידוע רק מעצי היער יוקח בית יד לתוך הקרדום לכרות אותם; מיניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא.

הסופרים העברים ינהמו באחריתם, ככלות כחם ושארם אשר הוציאו להפצת היהדות החדשה. ה, כפרה" הראשונה יהיו הסופרים העברים עצמם, מחוללי נגעי בני אדם הללו, עובדי ה, הרצליות, ואזי יכו על לבם ויתודו על מעשיהם ויאמרו: הלא טוב טוב היה לנו הכעס שהבעיסונו אחינו בשרנו החרדים תופשי התורה לפנים, בעבור איוו מעשים או דבורים, שלא היה רוחם נוחה מהם, משחוק החנופה ששחקו עלינו היהודים החדשים, לא בשביל שום דבר, רק בשביל המעשים והדבורים שהרעמנו בהם את היהודים הנושנים. הראשונים חשבו איתנו לאנשים מוזיקים; את אומנותנו, אימנות שפת עבר, שהיא שפת תורתם, שפת קדשם, חשבו לאומנות מפוארה מאד, אלא שהתלוננו עלינו, כי לא נשתמש בה כהוגן לפי דעתם. ובעיני היהודים החדשים, אנחנו אפם ואומנותנו אפם, שהחזיקו בנו בתור פיסת רפש לטפח בה על פניהם של היהודים הנושנים. בקרב הראשונים, בדמי התלונות אשר מהם עלינו ומאתנו עליהם היינו חיים ומתקמים תמיד כשארי בשר, כאברי משפחה אחת, המתיכחים או אפילו מתננחים זה בזה בהלכה. פעם היו הם מודים לנו ופעם הודינו אנחנו להם, ובכל אופן לא היינו מואסים זבוגדים איש באחיו לצמיתות; ויהודים החדשים, בפנים השיחקות שהראו אלינו, היו לנו בשחוק המתעה של הברדלם, השחק והולך אל טרפו עד אם כלה למצוץ את לשדו ואחר ישלבינו כנצר גתעב. והתחלה סיבה מן המגפה אשר עתידים: הדרקטורים והסופרים העברים

להנגף מידי „שריהם“, מחבליהם. אשר הולירו והשריצו לאליל ההרצלי, אליל ההלוא= וחננא-כבר ראינו ממותו החטופה של ראש העתונים „המליץ“, אשר באמצע רקירותיו שרקד לפני אליל ההרצלי, מעדו קרסוליו ונפל שדוד, ובמותו אכזר ניר לראשית בכורי הספרות העברית, וחבל סופרים מצוינים, מלאי הנובת „ביהמ״ד הישן“ ומעם העברי האמיתי. יתעו כצאן נדחות ואין מקבץ. ואחרי „המליץ“ יסעו וילכו כסדר בדרך כל הארץ, אייה, גם יתר הרדקציות העבריות. ואפילו אותן שרדקטוריהן שמחו על מפלתו של „המליץ“ ורקדו על קברו, עתידים גם כן להתראות עמו במהרה בעלמא דקשיט... כי איתה המרכבת, מרכבת החנופה ליהדות החדשה, יהדות ההלוא=וחננא=הרצלית, אשר הובילה את „המליץ“ לבית מועד לכל חי, כבר עומדת הכן רתומה לסוסיה הצוהלים גם אצל יתר פתחי הרדקציות העבריות. אך כמוכן תצא הנסיעה לפעלה בסדר ובהדרגה, איש איש לפי כמות מדרגת השקר שלו, כלימר, כל שמטבעו היה נאמן רוח יותר, ומטעמו העצמי היה טעם יהדות=תלמודי, ואשר לפי זה התקרבותו אל היהדות הרצלית, יהדות ההלוא=וחננאית, היתה יותר מלאכותית, יותר שקרית וחנופית—הוא יוכה לבוא ראשונה לקבורת ישראל, כי השקר שקר קודם לקבורה. בראש כולם נסע עתון „המליץ“, אשר הרדקטור שלו הוא תלמודי גדול עיפ ידעותיו וגם עיפ רוחו, רוח ביהמ״ד הישן, שהיה מפעם תמיד במאמריו, אחריו תסע ותלך לארץ גזרה מערכת ה„צפירה“, אשר הרדקטור שלה, שגם הוא אמנם חניך ביהמ״ד הישן, אולם יען שאיננו נאמן רוח, וגם לא בעל רוח בכלל, ונוח להתהפך לכמה גוונים, לא קבע בו הביהמ״ד הישן את רוחו במסמרים, ומעת שנפגש עם עולם ההלוא=וחננא. הסתגל להיות גם הוא בן הלוא=וחננא ותיק כאחד מילדי ה„כלוב“ השרשיים, ושיוכותו אל היהדות הרצלית היא איפוא יותר טבעית, ועיכ יאריך ימים בשירותו לפניו יותר מ„המליץ“ ולפיכך לא תסכל ההרצליזמוס גם אותו לאורך ימים, ושלא תשלחהו מארץ החיים סוף=סוף.

הנה סוף

ולאחרונה כלה גרש תגרש גם את יתר הרדקטורים העברים, יהיו אפילו בורים גמורים שאין בהם לא רוח התלמוד ולא ידעות התלמוד, וכותבים אשכנזית צחה בשפת עבר, בכיז גרש יגורשו כלה, בשביל שפתם העברית, השפה המתה, שההרצליזמוס לא תמצא בה כל חפץ, לאחר שתבלה את העידתה, תעזת השמר את אויבתה, היהדות העתיקה, והורקת כל בני אשפתה בה. במלה אחת, הרדקציות העבריות יהיו סובבות במחול מסביב ליהדות החדשה הרצלית, כזוכבים המחוללים מסביב למנורת אש, ער אשר יפלו לתוכה, והיו לבער ולעפר ואפר. מנוחך הוא רק, מה שרבים מן הבלברים נהגו לכנות עוד את תקופת

הכליון העברי הנוכחית בשם, תקופת התחיה העברית. כנראה, שאול המבטא הזה בידם מספר המלין אשר ללהקת הפוחזים הסוכנים ברחובות לנצל את האנשים העוברים, אשר כדי לתבל עיד את עיבורותיהם במילי דליצנות, מהפכים לכנות כל עובדה מעיבורותיהם בשם של חבה: למכת לחי קירין, החלקת לחי, להכאת שנים—, משמוש שנים, למהלומית על הראש—, ברכת הראש. אם למהלומה על הראש יקרא, ברכת הראש, גם אני מודה שיש לכנות תקופתנו, תקופת ההרצליזמוס, בשם, תקופת התחיה.

ה.

לפלגות הציונות.

כירוע, נולדה בעת האחרונה שאלת, אוגנדה, ולרגלה פרץ גם ויכוח גדול בקרב הציונים אודות ציון ואוגנדה. בכדי לברר למי משני הצדדים הצדק, או יותר מדויק, מי משני הצדדים מרבה לשקר יותר, צריך תחלה להפיץ אור על תכונת הווכחים והמריבות, שבכל משך ימי הציונות בכלל. הנה כל המיטיב להסתכל בתוך זה הווכח האחרון, ציון—אוגנדה, רואה בו, גלגולי אמיתי מתוך הויכוח והריב שפרץ בין החרדים והציוניים בתחלת הולדת הציונות, ומגנון אחד בערותי וגנבותי מיגנדר ואתי בקרב כל צדדי המתוכחים בעניני הציונות מאז ועד עתה. כי, כנראה, נולדה הציונות במול כזה, שכל המתוכחים אודותה לא ימלטו מלדבר או דברי בערות או דברי ערמה, ולפעמים אף שתיהן יחד, וכלבד שלא להשמיע את האמת הפשוטה בשום אופן.

נקח תחלה את ופוח החרדים והציונים על דבר הציונות מלפנים. גלי שנאה וחמס שונים עברו על עם ישראל ורוששו את מצבו, ומיעקת רעב החלה להיות מורגשת בקרב העם, לא רעב למיני מזונות מליצים, אך פשוט רעב לחם. ויקומו הציונים ויציעו לפני העם, שיתחילו להתעסק בדבר הציונית, ומציון יצא שבר לרעבון בתיהם. אולם תומי קמו לעומתם חבל מקנאים מבין החרדים, אשר מחוללי רעיון הציונות לא ישרו בעיניהם, מפני הליכתם החפשית בעניני הדת, וירע בעיניהם המעשה, כי אנשים חפשים כאלה קמו להיות כידירים לישראל וליעצם עצות טובות, פן תתחולל עיי זה קירוב הדעת בינם לבין העם, ויתחבב רעיון החפשיות על העם, לכן התאזרו והתעודדו יחד לערוך קרבות נגד הציונות. כמובן, לא נערכו הקרבות על ידי, כלי תותח של קרופי ולא אפילו באקדוחים פשוטים, אך בחצים של תלונות ומחאות, אשר ירו על הציונים בפני העם. מוחאי המחאות כולם פה אחד—זולתי החכם המנוח אמלס שנלה את אפיסתה של הציונות מצד תועלתה החמרית—הביעו את מחאותיהם בשם הדת, לאמר: אסור ללכת אחרי הציונות ולבקש בה עזרה, כי סכנה צפויה מתוכה להדת.

הבערות וההזיה וממסום הלב הכלולים בתוך טענותיהם אלה, אשר למען הקביה, האל הגדול הנבור והנורא, אשר לא ירעב ולא יצמא ולא יצטנף. עושים עצמם כרחמנים כיב, לדאוג את דאנותיו, ומהעם המתמוגג ברעב בעידום וחוסר כל יקשיחו את לבכם, ונכון בעיניהם להפקיר את דאנת הלחם הוראית, הגלויה והמפורשת, בשביל חשש חששת דאנת הדת, אשר חלף במוחם המחאנה לסצוא אך, סרכות, — הבערות וממסום הלב שבתוך ההתנגדות מטעם יראת שמים הזאת, הרגיוה בשעתה את האנשים הנלכבים, ולהביים מהם — בתוככם גם כותב הטורים האלה — אשר טרם ירעו וטרם בחנו את הציונות מצד תועלתה החמרת היו הטענות המיזרות והמרגיוות של המתנגדים הנזל לסבה מספקת. לנטוע גם נמיה אל הציונות, ולא כיב נמיה אל הציונית, כנמיה לריב את ריבה עם המתנגדים. כי בעידן רתחא לא היתה להם הסבלנות לרדת לסוף דעתה של הציונות ומנהיגיה, אם באמת יש בה משום פהרון לשאלת הלחם, קצת, או היא רק כסית עינים מצד המנהיגים להתפאר בה על העם בפתרון הלחם. והוכוח של סניגורי הציונית לא היה כיב בתור הלכה למעשה, כאשר וכוח של רעות' סתם. כי את האנשים הנלכבים הרעיש רק טמסום לכב המתנגדים והשובתם שלא ממין המענה, אשר כלפי אנשים שהתחילו לרבר ולשיח אודות מצוקת הלחם של עמנו, יצאו הם למפח על פניהם בטענות של יראת שמים, כאילו יש באפשר לסתים, בחוויק הדת' את נקבי הרעבון, ולצאת ב, תקן חצית' ירי חובת פת שחרית.

הנה העברנו לפני הקוראים את סגנון הטענות, שטענו בשעתם המתנגדים לציונות שמבין המקנאים החרדים — סגנון, אשר לכאירה לא היה נאות לו שום כנוי, זולתי הכנוי שהצגתי למעלה; בערותי. אולם, שמא תאמרו, כי הציונים מאידך ניסא הטיבו יותר לרבר ממתנגדיהם, אינכם אלא טועים. רוב הסניגורים שעמדו לציונות, ומכל שכן אותם שהיה להם קצת אחיזה גם כעולם החרדים וחפצו לקיים, אחיו בזה וגם מזה אל תנח יריך, תחת להשיב תשובה כהלכה במלים נכוחות וברורות על מענת מתנגדיהם, הרוצים לקפח את הפרנסה, את הלחם, מפני חששותיהם, היראת-שמימיות' ולגעור עליהם בקול: הוי, אטומי לבו עם ישראל טובע בים צרה, ואתם עומדים ומזומזמים לפניו ומזומי חסידות. — תחת להשתיק את טענותיהם בדברים נכוחים ומפורשים, נחרו גם הם ללכת ארחות עקלקלות, לענות למקנאים החרדים במרמה ובננכת דעת, ולהכחיש את טענתם על פניהם מעיקרה לאמור: אתם טוענים שהציוניות היא ריעיתא להדת. שקד אתם דוברים, כי אדרבה, כל עיקרה של הציונות לא באה אלא לחזק את הדת ולהרבות בעלי תשובה בישראל, ודוגמאות שונות ממפעלות בעלי תשובה

החרשים החלו הסניגורים להעיק מכל עברים. אחד מספר ומציג לרונמא, את תשובתו וחסידותו של, המנהיג במילי דברכות, אשר, קראוהו לעלות לתורה בביה"כ בבאזול, וגם אשר הוא עינה אמן ככל כחי... על ברכת, שחלק מכבודו ליראיו, אשר יברכו עליו עבדיו הנאמנים מאה פעמים ביום, שכידוע, גדול העונה יותר מן המברך"; והשני מספר את חסידות, הקוננרס, כי נתנו שמה למנין רבנים לברך ברה"מ"ו בפרהסיא, על הבאנקעס שעשי בסיום הקוננרס; ועוד זה מרבה, - וסניגור שלישי כבר בא ומציג לפנינו גם חסידות הקילוניאל באנק, כי נתנתהו להדביק בתוכה על הקיר, היתר עסקא, אשר תקן הסניגור בעדה על קלף יפה ומעובה, אשר איך שזוהיה כיונת מנהלי הבאנק בזה, צריך להשביע את החרדים רצון רב: אם מבינים המה את תוכן ה, היתר עסקא" ואת התקן לאיסור רבית התלוי בה-טוב, ואם אפילו מגודל הדיוטותם, חשבו אולי את ה, היתר עסקא" למין סגולה ו, קמיע, שבה יצלח למשיך את היהודים, החשוכים אל לקיחת המניות-הרי האמנה בסגולות ו, קמיעות" עצמה. אין לך חסידות גדולה מזאת.

בסגנון הזה הלכו כסדר רוב סניגורי הציונות, והציגו את הציונים פשוט

כתור, מחויקי הרת".

והננו רואים איפוא, כי אותה הבערות והזיה שהיתה רצופה בתוך מענת המקנאים שמבין החרדים, לא נקו ממנה גם הסניגורים הציוניים. גם מדברי הסניגורים משמע, כי יתכן למנוע אוכל טפי ההמון ולהרעיבם עד רכדוכה של נפשם בשביל חשש יראת שמים, ולא נחלקו על מתנגדיהם, רק במה שלפי דבריהם אדרבה, איפכא מסתברא, כי הציונות היא חוזק להדת ולא רפיון. יתר על כן, בשעה שהבערות של מתנגדיהם היא בערות תמימה ופשיטה, כי הגירו גלוי את השקפותיהם, אשר נכון בעיניהם לעכב את האכילה, אכילת העם הרעב ללחם, בשביל דאגת יראת שמים, הנה הבערות של הסניגורים היתה עוד עקולה ונפתלת, מלאה זיופים והתפתלות לכל הצדדים. כלפי ההמון הופיעו כגואלים ומושיעים מסצוקת רעיונם, ובהתהלכם לגבות מהם את השקלים, הבטיחו לכל אחד, כי בעד השקל שיתן יוכה לשבת במהרה תחת גפנו ותחת תאנתו בארץ ישראל; ובהפגשם עם מקנאי קנאת הדת, הם מלהזכיר דאגת הלחם וכיוצא בה מדאגות החמריות, אך העמידו פניהם כדואגים גם הם את דאגת הדת, וכיושבים יומם ולילה ותופרים אכנטים ו, טליתות-קטנים בעד הרריים, המנהיגים, אשר מאיצים במ לבנות מהר המלאכה, למען יוכלו ללבוש בגדי קודש.

כל המראה המתמיה הזה היה אפשר לחשבו סתמיה רק בשעת מעשה,

אשר נתעו עיני רבים להאמין, כי הציונות היא באמת פקודת ישועה, אשר פקד

בה די את עמו לתת להם לחם. אולם הזמן כבר בא והרים את המסך מעל פני הענין, וגלה לכל את ההבדל והריק שבתנועה הציונית—וכהודאת, המנהיגים בעצמו על הקונגרס הששי—כמה שנוגע לעניני מאכל וכסות, ואגלאי עתה למפרע! כי חכמים או נביאים גדולים היו סניגורי הציונות בשעתם, אשר בשעה שהצטרכו להשיב דבר למקטרגים אחותם עיית, התעותו והתפתלו, ולא חפצו ללכת בדרך סלולה בשום אופן, כי אנוסים היו בדבר. דבשלמא אם היה צפוי מתוך הציונות פתרון לשאלת הלחם, אזי יכלו להתריע על המקטרגים תרועה גדולה אחת: פראים! לחם ודקרוקי יראת שמים—מה קודם? או, יותר נכון, לא היו נוקקים כלל להשיב לחם, כי אינם בני מינס להתקוטט עמהם, אזיו פלוגתא שייך בין קמח דגן לתפילין דרית; אבל יען כי לבס ידע מרת נפשם, כי הציונות בתור פקידת לחם היא חלום הבלים; (א) מי יאמר כי יזכו כלל בזמן מן הזמנים להשיג, טשארטר? (ב) ואם יזכו לאחר עשרה דורות להשיג, מי יאמר שהטשארטר יחלץ את עניי עמנו מענים? נמצא שהציונות, בתור שבר לרעבון החמרי, היא רק פתרון טוב לפני, הנובים על הרנעים האחרים, שהמה נוקקים להתראות עם ההמון לאסוף מהם שקליהם, אבל לצאת עמה בשער בת רבים ולרכב משפטים את מתננדיה אפשר להציגה רק בתור מזון נפשי, הבא לפרנס את העם פרנסת הנפש, למלאות את לבבו בחלומות טובים, כחציונות נאים, ובתור מזון חמרי מן הנמנע להציגה בשום אופן. ומכיון שהציונות נתנה דעתה על צרכי הנפש, כבר יש לה מבלי ששים נגיעה בנבילות הדת. כי כפי הידוע, הלא הדת היא הקבלנית העתיקה למכולת צרכי הנפש בקרב עמנו, א"ר כבר החזיקה מאז ומעולם להקיף את כל צדרי חיי האיש הישראלי ולהספיק את כל תפקיריו הנפשיים, וכל הבא לפתוח קבלנות חרשה למזיונות הנפש, בהכרח הוא מתיצב בקשרי התחרות עם מוסדות הדת.

וזאת ראתה הציונות ותבן לה, ומהייתה נכלמת מצד אחד להביט ישר בפני הדת, בדעתה את הרעה אשר היא חירשת בלבבה על הדת, וכמאמר חז"ל: „האי מאן דאכיל דלא דיליה בהית לאסתכולי באפיה“, ובהרגישה בנפשה מצד השני גם את רפיון כחה במלחמה עם הדת, אשר, כבאורנו לעיל, אין זה וכוח של קמח ותורה, לחם ואיריאה, שקו הנגוד שביניהם הוא מדומה ורפה, שלפי האמת איננו נגוד כלל, אך הוא התנגשות עזה של איריאה באיריאה—איריאת הציונות באיריאת התורה; ובהרגישה בנפשה, אשר, בתור איריאה, מה נחשבת היא, איריאת הציונות הקלושה והרכה בת יומא, מול איריאת התורה העתיקה הנערצה והנקדשה, החובקת זרועות עולם—לכן הוכרחו סניגורי הציונות להתנבב נובי בפני המתנגדים שמטעם הדת ולרחוץ בנקיון כפיהם, שהציונות לא באה

לגרוע מאומה מן הדת, כי אם אדרבה להוסיף עליה, ולהיות נושאת כליה, לחוקה ולאמצה בשעה שהיא צריכה חווק, כשעה הניכחית.

אחרי הדברים האלה, אין ללגלג איפוא עוד למפרע, על סגנון החנופי שהשתמשו בו סניגורי הציונות בשעתם, אשר התחפשו עצמם כמחויקי הדת, כי אנוסים היו בדבר, כי לבם ירע מרת נפשם, אשר לא יוכלו להתפאר בה בשער בתיר שום מוון חמרי, רק בתור מוון רוחני. אבל כל שכן וכשיכ, שאין ללגלג לפי זה עתה למפרע גם על הבערות של המקנאים החרדים, אשר היה נכון בעיניהם לנשל את הציונות, מפני חששות יראת שמימיות, כי הבערות והשגנות שלהם נעשו עתה מבלי משים וכיות, כי מאחרי שהציונות לא באה לפרנס את הרעבים בלחם, כי אם באידיאות, הלא בצדק יכלו אותם שהם מרגישים עצמם בריאים וחוקים בברית התורה, אידיאת כל האידיאות, לאמר לאידיאת הציונות, המתחפשת עצמה כמגינה על הדת וכמוספת עליה: שקילי טיבותך ושדיא אחיורי; אין אנו נזקקים כלל לחוקים דידך ודכוותך, כי כל המוסף ומחוק את התורה, בדברים בדוים מן הלב, אינו אלא גורע.

כך הוא התוך שבוכוח הציונים והחרדים לפנים. ועתה באחרונה, התלגלג כל הוכוח ההוא מלה במלה בוכוח ציון-אונגדה, וציוני ציון עומדים כיום על המקום שעמדו עליו מתנגדיהם החרדים לפנים, והאונגדיים תפשו את מקומם הם. דהנה, מנהיג הציונות, אשר כבר אולת ידו להתעות אחריו את העם העיף והרעב בדרך הציונות הארוכה וארוכה עד לבלי סוף, הלך ותפס בידו חררה טובה. או יותר מדויק, הלך ותאר תמינת חררה טובה, הלא היא, הצעת אונגדה, כאמרו להמשיך בזה הלאה את מסע בני ישראל אחריו, אחרי תמינת החררה שהוא ישא בידו וילך לפניהם. ולעומתו קפצו חכל מקנאים מבין גלהבי הציונות, והעמידו קול וועות על הצעת אונגדה, כי היא תקפח את רעיון הציונות, והתחילו מנרשים אותה מכוא בקהל.

לכאורה, הרי כאן לפנינו השנות במלואו פעם שנית חוון הבערות ומטמטום הלב של המקנאים החרדים לפנים. בעיני המקנאים החרדים נכון לדחות את עניני הלחם מפני דאגות יראת שמימיות, והקנאים הציונים אף הם נכון בעיניהם לקפח את הגלוסקאות המוכנים באונגדה בשביל דאגות היסטוריות, שלא יחלש זכר הארץ ההיסטורית, מרת ציון.

ולשמוע את הציונים מעלים גרה את הגיוני לבב המקנאים הדתיים הוא לכאורה רבר המפליא ומתמיה עוד עד מאוד. בשלמא אם היה נקל בעיני המקנאים החרדים לדחות את עניני הלחם של המון ישראל מפני חששות רוחניות, עוד היה אפשר להמליץ עליהם קצת, כי הנם בטלנים, פרושים מעניני החיים

ואף בצרכי כלכלתם עצמם אינם זרזים כיב להתנפל כנשר על טרפו, ועל כן לא ידעו להעריך כראוי, מהו ערכו של הלחם לקהל ישראל; אבל הציונים, המתמירים לאנשי מעשה, ליודעי פרק בחיים, הגם המה במתקדשים ובמתחכדים, מתפשטי הגשמיות, שמראים עצמם כעומדים למעלה מצרכי הגוף ונכונים להפקיר את כל תענוגות חלר בשביל חור אחד מ"מגן-דוד" הציוני.

פלא הוא לכאורה, אולם הפלא הזה יתורץ בפלא אחר יותר גדול, כשנסור רגע קטן לשמיע, מה היתה תשובת האונגדיים על טענת, ציוני ציון ונוכח לדעת, כי גם ה"אונגדיים", אשר הנם ריאליים ממשיים עוד יותר מ"הציונים" והנם בני, עולם-הזה" שבועלם הזה, וככ"ז לא מצאו ג"כ אין להם לדבר דברים ברורים, אך פיהם היה מלא היות והיות עוד יותר מהציונים. כי תחת להשיב על טענת, ציוני ציון תשיבה כהלכה: פראים! לחם והיסטוריה—מה קורם? העם מתעלף ברעב ואהם מפתמים איתו בזכרונות היסטוריות, שמו אל הכחש והערמה פניהם, והתחילו להתפתל ולאחו את העינים; כי, אונגדה" היא חווק, הציונות, דרך ערבות אפריקה ישיבו בני ישראל לירושלים, ממש כסגנון סניגורי הציונות או, אשר התנכלו להשיב על טענת המקנאים החרדים: כי הציונות היא חווק הדת. והנה אחרי שעל וכוח הציונות והדת כבר הפיץ עתה הזמן אור למפרע, כבארנו לעיל, מרוע הוכרחה הציונות להתפתל בתשוביתה ולהתחפש כמחוקת הדת, לפי שחשה בנפשה את אפיסותה בתור מזין חמרי, ושלא באה רק לפרנס כפרנסת הנפש, ואשר יען כי הרגישה בחיבה את העושק אשר היא עושקת לפי זה את נחלת התורה, פרנסת הנפש העתיקה, שהיא קמה עליה להיות לה מתחיה, ע"כ הוכרחה להתכחש לה ולהתחפש עוד בפניה כתנא דמסייע, אמור מעתה, כי גם בהתפתלות של האונגדיים כעת, מינח אותו הכרקטר שבהתפתלות הציוניים או, בסתר לבכם יחישו בעצמם, מה רפויה היא הבטחתם להוציא לחם מאונגדה, כי להפוך מדבריות ציה לשיוב, היא ברוב פעמים אפילו אצל ממשלות אדירות עבודה הרת עמל ויולדת שקר, כאשר לא נחרך משמיע תמיד דברי ריבות ותלונות על הממשלה. עולות מתוך בתי הפרלמנטים—שממשלותיהם עוסקות בכביש מושבות במרחקים—על אשר היא מפורת כחיתה לריק, וכי אין התועלת שזה בנוק ההוצאות המרובות, אלא שהממשלה מצדה מתאמצת בכל זה בכל שארית כחותיה, להמך בידו הקולוניסטים הרחוקים, להוביל את יגיעת האנשים העמלים על מחיתם פה, בתוך המטרפוליה, להשלים בהם את מחסרי, האוכלי-חלוקה" בדמית קולוניסטים היושבים שמה, למען יגדל כבודה והדרה בתור, שרתי במדינות".

ואת הלוקסוס הקולוניזציוני, שממשלות שונות מטילות על אורחיה המקומיים.

שלפחות הנם אמיצים ובריאים, מסובלים בפרנסת ועשירות וכחם יפה לסבול את משא ה'זוקסוס הזה, אמר ה'מנהיג' להטיל על עם חלכה ודל כעמנו, לפרנס קהל קולוניסטים גדול בארצות ניד, בכדי להמציא מעשה וענין בעד, המנהיגים להעמיד הרוחה להאינטליגנציה הגבוהה שלנו, אשר בארצות הנלות היא סובלת מחסור במשרות מדיניות, בעטיה של האנטישמיות הארורה ימ"ש. כאן רוצים הם ב'אבטינומיה'—זכאן קבור הכלב, במלת, אבטינומיה, אבטינומיה, שהמנהיגים מצלצלים בה כל היום, המה כמעידים על עצמם לאן פניהם מועדות ומגלים בזה לפני כל איזן בוחנת את כוונתם הנחמדה כי בכל הנועיותיהם ותעמולותיהם אין נושאים ונותנים כאן אודות לחם ומחיה, כי אם אודות, איפוליסים וקוקרדות, והויכוח של, אונגדה-ציון איננו לפי זה וכוח של, אכילה והיסטוריה, לחם ואידיאה, אשר הנגוד בכמו אלה הוא נגוד מדומה, שאיננו נגוד כלל לפי האמת, אך היא התנגשות עזה של שני מיני אידיאות זה בזה: אידיאת ה'קוקרדה' עם אידיאת ההיסטוריה.

הואיל וכך—כבר מביאר מאילוי, מדוע קרה לויכוח אונגדה-ציון הנוכחי כמקרה ויכוח הציונות והדת לפנים, שהאונגדיים התנבנו ננוכי גם הם, בתשובותיהם אל מתנגדיהם הציונים, למען שאונגדה היא חיוק הציונות, כמו שטענו הציונים בשעתם, כי הציונות היא חיוק הדת. אין זאת אלא מפני שכרקסר אחד לשני מיני הויכוחים הללו, כי מכיון שאונגדה איננה לחם ומזון הגוף, רק אידיאה, מזון הנפש, אידיאת, הקוקרדה, ומהיותה נכלמת מצד אחד להביט ישר בפני האיריאה הציונית, בדעתה את הרעה אשר היא חיובת עליה בלבנה, כי כל אידיאה חדשה בהכרח היא ממעטת את דמות האיריאה הקודמת; ובהרגישה כנפשה מצד השני גם את רפיון כחה במלחמתה הזאת, כי כמה נחשבת אידיאת הקוקרדה המנושמה והעכורה, אשר יסורתה בתאות השררות, ואשר גם אין תקוה להתמלאית על ידה רק משאלות לבב היחידים, שיהיו איחוסים ברסן, ולקהל ישראל כולו, יותר מהרוחה, שהשוטר הכיפתם על העמיר להלקותם, יהיה איש עברי מאחיהם, לא יוכלו לקוות ממנה, ובמה נחשבת היא מול אידיאת הארץ ההיסטורית, השירית והגעועית, אשר שרשיה נטועים עמוק עמוק בלבב כל איש מאיש ישראל, וציונות כלפי אונגדה היא גם כן מין, דת' ויש לה הכרעה עזה עליה, בהכרעת הדת על הציונות, — על כן הוכרחה אונגדה להתכחש ולשים סתר פנים, ולכוא בתשובה ננוכה ומרובה, ואם גם מרמתה בולסת כיכ, כי, אונגדה היא חיוק הציונות, לאמור: שיתישבו תחלה בני ישראל באפריקה וישתמשו איש תחת נפנו ותחת תאנתו על דעת שבכוך לא עבות אחד יחרידום פתאום המצביאים; טרעוואנא"—בדרך שמחרירים ומפתיעים לפעמים את אנשי החיל

במחנה-ויציון להשליך את בתיהם ואת שדותיהם, ואת כל אשר להם, ויקימו ויעלו לציון ברנה.

זהו סיד ההתגנבות, שהוכרחו האינגרדיים להתגנב בתשוכותיהם אל הציונים. וממילא סרה לפי זה גם הפליאה מעל בעלי השאיפה הפיוטית הציונים: איככה הוקל בעיניהם לדחית את הלחם מפני מוונות פיוטים, אשר הקבה לא תמלא מהם? כי ידעו אל נכון אשר גם אינגדה לא תתן לחם לרעבים, כי אם שררות ושלטון להשכעים, וצדקו אפוא, ציוני ציון, אשר דחפו את אונגדה בשתי ידים מפני השאיפה הציונית, כי לא את הלחם דחפו בכאן מפני הפיוט, אך את ה"קוקרדה", וילכו לעזאזל אלפי קוקרדות מפני חורבה אחת בירושלים.

הנה השלמנו לבאר את שווי התכונה אשר בקרב שתי הפולימיקות. פולימיקת הציונים ומקנאים החרדים לפנים, פולימיקת האונגדיים והציונים כעת, בדבר סגנון טענותיהם, אשר תכונה אחת היתה להנה בתכסים הויכוחים, ועוד בדבר אחר השתוו שתי הפולימיקות הנ"ל, כי מתוך שתי הפולימיקות הגיחה בכל פעם כת שלישית אחת, פשרנית, אשר אמרה בפיוזותה לרפא את השבר על נקלה לאמור: שלום, שלום, ולחטיף לעשית פשרה בין הצדדים, לא פשרה הבאה מתוך עיון וכובר ראש, מתוך התעמקות בתוך הגורמים העקריים הדוחפים את כל אחד מהצדדים לצאת לריב, בכדי לגלות את הקיום המחברים ומרפאים, שבהם אפשר לחבר את שני הצדדים יחדיו, אך פשרה הבאה מתוך קלות ראש, מתוך אי-הבנה את עיקרי המריבה, מתוך בדיחות דעת של לב שתי לשכרה וראש סחרחר כגלגל, אשר אינו רואה או שום חלוק, בין ארור המן לברוך מרדכי, וכל העולם דומה לפניו כמישור, כבדיחות דעת הנוהגת אצל, הנשים הגבאיות" הידועות בעירות הקטנות, אשר ידן בכל ויד כל בהן, על פיהן יתחולל כל ריב וכל נגע, ודקה גם תקפצנה באמצע כל ריב וכל נגע, לצעוק: שלום! שלום! שלום עשוי" כי מרוב בדיחות דעתן, אשר זכן הקביה להיות ה"כפית-הבוחשות" בעיר, ירמה לפניהן הכל כמישור, עד כי ממש הבין לא תיכלנה על מה ולמה עושים אנגריות בעולם שכולו חרוה וצהלה כואת.

ופשרה ממין זה, הנובעת ממקור, דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, הנכונה לעשות אנרלמוסיא בהעיקרים, לעקור הרי הרים ולדבקם זה בזה בריר חלמות, -קפצה כת אחת לעשות בקרב המריבים הציונים והחרדים לפנים, הלא היא כת ה"מזרחית", אשר על הויכוח העיקרי שנפל בין הציונים, כלומר הלאומיים, וכין הרתיים, למי ראוי להיות אורגאן הרשמי בחיי אומנתו, שעל שמו יקרא העם הישראלי: אם ל"הדת", שעמנו יקרא בשם, עם התורה" ו"הלאומיים" יהיו מחוננים מאת התורה בסבלנות, או ל"הלאומיות", שעמנו יהא עם הלוני, לאומי דמתקרי

עברים, והדתיים התורניים יחוננו את^{היא} הלאומיות^{היא} בסבלנות, כלומר שהתורה
תהא ענין פרטי המתגורר תחת כנפי הלאומיות, -- על הויכוח העיקרי הזה
קפצו המזרחים ואמרו: למה אתם מריבים חנם? תקח לה הציונות את רסן
ההנהגה בידה, והאורגנוציה תיסר על שמה, ואנחנו הדתיים נשאר בכיז דתיים
גם תחת חסות הציונות, הלאומיות.

ועל ההמצאה הענקית הזאת שהמציאו המזרחים בפוליטיקה הקודמת, נפלו
עתה מניני ההסתדרות עור ביתר זרות, בפוליטיקה האחרונה שבין הציונות
ואונגדה על דבר עקרים עצומים: איזו שאיפה צריכה שתעמיד במרכז הסתדרות
העם, אם שאיפת הארץ הקדושה, שמסביב לשאיפה זו יתרכזו כל אישי העם, או
שאיפת הקוקרדה הנוצצת שכל העם יתקבץ וישאף מסביב לקוקרדה אחת.
על מה ולמה אתן מריבות בחנם? קפצו ואמרו, מניני ההסתדרות-- יציגו נא את
שאיפת אונגדה, שאיפת הקוקרדה בראש ההסתדרות, ואנחנו הציונים לא נחדל
מלשאוף לציון גם תחת כנפי אפריקה.

עד כאן בארתי ונתחתתי את סכום הכתית המתנגשות ואת צרופן ויחוסן
של טענות כל אחת זו לזו. הבה ונמתח עור קו אחד כללי על ערך וחשיבות
כל העובדות של כל הנפשיות הפועלות בניא החזיון הציוני מאז ועד עתה ואת
ערכן וחשיבותן בעד כלל ישראל, והנה אם נבא לבאר מי עלה על הכירו בשבח
פעולותיו, לא יסאר לבאר מאומה, כי הצד השוה שבהן שכולם לא היה טעם
לשבת, כולם היו כשר בשירים על לב רע, כי הלא כפי באורנו לעיל, לחם מאן
דכר שמיה בכל תעמולת המהגוששים בניא החזיון הציוני, אך כולם עסקו במילי
הסגולות, מילי דקמיעות, כולם היה דעתם יפה עליהם לצאת בשעה, להתנגח
בפני כל עם ועדה בעניני דעות ורוחות, כעת צרה ומצוקה חמרת כזאת, שכל
פנים קבצו פארור מדלות ודחקות, ולא עוד אלא שרוב המהגנחים, במחילה מכבודם,
היו כאלה אשר נתבצר להם מעמד קצת בתוך מהומת הגלות, ומצוקת הרעבון
עדיהם לא יגיע, ועיכ הנקל היה בעיניהם להרעיש את העולם בדאגות רוחניות.
אלה מהחרדים, אשר הדת מבטחת את לחמם ואת כבודם יצאו להרעיש את
העם על אודות, חזוק הדת, הדריים המרופלמים שבמדינתנו, אשר החוקים
המגבילים את שערי המדעים בפני כלל עמנו, הם להם לסוכת מחסה מפני התחרות
הכלכלית, והנם בטוחים איפוא בלחם חוקם תמיד, אלא שחסר להם רק הרמת הערך
ותפיסת מקום של כבוד בעניני החיים הצבוריים של אומתם אשר התרדלו מאיד
במקצוע זה, לרגלי פרישתם מדרכי הצבור הישראלי בעניני דת-- אלו יצאו להרעיש
את העם בציונות והסטוריה ישראלית בכדי לסול בזה מסלה לפניהם. אל תוך
החיים הצבוריים של המון אחינו, ולתפס את רסן ההנהגה הישראלית בידיהם.

הדרים המערבים, השכעים גיב ללחם ורעבים לכבוד, ולרגלי תנאי מגוריהם. היותר נוחים מבמדינתנו, המרשים אותם להיות קרובים ושכיחים בחברת השררות העליונות של שכניהם האזרחים ולהסתכל לפחות בפני החיים היונקריים, ואם גם שלא לנגוע בהם, ולרגלי הסתכלותם התדירית הזאת התחדרה בהם תאורת השררות כיכ, עד כדי לכסוף ולערוג גם אל מעלת היונקרות, יצאו להרעיש ולהעיר את העם כאונגדה, במיריטוריה ובאבטינומיה, למען יוכו לראית בעיניהם חבל יונקרים עכרים חגורי חרבות מצלצלות הולכים הלך ומפוף בחוצות המיריטוריה, ויהיה להם למנחם ומשיב נפש על העדר המזון וכסות, שיהיו דלת העם המתישבים נעדרים שמה, בתוך המיריטוריה שבאיו פנה מעבר להרי חשך.

הנה כי כן, למנות את שבחי הפעולות של הכתות, המתנחות בגיא החזיון הציוני, בודאי לא יתכן, כי אף באחת מהן לא התגלתה תשימת לב אמיתית אל המצור והמצוק החמרי, אל סדות האכזריות והעריצות השוררות עוד בעולם בתקפן ומרכאות לארץ חיי אנשים לרכבות יום יום, אשר מקצוע זה צריך לבלוע את מחשבות כל מיחות החושבים ואת הגיון כל הלבבות של בשר, רק כולם הראו הסתמית לב לצאת במשחקים, משחקי הרעית והאידיאות, לעיני רבבות נלחצים ונדכאים.

ואם יש למנות את סדר מדרגותיהן, צריך למנות לפי זה מאידך ניסא. מי העמיק, הרחיב להתגלות יותר בטמטים לכבי, ובערך כזה יוצא סדר המדרגות כך: המדרגה הפחותה מכולם עמדו עליה המקנאים החרדים, כלומר מצד, המקנאים החרדים לא התגלה טמטים לב מרובה כיכ. אחת, מפני שהמה בבחינת עומדים על נפשם ומלחמתם היא מלחמת מנן, בעד שלטון התורה המוחזקת בישראל מימית עולם, אשר קמו עליה מקפחים להסיג את גבולה, ומצד הנזול, מצד המיחוק, שבאים לעשוך את נחלתו הרוחני שרכש מכבר. אין פלא אם הוא מתנעש ומתמרמר בקולו קולות, אף אם לנגד עיניו מוטלים מדוכאים ומרוסקים אחרים, הנאנחים ונאנקים מעצמת מכאובים יותר מוחשיים ממכאוביו הוא, ושניה, כי התורה הקדושה, אור העולם, לוא היה נשקף באמת סכנה לדרכיה האמיתים, כדאית דאנה זו שתעמוד בראש כל הדאנות, ולכן אין פלא איפוא אם בלבב חרדים ומוני לב שונים הצטירו ציורים מבהילים המפריזים על הסכנה ויקומו ויעמידו קול זועות.

טמטים לב גדול משל המקנאים החרדים הראו הציונים בעלי הלאומיות החדשה, אשר הגיחו על העם לפטמו באידיאות חדשות, כעת שהעם נווע ברעב. לעסקנים הללו יתרון בטמטום הלב מאשר למקנאים החרדים. החרדים לפחות לא נחתו לחדש חדשים, רק התאמצו להחזיק את הישן המפואר, החרדים אחוו

בשיטת, שב ואל תעשה, על כן אין לפקוד עליהם כי כחטאת העדר, קום ועשה' בעד הרעבים, אולם הלאומיים, שהופיעו כבעלי מעשה וכמחדשים, עליהם יש לפקוד הרבה, אשר הקדישו את כל כח-החרוש שלהם ואת כל שפעת מעשיהם לצרכי התגלות לבנם, לצרכי הפטופטים האידיאולוגיים, העשויים לשעשע את נפשות השבועים ואת צרכי הרעבים השליכו אהר גום, אך גם טממים לבם של הציונים הלאומיים עוד לא הניע למרום קצו. כי אם אמנם לא התעוררו לעשות מעשים להיטיב את המחיה ואת הכלכלה, אבל גם הרע לא הרעי מאומה, כי אין בהציונות הסתה גדולה לאימנרציה כפלשתניא, וסכום אנשים הקטן, שכבר עלו להתישב שם בעמיה של הציונות, או שעתידים לעלות, לא יתמו לנוע ברעב, כי סוף סוף יתפרנסו ברוחק: שליש-מיבול אדמתם, שליש-מ,תמיכה, שליש-מרוחניות, אויר ארצך חיי נשמתי. ומכיון שאין בה נוק חמרי, מה איכפת לנו עוד אם ישומט גם רעיון ה,לאימיות' בתוך חלל עולמנו, כי סוף סוף הוא מביא קצת תועלת רוחנית להרבה מנחשלי ישראל, ויש להוציא ממנה כמה נצוצות של קרושה.

גרוע מכולם היא הצעת איגנדה, מחוללי ההצעה הזאת העמיקו שחתי כשאלו. בי האדונים הללו היה נכון בעיניהם להטות את זרם יציאת העם, שהורגל לצאת לאמריקה ולשאר ארצות חפשיות ונושבות, אל ארצות ציה ושמן במדבר אפריקה, אשר המציאו בנכלי פוליטיקותיהם, וגם יצאו להתריע על המצאתם זאת בקולות ובברקים, מבלי שיוכל להבין שום כן דעת על מה ולמה המה מתריעים ומחצצרים כי כה המצאתם החדשה, ולוא גם היה האמת בדבריהם. שמשלת אנגליה פנתה אליהם בהצעה זאת, לשמחה מה זו עושה? הן ארצות יותר נושבות ויותר מסיגלות ויותר מוזמנות לקבל את בני ישראל לקולוניסטים בתוכם, כבר נמצא באמריקה ובקנדה, ועל מה ולמה מרקרים ומפוזים ארונינו ה,מנהיגים' על הצעת איגנדה כי כזו אולם האדונים הללו משתגעים פשוט מרוב עלציות על מלה, אכטונומיה' המשוטטת בתוך הצעת איגנדה, על התקוה המשחקת לפניהם, להתעטר על ידה בעטרת ה,קיקרה, שב"כ נכספה וגם כלתה אליה נפשם הריקה מימים רבים, ומה איכפת להם אם יוציאו רבבות אלפי ישראל לגרום בחצץ שיניהם במדברות אפריקה, אם אך יתבצרו שמה משרות טובות בעד יונקרים ופקידים, כפקירי הקולוניות הידועים במקומות הנדחים ההם, המושלים בכופה על קולוניסטיהם הנמצאים בעירום וחיסר כל, ודורים בהם בעבודת פרך.

אולם גם להציונים ובני פלונתתם החרדים, האיגנדיים ובני פלונתתם הציונים, אם לא היה בתעצומותיהם מיסר וכרקטר טיב-לפחות היה בהם הגיון טוב, וכך אחר לשיטתו שאף אל דבר מה וגם ידע אל מה הוא שואף. גרועות מכל הכתות המתנחות היו הכתות המפשרות-, המזרחיים' במלחמה הראשונה, ומניני

ההסתדרות' במלחמה האחרונה, אשר קפצו לפשר בין הצדדים באיפן זר ומשונה, שאין אני מיצא לו שם הנון. כי הנה החרדים והציונים, כלומר הלאומיים, מתעצמים בעיקר עצים כזה: מהו עם ישראל — אם הוא עם התורה או הוא עם הלאומיות? ולמי ראוי איפוא להיות אורגנו הרשמי של אומתנו—ל, התורה" או ל, הלאומיות? קפצו המורחים ואמרו: אף אמנם, כי אנחנו שומרי אמינים, ומודים איפוא כי התורה היא העיקר בחיי ישראל, ובכ"ז לא יבצר מאתנו לסמוך ירינו על שלטון הציונות והלאומיות ולכונן את האורגנוציה על שמה של הציונות, בתקיה כי יצלה בירינו להחזיר בזמן מן הזמנים את עטרת הדת ליושנה, ע"י רוב דעות שנרכוש לנו על הקונגרס, ומדוע זה, שעם כל הספוגיות ורכוכיות שבחוג מבטם, אשר כל עניני התכל יתראו בעיניהם כמין בריה שאין בה עצם, שאפשר להפכם לכל הצדדים, וכל המעקשים בעיניהם למישור, כל הסתירות—סיועות וכל הקרעים, שאצל אחרים מן הנמנע לתפרם, באצבעותיהם העדינות הם, יתאחי ויתחברו על צד היותר טוב, — ומדוע זה לא עלה על דעת אצבעותיהם העדינות להפוך את התפירה העדינה והמחוכמה כמו כן לאורך ניסא, לאמר: כי הלאומיים ילכו להם בשם לאומיותם, אך תחת אורגנוציה התורה החופפת עליהם מטעלה? והו מסתמא גם כן, מפני סדת רכרוכותם הגדולה, להתבטל במאיד בפני הדברים שמחויץ לעולמם, ולכן נטו יותר כלפי החפץ, שהויתור יבא מצד החרדים בני מפלגתם אל הזרים.

ואחרי ה, מורחיים" החרו החוקי, מגיני ההסתדרות' במלחמה האחרונה. כי הנה הציונים והאונגדיים מתעצמים על אודות הנקודה המרכזית שראוי לקיבעה בתוך הסתדרות אומתנו, אשר אל הנקודה הזאת יפנו כל הלככות. הציונים אומרים—את הגענועים ההיסטוריים שבארץ אבותינו, והאונגדיים אומרים—את הגאווה הקרקרית באיוו ארץ שתהיה. קפצו ה, מגינים" ואמרו, אף אנחנו מחזיקים במעו הפיוט הציוני, ובכ"ז לא יבצר מאתנו לסמוך ירינו על הצעת אונגדה, להציג את השאיפה הקרקרית בראש הסתדרות עמנו, ואנחנו עם שאיפתנו הציונית נבוא לחסית תחת צל הטיריטוריליזמוס, ונשב ונחכה בתוכה לשעה המוצלחת, אשר בה נהפך את רוב דעות הקונגרס אל צד הציונות.

פשרה מזורה ומרומה כזאת, שיציעו לפני כן פלוגתא אחר, שהוא מחולק על חבירו בעיקרים מתנגדים מקצה אל קצה, שיעויב את כל העיקר שלו שעליו הוא הן ויעתיק את משכן איריאתו וכל תשמישו ממקומו אל תחת מחסה האיריאה הזרה ומתנגדה, על דעת להתהפך שמה אח"כ מכווש לכבוש—פשרה מבהילה כזאת ראויה אם למטורפים או ללצנים, המביטים על כל קודש שבעולם מנקודת הצחוק וההבל.

אולם מתי היה אפשר להגיד כזאת על ה"מזרחים" ו"המגינים", אלו דברו את דבריהם בשחוק ובנעימות לציון, אבל מכיון שהגניחו על הכתות המתוכחות בצעקות ובהקפדות, והן ידוע, שאין דרכם של הליצינים להראות הקפדה, וזה מוכיח כי רעיון אחר יצוק בפשרותיהם המחיכמת של המפשרים הנ"ל; כי מהיותם מחיסרי רגש נכון והגיון בריא, לא הבינו זנראה, במחילה, את כל תיכּן הפלוגתא, במאי קא מיפלגי כאן המריבים ושפטו מהרהורא דלבס, כי כל הנפקא-מינה שבין המריבים הוא רק לענין התמנות ו"כבודים", ולפי זה עלה על מחשבתם, כי יש אפשר איפוא על נקלה בין כל המסובין בכאן, להמציא לכל אחר ואחר את ה"כבוד" אשר אהב נפשו; לזה—, סנדק, לזה—, מציצה... לזה כסא של אליהו, ואת הילד הנמול מאי נפקא מינה? יהיה מה שיהיה—זכר או טומטום, ויקרא מה שיקרא; ציון, או, אונגדה, כי הן לא על זה אנו דנין. וסימן לכאור הזה שנתתי לפניכם לא תצטרכו לחפש הרבה, כי פיהם עצמם ענה בס: שם, מגיני הסתדרות שקראו לעצמם, שתרנומו הפשוט הוא; מגיני הכבודים; כי הסתדרות לשם הסתדרות אשר חפצו להטיל על הציונים, שאינם מורים בעיקר האונגדי, אשר נתחב בתוך מרכזה של ההסתדרות על הקיננרם הששי, מה פירושה? אם לא העתקה קצרה מהדברים שהצגתי לעיל, מה איכפת לכם ע"ד הילד הנמול, הזכר הוא או אנדרונינוס, תנו דעתכם אל ה"כבודים", ורמו נכון עוד לביאור הזה הוא בהעיפנו עין לראות את הראשים, שהתיצבו בראש שתי הכתות המפשרות, הרב הנאון בראש המזרחים, ו"עורך הצפירה" מפקד הראשי של מגיני ההסתדרות, הירועים שניהם למתפתלים בדעותיהם, שלא היה להם מימיהם כל מגמה ברורה, רק דרכם לעוף תמיד על ענני אבק קלים וקלושים, העשויים לאחו העינים, ולהתהפך בתחבולותיהם אנה ואנה, ולא היה נצרך להיות נביא גדול לשער מתחלה, כי הנאון ראש המזרחי יבוא לשכון כבוד גם בקרב מגיני ההסתדרות, כמו שקרה בסוף; כי מי שהרכיב את התיש על גבי הרג במחלוקת הדת והלאומיות וצוה על הדתיים לכנס תחת אורגניזציה הלאומיות, הוא בודאי יעט אל השלל לעשות שלום גם בין הציוניים והאיננדיים, בפקדו על הראשונים שלא לפרוש מתוך הסתדרות האיננדים, כי מאי נפקא מינה—ציון או איננדה? העיקר היא ההסתדרות, כלומר ה"כבודים", כדעת חברי מפקד מחנה המגינים הנ"ל שיחיה, ולאותו הצד, ששמה נמצאים מפורסמים אירופאים יותר גדולים, אליו נרכין ראשנו, האאוס התורנים עם האאוס הסופרים העברים נפגשו בכאן ומצא מין את מינו.

*.ך

על הקוננרם הבולאי הששי שכבר הזרמן לפני ה"מנהיג" קסם חדש של איננדה, הוסף, המנהיג להכניב עוד יותר את תקות הציונות ולהודות על

אפיסותה לגמרי, כביארנו בארוכה לעיל בהערה א. ובכל זאת, לא היה לו הרבר הזה למניעה מלשוב ולהבטיח שנית הבטחית גדולות ועבודות פוריות בציון על אספת, ועה"פ הגדול שהיה אחרי כן בויען, כאשר נלחץ בה אל הקיר מאת המורשים הרוסים בני, אספת חרקיב וראה כי הנם עומדים על דעתם ולא יחפצו לותר לו על ציון בשום אופן, ולפי זה תפול לכאורה סמירת השנונה הנצבת להלן בחלק העליון, כלפי המורחי, על אשר אחזו בבלורית של הירצול וצעקו, ציונות מדינית, בשעה שהוא עצמו עמד והתחנן כי קצרה ידו מהושיע אחרי שלאחרונה הראנו הנסיון לדעת כי ההשכמה על פתחי, המנהיג לא דבר רק הוא, תוכל להיות לה עת צרה לציונות עד אין שעור, יוכל לו הסולטן להתעקש, ולעמוד ממש על ראשו במאנו וסרובו אל הציונות, בכל זה כשנפנים בחוקה אל, המנהיג ומנענעים אותו נעניע הנון מפליטים מפיו איוו הבטחת ישועה בציון, ולפי זה, להתל, במורחי, שחפץ לעמוד על דעתו, בציונות המדינית המהורה—אין מה להתל, ויש רק להתאונן על כפית טובה של הדיה המושיע, שרדישת, המורחיים אשר המה סוסים נאמנים במרכבתו, לא עשה עליו או שום רושם, ולהבנים הסורים, המורחיים נתרצה באספת וויען האחרונה ומסר להם את ציון שנית.

(*7)

את הרעיון הענקי הזה, לקבר את השבת בתוך, הקיפה הלאומית, להסית את היהודים העניים ואביונים, המחכים בכל ששת ימי המעשה בכליון עינים אל יום השבת לקרשו ולנוח בו מעצבם ומרגום, להסיתם שיעשו שבתם חול לענין עינג, ויקמצו מפיהם את כוית=בשר=השבתה, כדי להתכוו אל תוך בטנם המלאה של, המנהיגים, העושים שבתם חול לכתובה ולקטורת, סגורים ואת כל ימיהם כחנים ומיעדים—לזלילה וסביאה—, את הרעיון הגדול הזה הרה והגה ציוני נלהב, כמעט משתולל, אחר כנראדנא, והפיץ בענין זה, קול קורא בקרב העם לפני שבת חוץ תרסיב, ואחריו, החרה החוק, הנאון ראש המורחי, ובהתפעלות גדולה כדרכו, קפץ אחרי איתו המציע והוסף: שבת חוון לאו דוקא, והוא הדן שבת אחרת, ואפילו שבת משבתות הנחמה. ואחרי, הנאון הגיל קרמו וקפצו עוד קבוצה שלמה של ציונים כאודיסה, אשר חשבו ומצאו כי מה שתוכל אנודה שלמה להראות, התפעלות בהוסדה יחד, לא יוכל, נאון התפעלות אחר להראות בנאונותו, ויקמו וייסדו אנודה מיוחדת לעשות בקביעות ארבע שבתות בשנה חול, תחת השם המפואר שקראו לעצמם: אבלי ציון.

(* לעמוד 40